

Д.Б.4/82

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 24377

DE IULI VALERI SERMONE QUAESTIONES SELECTAE

Commentatio philologica

quam consensu et auctoritate amplissimi philosophorum physicorumque
ordinis in alma litterarum universitate Guilelmia Guestfala Monasteriensi
ad summos in philosophia honores rite capessendos

scripsit

Christianus Fassbender

Rhenanus.

TYPIS ROBERTI NOSKE BORNENSIS
MCMIX.

CONSENSU ET AUCTORITATE ORDINIS PHILOSOPHORUM
COMMENTATIONEM TYPIS EXPRESSAM ESSE TESTATUR

IOSTES

ORDINIS PHILOSOPHORUM H. A. DECANUS.

AD ORDINEM PHILOSOPHORUM DE COMPROBANDA
COMMENTATIONE RETTULIT

G. KRÖLL, P. P. O.

PARENTIBUS.

Omnium virorum, de quorum rebus praecclare gestis scriptores nos docent, nemo magis animos aequalium et posteritatis commovit quam magnus ille Alexander, quem, dum vivebat, et populorum voces ut virum supra hominum naturam excellentem celebrabant et aequales imprimis Onesicritus et Clitarchus multis mendaciis efferebant eo res eius gestas in maius extollebant et ad eas adiciebant res sive ab aliis factas sive fictas. Attamen praeter hanc superlativem atque traiectionem veritatis eodem fere tempore obtractandi studium increbruerat; neque enim defuerunt qui Alexandri res et gloriam belli immuere conati sint. Quibus laudibus et obtractationibus inter sese commixtis memoria vera et sincera ita obscurata est, ut in perlegendis Alexandri Magni scriptoribus rerum, ut verum cognoscamus, diligenter fabulae a rebus sejungendae nobis sint.¹⁾

Hoc malignum iudicium regis Alexandri in famam populorum invadere non potuit, sed potius vulgari cogitatione Alexander fingebatur potens heros et invictus expugnator. Ac imprimis persona magni illius Macedonis, qui tot gentes superaverat, qui usque ad extremas terras orientis solis pervenerat, in Indiam, in terram miraculorum feracem, ubi procul a patria mira et portentosa multa vidisse dicebatur, ad populos, quorum cultus atque humanitas quamvis multo antiquior quam Graeca tamen haec cedebat, qui bellis et expeditionibus per omnes terras tum notas Graecum cultum atque humanitatem disseminaverat, satis multam materiam praebat populo, cuius plus interest virorum res gestas in modum fabulae commentitiae quam ad veritatem narrare.²⁾ Quae fabulae concreverunt et confluerunt in librum Pseudocallisthenis, attamen hic liber non solum opinionem et famam, quae de Alexandro eiusque rebus in populo vulgata est, praebet, sed potius compositus est a viro

¹⁾ Hanc rem intricatissimam enodare et o quibus fontibus narrationes diversae, benevolae et malignae, rerum Alexandri Magni fluxerint indagare considerate conatus est Werner Hoffmann, *Das literarische Porträt Alexanders des Großen* (Leipzig: Kantor, Abhandl. VIII), Leipzig 1907; de scriptoribus Alexandri inferiora tractat p. 30 seq.

²⁾ cf. Zielinski, *Cicero im Wandel der Jahrhunderte*, Leipzig 1908 p. 188.

aliquo, a quo doctrinam quandam quamvis parvam abiudicare non possumus.⁴⁾

Ex hoc Pseudocallisthenis libro variae de Alexandro Magno fabulae, Syriacae et Armeniae, Gallicae et Latinae mediæ aevi proflexerunt.⁵⁾ Omnium harum nobilissima et notissima est Iuli Valeri cuiusdam, qui saeculo p. C. n. tertio exeunte⁶⁾ Graecam Pseudocallisthenis librum Latine vertit. Praeterea in usum eorum, quibus totam librum legere longum erat, epitoma⁷⁾ facta est, quae magni est in emendando Iuli Valeri libro; quem librum si quis legerit, fatebitur scriptorem, etiamsi inferioribus Caesarianis temporibus scripserit, tamen subtilitate quadam et dicendi elegantia sermonem exornare studuisse, qui miram permutationem locutionum verborumque praeae et inferioris latinitatis prae se fert. Et de his rebus et de syntaxi Iuli Valeri nonnulla protulit Landgraf (l. c.), cui assentiri non possum censeo Iulium Valerium Africitate, quam vocant, uti; quod peculiare genus latinitatis Kroll et Norden e medio tulisse mihi videntur.⁸⁾ Praeterea in conscribenda hac commentatione mihi utilissimus fuit index verborum et locutionum, quem Kœbeler editioni Iuli Valeri adiecit (p. 239 sqq.). Iulium Valerium multa ex Apuleio petivisse cognoscitur ex commentatione Weymanni, Studien zu Apuleius und seinen Nachahmern (Sitzber. d. Akad. zu München [phil.-histor. Kl.] 1893 II p. 329 sqq.), ubi agit de Iulio Valerio p. 344 sqq. Sed quia his commentationibus totius verborum copiae minima pars respecta est, denno in Iulium Valerium inquirere et totam materiam libello complexi non inutile esse videbatur. Ac initium quaestionis capimus ab antiquitatis studii vestigiis.

⁴⁾ Id quod Nöldeke demonstravit (Denkschr. d. Wien. Akad. 1890; cf. Ausfeld, Der griechische Alexanderroman, Leipzig 1907 p. 218 sqq., praeterea respicienda est Krollii commentatio [Beil. z. Allg. Zeit. 1901 Nr. 36].

⁵⁾ Totam hanc quaestionem de fabula Alexandri Magni movit Zacher et accurate pertractata est libro illo temporibus utilissimo (Pseudocallisthenes, Halle 1897); quae novae res ex eo tempore eritae sint, apparet ex libro, quon dicit, Ausfeldii.

⁶⁾ De tempore quo Iuli Valeri liber ortus est scripserunt Kluge (De itinere Alexandri Magni, Bresl. 1861) et imprimis Zacher (l. c. p. 48 sq.) qui ostenderunt non post annum CCCLX² sive CCCLXV² a Iulio Valerio librum compositum esse: non ante annum CCCLXX² Iulium Valerium scripsisse Landgraf (Zeitschr. f. österr. Gymn. 1882 p. 426 docuit. Quae argumenta, quibus usum addidit, breviter astrinxit Kœbeler [proef. edit. Iul. Val. p. V sqq.].

⁷⁾ cf. libellum Iuli Zacheri: Iulii Valeri epitoma, Halle 1897, et praecipue commentationem, quae nuper publicè iuris facta est de epitoma Oxoniensi (G. G. Cillik, De Iulii Valerii epitoma Oxoniensi, Straßb. 1905).

⁸⁾ cf. Kroll, Das afrikanische Latein (Rhein. Mus. 52 (1897) p. 569 sqq.); Norden, AK p. 588 sqq.

Caput I.

De archaismis.

Huc collocavi ea verba et locutiones, quae apud comicos, Plautum et Terentium, et apud reliquos praeae latinitatis scriptores inveniuntur, in aenea latinitate desunt (aut rarissime saltem reperiantur, apud Iulium Valerium reviviscunt et apud scriptores, qui post eum scripserunt, occurrunt; maiorem autem partem archaismorum, quos habet Iulius Valerius, ante eum usurpatam videmus iam ab Apuleio, qua de causa infra tractabuntur, ubi de ratione quae inter Apuleium et Iulium Valerium intercedit dicetur. Ab Iulio Valerio ex praeae latinitate sumpta sunt

I. substantiva

a) declinationis primae, quam nos vocamus.

opificina usurpavit Plaut. mil. 880, ad quem locum adnotat Brix-Niemeyer: Wortspiel mit opus und operam (haec enim verba in versu antecedenti exstant), sonst officina. Iul. Val. habet: coronarias ... opificinas adiacere (37, 26);¹⁾ opificinae maiestas (159, 21).

valentia (cf. Rönch, Itala und Vulgata² [Marburg 1875] p. 51). Non. p. 186, 23 (cf. p. 19, 16) affert Naevium et Titinium praeterea est apud Tert. adv. Iud. 9 et saepe aliis locis. Macrobi. somn. Scip. II 14, 27. Iul. Val. 84, 9 quod plus prudentia mentis quam valentia corporum possent, 130, 6 alites ... ad humani rictus valentiam saevae sunt.

¹⁾ numero maiore paginam, minore versum editionis Kœbelerianae indicio

vaniloquentia exstat apud Plaut. rud. 905. praeterea apud Livium et praecipue apud Tacitum. ex Jul. Val. afferro: sibi pertaesas esse vaniloquentias (89, 23).

b) declinationis tertiae, quam vocamus.

a) syllaba-tas terminata.

huiusmodi unum substantivum inveni:

aeviternitas¹⁾ (Kuebl. praef. p. XIX 18 — text. p. 41, 22) cf. Thes.²⁾ I 1139 s. v. aeternitas: forma prisca aeviternitas uno loco tradita est, Jul. Val. 41, 22 quod haec reformat perpes aeviternitas.

β) syllaba-io terminata.

abitio (cf. Thes. I 100) semel habet Plautus (rud. 503), sed quinquies abitus, quod verbum semper in usu erat. praeterea invenimus apud Ter. heaut. 190. Jul. Val. 127, 24 signum abitioni praecipio. 123, 28 solis occasus et abitio (ubi mirum est iuxta verbum 'occasus' positum esse 'abitio'). Hoc vocabulum exstare apud Symmachum³⁾ ostenderunt E. Th. Schulze (de Q. Aurelii Symmachi vocabulorum formationibus. Halle 1884)⁴⁾ qui p. 21 recte dicit ex Plauti Terentique lectione sine dubio Symm. aliosque ut Jul. Val. vocem recepisse, et Kroll. de Q. Aurelii Symmachi studiis . . . (Bresl. phil. Abhandl. VI 2) p. 36. habet etiam Ennod. cf. Arch.⁵⁾ IV 302.

aditio (cf. Thes. I 693) invenitur apud Jul. Val. 133, 11 comites . . . aditionis adisco amico, ubi idem significat ac 'aditus' 'ingressus', eadem significatione est apud Plautum semel Truc. 622 quid tibi hanc aditio est? multo crebrius alia significatione reperitur apud Ict. et Symm. (cf. Schulze p. 21).

integratio est apud Ter. Andr. 555 amantium irae amoris integratio. et Jul. Val. 26, 1 agite . . . integrationem conisagalis affectus. et Symm. III 73 (Schulze p. 26).

γ) in syllabas-tudo exeuntia.

maestitudo (cf. Rönisch, It. p. 68. coll. phil. (Bremen 1891) p. 60). quod verbum nobis occurrit apud Plautum aul. 732. Accium Pallad. Ambros. Leon. Cael. Aur. Symm. (Kroll I. I. p. 37). Jul. Val. veluti sobrius maestitudinis factus (98, 14).

¹⁾ cf. Kroll. Rh. Mus. p. I. p. 577.

²⁾ hoc siglo usas cum in huiusmodi Thesoro linguae Latinae.

³⁾ de Symmacho antiquario cf. Kroll. Rh. M. I. I. p. 577¹⁾.

⁴⁾ tota commentatio in dissertationibus Halensibus publici iuris facta est.

⁵⁾ hoc siglo denotavi 'Archiv für lateinische Lexicographie' herzog. von Württemb.

partitudo (cf. Rönisch, It. p. 68), ubi affert duos locos ex aulularia, praeterea est apud Sol. et Ict. et Jul. Val. 11, 8 vim partitudinis vince. 11, 30 curam cum illa partitudine elaboratam.

poenitudo (cf. Rönisch, It. p. 66) est apud Pacuv. (Non. p. 152, 26) recipitur ab Jul. Val. 98, 28 totaque illa militantium milia . . . ad⁴⁾ poenitudinem vertit. ab Auson. lud. sept. sap. de Thal. 21. Sidon. ep. VI 9. Ambros. de lapsu virg. VIII 33. Aug. serm. XXII 6. Cael. Aur. chron. I, 15, 177.

saevitudo. quod verbum habet Plautus apud Non. p. 172, 29. Jul. Val. 19, 20 quem ob . . . saevitudinem . . . claudi . . . iussit. 126, 6 eiusmodi saevitudinis.

Pleraque substantiva verbalia (de quibus infra agetur) in syllabam-tor cadentia, quae Jul. Val. habet, inferiori latinitati tribuenda sunt, ex prisca unum sumpsit:

preator exstat apud Plaut. asin. 415. Pseud. 606. Ter. heaut. 976. Phorm. 140. tum evanescit et apparet apud Jul. Val. 25, 26 preator ad eam fut. post eum habent hoc verbum Donatus Ammian. Macrobr. Ict. Symm., cf. Schulze p. 11, ubi adicit: quamvis post Terentium usque ad saeculum quartum p. C. n. nullum vocis vestigium exstet, non putaverim vocabulum Symmachi aetate ex comicorum lectione repetitum esse, sed censuerim vocem in sermone cotidiano imprimis in lingua iuris consultorum semper in usu fuisse. Quam sententiam comprobare non possum, praesertim cum argumenta non afferat et locum Jul. Valeri negligentia praetereat. cf. etiam Usener. Arch. II 228 sq.

c) declinationis quartae, quam vocamus.

inlectus est apud Plautum Baech. 55 magis inlectum tuum quam lectum metuo. et apud Jul. Val. 133, 24 cuius inlectu illo veneramus.

II. adiectiva.

astricus (cf. Thes. II 958) exstat apud Varr. (apud Non. p. 374, 13 astricum coronam) et apud Jul. Val. 14, 27 ex arte illa astrica. substantivo utitur 2, 26 interpretes somniorum et astrici

limusa. quod adiectivum plerumque cum verbo 'oculis' coniungitur, habent Ovidius Quintil. Plin. Apuleius (met. II 10 limis et morsicantibus oculis), sed verbo 'oculi' omissio raro legitur, inveni Plaut. mil. 1217 aspice limis. (cf. Brix-Niemeyer ad h. l.).

⁴⁾ haec verba sensum non efficiunt; fortasse verba corrupta sunt; Kuebl. putare videtur hoc loco lacunam hanc.

Ter. eun. 601. limis spectro. Hor. sat. II 5,55 limis rapias. Iul. Val. 5,22 limis explora vultus illos.

adjectiva terminatione participiali-tus formata

huc pertinere mihi videntur:

compeditus. est apud Plaut. capt. 944. Men. 85. Petron. 39 (p. 26, 24 Baech.) Sen. Eccl. 10t. (cf. Rösch, It. p. 154.) apud Iul. Val. scriptum videmus: 51,20 eum . . . compeditum ad sese dirigere.

et fortasse praeferratus. quod verbum habent Plaut. Pers. 24. Cat. r. r. XI 3 modum praeferratum. Plin. Iul. Val. 14, 10 sub claustris scilicet praeferratis.

obiter tango hoc loco 'caesariatus'. non certe diiudicari potest, utrum ex prisca latinitate hoc verbum Iul. Val. sumpsit (cf. Plaut. mil. 768 qui admittiletur miles usque caesariatus), ubi sensu proprio exstat, an ei ante oculos versatus sit locus Apulei de mundo 23 viridantibus comis caesariatum esse terram, ubi dicitur translate de arboribus i. q. caesifer (cf. Paul. Fest. p. 46.) apud Iul. Val. legitur 7, 13 deum . . . canitie caesariatum capitis (cf. Ps.-Call. I 8 *καλιότηρ δὲ τῆς γυναικός*), praeterea exstat hoc verbum apud Tertull. 4 pall. 4. auct. itin. Alex. 21. (cf. Thes. III 107.)

III. adverbis.

celere (pro forma usitata 'celeriter') cf. N-W 9 II 587. Nonius p. 510, 7 seq. affert Pacuv. et Ean. praeterea habent Plaut. lex apud Frontin. Cyprian. Iul. Val. 42, 20 famem nosse celere perfunctam metu.

illorum habent Cato fr. inc. 21 (apud Paul. ex Fest. 27, 10 M aliorum et illorum sicut introrsum dixit Cato), et Iul. Val. 28, 14 eundem adverbii illorum.

quopiam. hoc verbum invenitur, si quid video, tantum apud Plautum most. 966. et Terent. eun. 462. et Iul. Val. 106, 22 a regione vel sodibus suis aberrasse quopiam.

IV. verba.

Unum verbum frequentativum huc pertinens indagavi:

quaeritare invenitur significatione interrogandi apud comicos saepe (affero Plaut. cist. 687. Epid. 449. Terent. eun. 523)

¹ Tertullianum multis archaismis usum esse ostendit H. Hoppe, de sermone Tertulliano quaestiones selectae, Detmold 1897. cf. etiam catalogum librum: Syntax und Stil des Tert. Leipzig 1903. Eius librum denotabo sigle Hoppe I hunc Hoppe II.

² N-W = Neus-Wagener, Formenlehre der lat. Sprache I-IV², Leipzig 1892-1905.

et bis apud Iul. Val. 92, 10 equis foret quaeritant. 138, 25 a me consilium . . . quaeritatio. significatu immutato est etiam apud Cat. Apul. Salv. Amm.

Praeterea haec ex prisca latinitate sumpsit verba:

admordere (i. q. carpere, aggredi, invehi in hominem. laedere), de qua significatione cf. Thes. I 769, 64, est apud Plaut. aul. fr. 2. ut admordebit hominem. Pers. 267 homines . . . bene admordere. Pseud. 425 admordere hunc mihi lubet. et Iul. Val. 17, 20 eo admordebatur solo, quod . . . 24, 5 cum . . . admordere adulescentulum vellet.

diffflare exstat apud Plautum mil. 17 et Lucillum; reperiverunt scriptores inferioris latinitatis. Iul. Val. 60, 21 quod omnes superi difflavissent. Auson. Ammian. Prudent.

interturbare (cf. Rösch, It. p. 205, qui affert Plaut. Baech. 733. Terent. Andr. 663) exstat etiam apud inferioris latinitatis scriptores, Iul. Val. 13, 1 propositum interturbat. Ammian. Donat. Eccl.

largire (cf. Rösch, It. p. 300) quod verbum agens teste Nonio (p. 470, 32) exstat apud Acc. Lucil. Cat. apud Iul. Val. legitur: cumque post haec . . . largitum iri polliceretur (122, 8).

praescire invenitur post Terent. Andr. 239 apud Sueton. Iul. Val. 8, 23 uti praesciri de somnio. 41, 27 ut praescias. 44, 16 cum . . . praescivisset fortunae suae lapsum. 108, 30 idque e re est de litteris iam praesciri. Eccl. Boeth.

repedare (locos collegit Rösch, It. p. 199). Nonius affert p. 165, 12 duos locos ex Lucilio. Praeterea invenitur apud Pacuvium Lucretium sexiens apud Iul. Val. 8, 16. 112, 26. 116, 15. 126, 5. 149, 21. 159, 2. Ammian.

sacrificari (cf. N-W III p. 87). quod verbum deponens¹ invenitur aliquoties apud Varr. et in inferiori latinitate, apud Iul. Val. (149, 25 (Alexander) sacrificatus. 157, 28 sacrificatus deo . . . titulum) August. Cyprian.

V. Nonnulla verba nobis occurrunt, quae praeter formam usitatum aliam cumque priscaum habent (has enim alias formas praecipue apud priscaos scriptores invenimus), quorum verborum apud Iulium Valerium indagavi haec:

¹ cf. Varr. L. L. IX 105 item reprehendunt quidam, quod putant bene esse 'sacrifici' et 'sacrificos' . . . quod si an non, nihil commovet analogas dum 'sacrifici' qui dicat servet 'sacrificabos' et sic per totam formam. Gell. XVIII 12, 59 verbum autem patiens pro agentibus in omnibus ferensdem veterum scriptis reperitur, ex quibus sunt parca ista quae nunc nominibus . . . et 'sacrificos' pro 'sacrificis' . . .

praeter formam usitam 'sanguis' invenitur gen. n. sanguen (cf. N-W I 243) apud Ennium (apud Non. p. 234, 11. cf. Enn. tr. fr. 24 Ribb.) eodem loco Nonius praeterea exempla affert ex Lucretio Accio Varrone. usurpaverunt Cato Petron. 59, 1 (p. 39, 20 Buech³) Lactantius Iul. Val. 57, 27 Pyrrhus post id nobile adserit sanguen.

Tum ex prisca latinitate Iul. Val. sumpsit formam 'binus' (cf. N-W II 333) nominis numeralis 'bini', exstat, si quid video, apud solos Lucret. (IV 451. V 879) et Iul. Val. 3, 8 cum bino eloquentiae testimonio (sed quaerendum erit, num haec lectio recta sit).

donicum, forma prisca coniunctionis (cf. N-W II 970 Draeger, hist. Synt. II 583) aliquoties legitur apud Plantum, semel apud Corn. Nep. XXII 1, 4, quem locum Draeger (l. l.) corruptum esse putat, apud Iul. Val. ter. (25, 1. 78, 14. 103, 26), praeterea apud Catonem, auct. itin. Alex., Symm. (cf. Kroll, l. l. p. 39).

vocativo pronominis personalis 'mi' utantur in modum numeri pluralis (cf. N-W II 369) Plantus cist. 678 mi homines, mi spectatores.⁴ Petron. Salvian. saepius Ennodius. Iul. Val. habet 19, 4 a vobis, mi parentes.

verbi 'malle' inveniantur hae formae apud solos Plantum et Iul. Val. et auct. itin. Alex. M. (cf. N-W III 620 sq.). 'mavelis' est apud Plaut. capt. 270. Pseud. 140. et apud Iul. Val. 148, 20. 154, 2. 'mavelit' habent Plaut. trin. 306. et Iul. Val. 121, 19. et auct. itin. Alex. 16 (p. 9, 25 ed. Volkman).

VI. Ex syntaxi comiorum haec esse sumpta mihi videntur.

clam me esse. haec structura saepe invenitur apud comicos (cf. Holtze, synt. prisca, script. I 213. Draeger I⁹ 665). Plaut. rud. 133 et a. l. (cf. Weise, lexicon Plantinum (Quedlinburg 1838) p. 22) frequentat Terentius (Andr. 261. 287. hec. 568. cf. Brix-Niemeyer ad Plaut. mil. 882. Spengel ad Ter. Ad. 52. Dziatzko-Kauer ad Ter. Ad. 53). habet auct. b. Hisp., asciscant antiquarii, Gell. et Apul., de quo dicit Leky, de syntaxi Apuleiana (Diss. Monast. 1908) p. 31: 'praepositionis vicibus fungitur apud priscae indeque apud scriptores archaizantes. cf. Lor. ad most. 1054 'clam senem' — Apul. apol. 77 clam se esse'. quocum loco si comparas Iul. Val. 8, 21 me quidem clam res gesta non est. 87, 21 neque te clam sit. 101, 26 clam me non est (cf. 147, 21). putaveris hanc structuram non ex prisca latinitate, sed ex

⁴ cf. etiam Lindsay, Die latein. Sprache p. 490; Semmer, Lat. Laut- und Formenlehre (Heidelberg 1902) p. 440.

Apuleio sumptam esse. at Apuleius eam semel usurpavit, ut Leky ostendit, in pronomine personali, non coniunxit 'clam' cum acc. substantivi, ut invenitur apud comicos⁵ et Iul. Val. 115, 28 id animi eorum non clam Alexandrum fuit. Quae de causa haec in re Iulium Valerium non Apuleium, sed comicos imitatum esse puto. apud Symm. quoque hic archaismus invenitur (cf. Kroll, Symm. p. 32). cf. etiam N-W II 769.

palam esse habent comici, Plaut. aul. 728. mil. 475. Ter. eun. 104 et a. l. quos enumerare longum est. semel Plin. n. h. X 193. Hanc usum comiorum, ut a locutione 'palam esse' pendeat acc. e. inf. quem dicitur, invenimus apud Iul. Val. 136, 5 palam fuit dominatores esse priscae reges. 147, 6 cum palam sit a caede tui homines . . . haud facile temperatus.

a re. haec structura coniungitur cum variis verbis et priscae latinitatis propria esse mihi videtur, est apud Plaut. trin. 238 (ad quem locum cf. Brix-Niemeyer, ubi nonnulla exempla collecta sunt) Truc. 21. et Terent. (cf. Spengel ad Ter. Andr. 546) et Iul. Val. 67, 12 non ab re visum est tibi quoque terminum magistratus futurum.

impendere cum acc. (cf. CFW Müller, Syntax des Nomin. und Akkus. im Latein. (Leipzig 1908) p. 137). hanc structuram sensu proprio scriptam videmus apud Lucr. I 326 mare quae impendit et apud Iul. Val. 161, 9 impendebat . . . sellam istam vertiges, metaphoricè apud Plaut. (cf. Brix-Niem. ad mil. 1047). Terent. (cf. Dziatzko-Hauser ad Phorm. 180). Lucil. (apud Fest. p. 161). Iul. Val. 15, 17 quae te impenderent hami. 69, 5 video, quantum nos impendat ex presenti.

commonere alqm alicui rei (cf. Draeger I² 489) est apud Plautum rud. 743 mearum me . . . miseriarum communes, praeterea apud auct. ad Her. IV 44 et semel, quantum video, apud Quint. 15, 7 grammaticos officii sui commonemus. et apud Iul. Val. 96, 29 qui virtutis solitae singulos et necessitatum praesentium commonerent.

participare alqm alicui rei. hanc structuram ante Iul. Val. 123, 20 omnium . . . te participare invenimus apud Plaut. cist. 165 servum . . . participat consilii.

frugi esse saepe invenitur apud comicos (affero Plaut. cist. 175 lena, quae frugi esse vult. Ter. eun. 816. heaut. 597) apud Hor. epist. I 16, 49. Plin. ep. I 21, 2. Iul. Val. 19, 2 frugi te esse.

⁵ de hac re respicienda est commentatio Pradelli, de praepositionum in prisca latinitate vi atque usu. (Fleckeis. Jahrb. Suppl. 26) p. 469. 504.

Agmen archaismorum claudo, cum adiciam has locutiones, quae ex prisca latinitate mihi videntur sumptae esse.

Iul. Val. 4, 16 somnium si somniabo (Landgraf, qui de figura etymologica scripsit [act. sem. Erlang. II] hanc locutionem silentio praeterit. cf. CFW Müller, l. l. p. 18.

Iul. Val. 10, 10 isque (scil. Philippus) intentas rebus agendis animum occupavisset.

Iul. Val. 11, 4 appetente . . . partitudinis tempore.

Iul. Val. 50, 5 iter institit ad Darium (fortasse 103, 10 haec locutio exstat, ubi Kuebl. scripsit: 'iter quod instituerat', sed in P 'institerat'.

Plaut. mil. 381 evenit somnium, quod noctu hac somniavi, mil. 400 somnium quam simile somniavit. rud. 597 somniavi somnium (cf. Brix-Niem. ad Plaut. trin. 302).

Ter. hec. 5 ita populus . . . animum occuparat. (praeterea apud auct. b. Alex. Liv. cf. Thes. II 94, 34 sq.).

Plaut. aul. 75 propinqua partitudo cui appetit.

Plaut. cist. 679 utrum hac an illac iter institerit (cf. Brix-Niem. ad Plaut. capt. 791) apud Livium quoque haec locutio legitur.

Caput II.

De verbis et locutionibus ex poetis aevi imperatorii sumptis.

Inter poetas aureae latinitatis, qui magna cum admiratione a posteritate legebantur, Vergilius maxime animos commovebat eoque saepe imitati sunt posteri scriptores. Qua auctoritate et gloria Vergilius imprimis ex de causa fruebatur, quod ex tempore Q. Caecili Epirotae, qui primus Vergilium et alios poetas novos praelegere coepit (Suet. de gramm. 16), in exercitationibus grammaticorum et rhetorum praeter alios scriptores legebatur, quin etiam principem locum obtinebat. Ex eodem fonte etiam Iulius Valerius imitationem Vergilianorum cursum, cuius studii vestigia apud eum indagare possumus, hausisse mihi videtur. Praeter Vergilium alios quoque poetas, imprimis Ovidium et Horatium, eadem de causa Iulius Valerius imitatus est.

I. Incipiamus a substantivis, quorum repperi

a) declinationis primae †)

ulna i. q. brachium apud solos poetas exstare videtur. affero Ovid. met. XI 63 cupidis amplectitur ulnis. met. VII 847, IX 652. Catull. Prop. Calpurn. Nemes. Claudian. Mirum est etiam Iulium Valerium non in oratione soluta hoc verbo usum esse, sed in carmine narrationi inserto, ubi est: Alcumenam . . . lovis ulnae † dignitatae sunt (63, 31).

b) declinationis alterius

ingenium i. q. natura. hanc significationem invenimus apud priscae latinitatis scriptores. Saepius huius verbi ablativus

† obiter hoc loco longo verbo 'pelta', quia incertum est, non Iul. Val. (153, a eradiantur equis et peltis) hoc verbum sumpsit ex poetarum sermonibus (Verg. Aen. I 490, VII 743. Ovid. Pont. III 1, 68 50). Praeterea invenitur apud Liv. Plin. Sen.

‡ ita enim cum Kellio scribendum est.

casus in usu erat, qua de re dicit Nonius p. 322, 35 ingenio veteres dixerunt et sua sponte vel natura, et affert Naev. Sall. Verg. (georg. II 177), praeterea est apud Tac. Plin. et apud poetas, Sil. Stat. Flor. Claudian. cf. etiam Ihm, studia Ambros. (annal. Fleckeis. suppl. 17 (1890) p. 66). Iul. Val. habet: 92, 2 ex hoc ingenio sui tunc gradabilis foret (scil. fluvius).

spolium i. q. pellis invenitur apud Lucret. (V 954) pellibus et spoliis corpus vestire ferarum. cf. IV 62, et imprimis apud Ovid. (her. VI 13. met. III 81 (cf. IX 113) VII 156, VIII 426, her. IV 100, quem poetas, ut opinor, imitatus Iul. Val. dixit: 132, 27 cum igitur illa terga vel spolia bestiarum ex quis forent amantibus quaerere. eadem significatione atque 'spolium' invenitur 'tergum' quantum video apud solos Vergil. Aen. I 368 taurino ... circumdare terga. Ovid. a. a. II 665 taurorum terga. Iul. Val. praeter locum, quem modo laudavi, affero 132, 21 convestitas ... tergis ac pellibus sacris. 132, 20 tergis (scil. ferarum) ... uti consuetos. 167, 6 mitti ... draconum terga.

c) declinationis tertiae.

Mirum est Iulium Valerium imprimis complura substantiva gen. n. in syllabam -en terminata ex poetis aureae latinitatis sumpsisse. affero

imitamen. quod verbum solos Ovidius, quantum video, habet met. III 445. XI 626. XV 200 fast. IV 211. apud. Iul. Val. legimus 16, 24 veluti taurini capitis imitamen.

moderamen habet Ovid. met. II 48. VI 677. XV 726 et Iul. Val. 55, 13 continentis animi moderamen Alexander potuit ostentare.

molimen i. q. moles habet Ovid. met. XV 809 molimine vasto ex aere et solido rerum tabularia ferro. et Iul. Val. 143, 6 celsitudo moliminis. quod verbum i. q. ingens labor exstat apud Lucret. Ovid. Liv.

simulamem reperitur apud Ovid. met. X 727 Iul. Val. 4, 26 quidquid ille simulamini cereo loquebatur. 51, 4 pilae simulamen. Aulon. Mos. 228.

tegmēn quod praeter formam tegimen exstat, invenitur apud Iul. Val. 66, 8; 17, qui hanc formam ex poetarum sermone sumpsisse videtur, Lucret. Verg. Ovid. Lucan., praeterea invenitur apud auct. b. Afr. Colum. Ammian. cf. Otto ad Tac. ann. I 18 adn. 4).

Obiter hoc loco unum substantivum verbale in syllabam -tor terminatum afferre mihi licet, quamquam ad hunc contextum non apte quadrat, nam, si quid video, deest apud poetas aetatis Augusti et primum invenitur apud Statium. nutritor

est in Theb. X 228 et apud Sueton. de gramm. 7 et Lampr. et Claudian. Iul. Val. habet 12, 24 paedagogus atque nutritor nomine Leonides, fortasse in vertendo hoc verbum finxit cf. Pa. Call. I 13 παιδαγωγός και τροφικός Λεωνίδης.

II. Iam accedamus ad adiectiva, quorum haec ex poetico sermone Iulium Valerium sumpsisse puto:

circumfluvius sensu activo usurpant Ovid. met. XV 739 circumfluvius annis. Plin. Iul. Val. 127, 5 circumflui fluminis. passively utitur hoc adiect. Apul.

corniger (cf. N-W II 4. Theb. IV 959) invenitur apud solos fere poetas. apud Verg. Aen. VIII 77. Prop. Val. Flacc. Stat. aliosque posteros. de Baccho dicitur ab Ovid. am. III 15, 17 corniger increpuit thyreo graviore Lyaeus. cf. Iul. Val. 164, 29 (in carmine) cornigero genitus sub honore Lyaei. Symm. ep. 18 corniger Lyaeus. Sen. Phaedr. 756.

coruscus i. q. micans, splendens. hoc verbum habent Varr. sat. Men. (p. 234, 4 R). Lucr. Verg. georg. I 233. Ovid. met. XII 247. Hor. carm. 134, 6 Prud. peristeph. IV 9. Iul. Val. 143, 30 prae corusco fulgore. 42, 13. 150, 1 (cf. Ann. XVI 10, 8) Theb. IV 1076 sq.

fulgidus (cf. Rönseh, It. p. 141) est apud Lucret. III 363. Quint. Cic. poet. (Anth. Lat. 642, 15) et in inferiori latinitate, apud Lamprid. Alex. Sev. 13, 5. Arnob. II 58. Iul. Val. 164, 13 fulgidum globum.

fortasse ex poetarum sermone sumpsit adiect.

'invius', quod exstat apud Verg. Aen. III 383 via ... invia. VI 154 regna invia. Ovid. met. XI 414 templa invia. fast. V 582 gens ... invia. Liv. Plin. Flor. Tac. Iul. Val. habet: 123, 14 invia locis.

omnigenus est apud Verg. Aen. VIII 698 omnigenum deum monstra (cf. Lud.-Deut. ad h. l.). Lucr. II 759; 821. V 428; 440. his locis legit Lachmannus omne genus cf. eius comment. ad hoc locos, imprimis ad II 759 et ad V 440. Eandem formam genetivi casus atque Vergilius habet Iul. Val. 57, 3 omnigenum figmenta viventium. praeterea 13, 3 omnigenae historiae. 115, 27 omnigenis bestiis.

praestes. quo verbo utuntur cognomine deorum Ovid. (fast. V 129 praestibus Maine Laribus) et Iul. Val. 100, 11 diis praestibus. etiam aliis locis inferioris latinitatis, apud Macrobr. et Mart. Cap. hoc verbum reperitur.

reses i. q. cunctans est apud Ovid. met. XIV 436 resides et ... tardi. Verg. Aen. VI 814 resides movebit. aliisque locis. Iul. Val. habet. 112, 24 residem in proelio.

Adiungo adiectivum terminatione participiali -atus formatum.

stellatus, quod exstat apud poetas et apud Iul. Val. translata, cf. Verg. Aen. IV 261 stellatus iaspide fulva ensis. Ovid. met. V 461 stellatus corpora guttis. Stat. Iul. Val. 161, 8 sella . . . stellata lapidibus. praeterea apud Plin. invenitur.¹⁾

III. Unum adverbium, quod Iul. Val. poetas imitatum putare habere, afferro.

usque (de quo verbo cf. copiosam commentationem Thielmanni (Arch. V 440 sqq.). Dziatzko-Kauer ad Ter. Ad. 213. 559. Spengel ad Ter. Ad. 213. 215) eadem significatione atque 'semper' habet Plaut. most. 957, saepe Terent. ea utitur, et poetae aureae latinitatis, Verg. Aen. VI 487. eel. IX 64. Hor. Prop. postea Mart. eundem usum invenimus apud Iul. Val. 132. 29 usque tergis . . . uti consuetos. Iul. Val. hoc verbum ex Apuleio sumpsisse non existimo, quia apud hunc semel, quantum video, in geminatione, quam figuram rhetoricam Apul. lubentissime adhibuisse Leky (l. l. p. 69) docet, invenitur (met. IX 38 usque et usque proterminaveris).

IV. Verba, quae redire ad sermonem poetarum mihi videntur, apud Iulium Valerium haec inveni:

ducere i. q. fallere saepe exstat apud comicos. Plaut. most. 715. Terent. (cf. Spengel ad Andr. 180. Dziatzko-Hausler ad Phorm. 500), praeterea apud Ovid. met. III 587. her. XVIII 13. Prop. II 17, 1. Iul. Val. habet 82, 2 sed enim utique vos exempla ducebant.

lucisocere (de formis 'luciscere' et 'lucescere' ambigitur, quia in libris msa. promiscue inveniuntur) personaliter usurpatum occurrit apud solos poetas. afferro Verg. eel. VI 37. Ovid. fast. V 147. Iul. Val. habet 6, 12 mane luciscente.

metere i. q. interficere. (de hac significatione cf. Burmann ad Val. Flacc. III 670 et imprimis Drakenborch ad Sil Ital. X 147, ubi nonnulli loci collecti sunt ex Sil Ital. Verg. [Aen. X 513 proxima quoque motu gladio] Horat.) Etiam apud Ovid. et Stat. verbum invenitur hac significatione, apud Iul. Val. est: 97, 10 metendis Persicis militibus. Sed cogitandum erit fortasse Iul. Val. imitatum esse Pa.-Call. *ἀπέφκοτο*.

¹⁾ utrum ex poetarum sermone an rerum scriptorum Iul. Val. ad. 'pudendus' sumpsit, incertum est. exstat apud Verg. Aen. XI 55 (ad quem locum cf. Lact. Deut.). Ovid. Pent. II 2, 308, rem. am. 432. her. V 98, et a. l. Sil. Tac. Post. praeterea apud Plin. Iul. Val. habet 153, 7 pudenda res est.

oppetere i. q. mori verbo 'mortem' omissa primum apud Vergilium (Aen. I 96) et post eum apud Tacitum reperitur (cf. Lact. Deut. ad Verg. locum). aliquoties habet Iul. Val. 28, 16 manu eius oppeteret. 28, 29 libens oppetam. 55, 17. 60, 15. 153, 26. 163, 10. Praeter hanc poetiam dicendi rationem Iul. Val. locutionem in oratione soluta usitatum 'mortem oppetere' adhibuit 105, 2. 163, 16.

reluctari. huius verbi part. praes. reperitur imprimis apud Verg. georg. IV 301 multa reluctanti. Ovid. am. II 9, 12. Curt. VI 2, 6. Tacit. ann. IV 22. Iul. Val. habet 104, 9 vivendi clausulae reluctantem.²⁾

V. De vocabulorum formatione pauca dicenda mihi sunt.

Adverbii 'magis' forma 'mage' (de qua vide N-W II 594 sq.) exstat saepe apud Plaut. Vergil. (cf. Wotke, über alte Formen bei Vergil [Wien. Stud. VIII] p. 142) Prop. Ovid. et in inferiore latinitate. 'N-W' affert ex Iul. Val. complures locos (55, 12. 69, 22. 70, 28. 72, 8. 73, 4. 83, 2. 122, 4. 145, 19) de aliis locis ambigitur in libris mss. e. g. affero 58, 31 ubi est in P magis, in A magis; 152, 2 ubi est in P agere in pace (quod receperunt editores), in A mage cum pace (quod mendo librarii ortum esse certam est).³⁾

VI. Syntaxin poetarum aetatis Augusti secutus adsciscit Iul. Val. has structuras:

a) adiectivorum.

dives cum abl. coniunctum saepissime est apud poetas, Verg. Ovid. Hor., de impersonalibus intellectum invenitur apud Ovid. Val. Flacc. Curt. Iul. Val. 144, 19 cypros . . . umbrosis frondibus divites. cf. etiam Lucan. III 216 arbusto palmarum dives Idume.

nudus cum acc. coniunctum, quae structura linguae Graecae est propria, invenitur apud Iul. Val. 120, 14 videtque homines reliqua nudos, sed amictu simplici superio . . . Sed

²⁾ fortasse ex poetarum sermone sumpsit Iul. Val. 'cauti' i. q. parere, cf. 162, 29 id muniti sibi malis . . . cauta est. invenitur apud Verg. Aen. III 191 sas triginta capitem fetus cuba. Liv. ValMax. Plin. Tac. Sueton. Iustin.

³⁾ obiter commemorare formam 'ast', quae invenitur (cf. Thes. II 942 sq.) in prisca latinitate, saepe apud Verg. (cf. Wotke, l. l. p. 142 sq.), Sen. (cf. Leo, Sen. trag. I 214 sqq.), semel apud Apul. (cf. Leky p. 86) apud Iul. Val. 144, 1. — fortasse Iul. Val. formam 'modo si', quam loco formae usitatae 'dommodo' adhibet 89, 9. 112, 27, ex poetarum sermone secutus cf. Ovid. trist. II 265 (praeterea saepe exstat apud ICI).

quamquam Iul. Val. in convertendo Pseudocallisthenis libro multa ex eo sine consilio sumptisse concedendum erit, dubitaverim putare etiam hoc loco Iul. Val. imitatum esse Pseudocallisthenem, apud quem III 5 legitur καὶ αἶδερ ἀδρόεις ὁ Ἀλιζωδός γενομένης ἐπὶ καλῶν καὶ αἰδέων σκοπεύωντος (ita in ABL, sed in C γενομένης δὲ τοῖς ἀδρόεις ὁ περιβόλου). Cum acc. graecum usitatissimum esse apud poetas constet, putaverim Iul. Val. hunc usum ex poetarum sermone sumptisse. nudus c. acc. invenitur apud Verg. Aen. I 320 nuda gena. VIII 425 nudus membra. eccl. I 47. Ovid. met. VII 183 nuda pedem. Sil. XIII 222 (cf. Draeger I² 370). praeterea apud Tac. Germ. 17. Anna. XXXI 16, 6.

b) verborum.

addiscere c. dat. coniunctum invenitur (cf. Thes. II 765, 1 sqq.) apud Ovid. Pont. IV 9, 127 superis ascite . . . Caesar. Similiter dicit Iul. Val. 150, 15 adactus convivio caelium.

dedignari cum acc. coniunctum invenitur apud Ovid. her. XII 83. virum non dedignare cf. XV 195. Verg. Aen. IV 536. Sil. Plin. Iul. Val. habet 105, 19 illis officium tale non dedignantibus.

differre cum inf. coniunctum invenitur apud. Hor. carm. IV 4, 21 quacere distali. Liv. XLII 2. Curt. VI 9, 9. Laet. Iul. Val. 99, 16 et ea, quae scripta sunt, recitari non differt.

verbi 'experiri' perfectum cum gen. coniunctum reperitur (cf. Draeger I² 475) apud Verg. Aen. X 173 (ad h. l. adnotat Lad.-Deut. expertus hier zuerst mit dem gen.) Tac. h. IV 76. exstat apud Iul. Val. 97, 17 ferri hostiumque nondum expertae.

hortari alqm in alqd. habet Verg. (Aen. XI 521 ad quem locum adnotat Lad.-Deut. hortari alqm in alqd kommt wohl hier zuerst vor. Dem Vorgange Vergils folgt Liv. XLIII 19, 14), quem sequitur Iul. Val. 134, 23 me in somnum ac requiem hortabantur.

laborare cum inf. coniunctum saepe invenitur apud poetas aetatis Augusti, Ovid. met. XIII 285. Hor. (cuius locos collegit Fritzsche ad sat. II 8, 19) cf. Draeger II 300. Iul. Val. habet 1, 18 laborabat pelvi naviculum submergi.

laborare utitur pro verbo activo Hor. epod. V 60. Prop. IV 3, 53. Verg. Sil. Stat. Theb. III 279. Tac. Germ. 45. ex Iul. Val. afferro 37, 24 opere admodum laborato. 40, 9 templi, quod aetas iunior laboravit. 103, 13 inefficacem illum insecuti-

³ nisi forte putae 'αἶδερ ἀδρόεις' ortum esse ex verbis αὐτὸς ἀδρόεις (Kroll).

onem Alexander laboraret. Incertus est locus 163, 27, ubi solus codex A habet: venenum Antipater laborat, cum reliqui libri ms. praebeant 'elaborat', quod verbum etiam in epitoma est. de verbo agenti 'laborare' cf. etiam Müller, l. l. p. 31, 82.

laudari cum inf. coniunctum reperimus apud Verg. Aen. II 585 sq. sumptisse merentis laudabor poenas (cf. Draeger II 427). et apud Iul. Val. 7, 18 qui . . . patris ulior esse laudetur.⁴)

VII. Locutiones nonnullas adiungo, quas Iul. Val. ex poetarum sermone sumptisse mihi videtur.

Iul. Val. 9, 21 draeco . . . omne agmen in spiram mansuetus colligit.

Verg. Georg. II 154 squameus in spiram . . . se colligit anguis (praeterea spira dicitur de serpente a Verg. Aen. II 217. Ovid. met. III 77).

Iul. Val. 9, 23 cum bisulco linguae vibrant oculum axoris adfectat. (dicitur de serpente) fortasse Ps.-Call. τῆς διχόλοσ ἀδρόν γίβοσος imitatus est.

Ovid. met. IX 65 cuiusque fero movi linguam striōre bisulcam. ante eum eadem locutio invenitur apud Pacuv. (Non. p. 506, 17). Plaut. Poen. 1034 (cf. Thes. II 2016 s. v. bisulcus).

Iul. Val. 26, 27 adolescentuli vā carpebat.

Verg. Georg. III 215 carpit enim vires (cf. Non. p. 252 s. v. carpere, auferre decerpere). Liv. IX 27, s. Colum. VI 7, 2 (cf. Thes. III 495, 14 sqq.).

Iul. Val. 91, 6 cornibus frondentes . . . ramos adnecti iubet.

Verg. Aen. III 25 ramis tenerem ut frondentibus aras (cf. VII 135 frondenti tempora ramo implicat).

Iul. Val. 107, 26 iuro deos.

Ovid. her. XXI 2 iurare ne quos inscia lingua deos. (verbum 'iurare' cum acc. 'deos' coniunctum praecipue apud poetas inveniri dicit Müller. l. l. p. 25).

⁴ non certe affirmaverim Iul. Val. structuram compellere c. inf. sumptisse ex poetarum sermone, cf. Ovid. fast. III 860. Lucan. III 144. praeterea est apud Curt. V 1, 25. Iul. Val. 112, s. et ad futura quoque discrimina solus ire compellat. August. cf. etiam Kühner, Gram. d. lat. Sp. II 1 p. 693. — fortasse Iul. Val. ante oculis versabatur Hor. epod. XVII 13 sq. rex prodis . . . ad pedes Aehillei, cum scriberet: 139, 27 prodisens eius ad genas, alios enim locos huius iuncturae invenire non potui, verum ipsam 'prodisere', quod exstat apud Hor. carm. IV 6, 11. Ovid. Stat. Liv. Plin., fortasse ex poetarum sermone Iul. Val. 95, 6 sumptit.

Iul. Val. 108, 6 Alexandro sese obvios ferunt.

Iul. Val. 131, 15 maiore praeda totius Indiae . . . convectata.

Iul. Val. 146, 18 infrendere dentibus videbatur.

Iul. Val. 156, 16 Iovem testem facio Neptunumque.

Verg. Aen. I 314 mīter . . . sese tulit obvia (vide Lad.-Deut. ad h. l.) cf. VI 879 sq.

Verg. Aen. IV 404 sq. praedam . . . convectant. VII 749 convectare invat praedas. Eustath. Bas. hex. 8, 2 p. 948^a (cf. Thes. IV 816 a. v. convecto).

Verg. Aen. III 664 dentibus infrendens gemita. et saepe Ammian. (e. g. affero XVI 12, 13).

Ovid. fast. V 683 ego te feci testem. apud Ter. est: Ad. 203 testes faciet ilico. etiam apud Liv. haec locutio invenitur.

Caput III.

De verbis locutionibusque rerum scriptorum sermonem redolentibus.

Iulio Valerio et praesae latinis auctores et aetatis Augusti poetas non ignotos fuisse ex his, quae supra dicta sunt, cognoscitur. Praeterea apud Iulium Valerium verba et locutiones reperiuntur, quibus ostendi puto etiam rerum scriptores, imprimis Sallustiam, qui in exercitationibus grammaticorum legebatur (cf. Kroll, de Symm. p. 23), Livium, Tacitum,¹⁾ Suetonium, ab eius lectione non alienos fuisse, nam his scriptoribus exceptis aut raro apud reliquos aut omnino non existant, quantum equidem video.

I. Ac primum quidem affero substantiva

a) declinationis primae.²⁾

properantia invenitur apud Tacitum (ann. XII 20 taedium ex mora, pericula ex properantia) et Sallust. lug. XXXVI 3 ex tanta properantia. reviviscit apud Iul. Val. 54, 26 ipse autem . . . properantiae consulit.

titubantia de lingua dicitur apud Suet. Claud. 30. Macrobi. sat. VII 6, 51. Suet. Vit. 6. metaphorice apud Iul. Val. 30, 11 nisi per prudentiam vestram illorum titubantia sit directa.

b) declinationis alterius.

blandimentum huius verbi num. sing. raro invenitur, i. q. 'blanditiae hominum' (cf. Thes. II 2029, 30 sqq.) est apud Tacit. primum (ann. XIV 4 blandimentum sublevavit metum),

¹⁾ cuius locos exscripsi ex Gerber-Groef, lexicon Taciteum (Leipzig 1906).

²⁾ hoc loco obiter tango verbum 'peritia'. quod verbum etsi, quantum video, apud solos Sallust. Tacit. (obliquities. ann. 149. IV 58. VI 29. 30. XII 12. XIII 30. hist. I 22. IV 30. Agric. 25.) Sueton. Pison. Quisq., praeterea apud Lactant. invenitur, ab Iul. Val. ex sermone rerum scriptorum sumptum esse non certe affirmaverim. existat apud Iul. Val. 2, 1, 7; II, 20; 3, 4, 10, 20; 11, 7.

postea apud Iul. Val. 94, 5 hoc blandimento ... cum rex ceterique permisi essent. et Eocl. — i. q. rerum sensus afficientium irritamenta est (cf. Theop. II 2030, 20 sqq.) apud Val. Max. et apud inferioris latinitatis scriptores. Iul. Val. habet: 121, 18 illi fraudis potentiam esse respondent adiutam temporis blandimento.

ex Sallustio Iul. Val. sumpsisse videtur verbum 'operimentum', quod habet 133, 2 verum etiam ad opera abuti homines incoherentes (scil. bestiarum pelles). apud Sall. legimus fr. hist. IV 65 (p. 181 Maur.); equis paria opera erant. praeterea hoc verbum exstat apud Cat. r. r. X. Cic. de leg. II 56, 4 Plin. Eocl. Gell. XIV 6, 4. (cf. etiam Rönsch, It. p. 24. 318.)

'vocabulum' eadem significatione atque 'nomen' hac et illuc invenitur apud Sall. Ovid. Plin., saepe apud Tacitum (cf. Nipperdey ad Tac. ann. XII 66). apud Iul. Val. reperitur 94, 9 unus ex convivantibus, cui vocabulum Pasargis erat.

c) declinationis tertiae.

Substantivum unum inveni, quod ad Iuli Valeri lectionem rerum scriptorum recedere mihi videtur: rebellatio. hoc verbum exstat apud Tacitum ann. XIV 31 commotis ad rebellionem Trinobantibus, ad quem locum adnotat Nipp. rebellatio noch bei Val. Max. VII 3, 9, sonst und auch bei Tac. rebellio, praeterea afferunt lexica Aug. c. Faust. 16, 28. Serv. Verg. Aen. XII 186. his locis hoc verbum eandem fere significationem atque 'seditio' habet et idem valet quod 'rebellio'. At apud Iul. Val. de hominibus intellegitur, quod uno hoc loco exstat. 107, 3 cetera multitudo pro rebellionem et hostico puniatur. Sed addendum erit quod dubium est num haec lectio certa sit, nam in P legi videtur 'rebellione'. Cum epitoma in iudicium vocari non possit, quia hanc narrationis partem non exhibet, non prius de hac re certum iudicium fieri posse puto quam A accurate inspectus est. 'rebellio', cum de hominibus intellegi possit, huic loco apte conveniret.

II. Deinde adiectiva numero

a) in syllabam — us terminata.

Huius generis haec inveni: gratulabundus, quod est apud Livium VII 33, 18 omnis Campanorum multitudo gratulabunda effudit. Sueton. Galb. 19. cum dat. casu personae coniunctum semel apud Iustin. Iul. Val. habet 142, 14 in complexu eius gratulabundi inuere gestiebant.

1) fortasse consilis Cic. hoc loco verbum sermonem praecum redolens habet.

2) etiam T nos doceret.

tumultuarius exstat apud Liv. XXXV 2, 7 tumultuarius milites cf. XXXV 23, 6. Curt. Tac. Gell. XVI 10, 13 militiam tumultuariam. auct. b. Alex. 34, 5 tumultuarius militibus. propius accedit ad Iuli Valeri locum (165, 4 tumultuarius ... conditorio) Suet. Cal. 59 tumultuarius rogo.

Adiungo part. pass. 'impollutus'. habent Tac. ann. XIV 35 virginitatem impollutam XVI 26. Sall. hist. fr. Sili. Ambros. Iul. Val. 133, 10 mundas et ab omni inreligioso contagio impollutas.

b) in syllabam — is eadentia.

Cuius generis inveni adiectivum, quod fortasse Iul. Val. ex rerum scriptorum sermone sumpsit navigabilis. invenitur apud Livium Melam Sen. Tacitum (ann. XIII 53 navigabilia ... litora XV 42 navigabilem fossam). similiter atque Liv., qui coniungit hoc adiectivum cum verbis 'mare' 'annis', utitur hoc verbo Iul. Val. 95, 22 sed ne navigabile quidem ... flumen hoc habeant.

III. Unum adverbium indagavi, quod Iul. Val. ex sermone Taciteo sumpsisse videtur.

properato. exstat ann. XIII 1 properato Narcissus ... ad mortem agitur. Iul. Val. 103, 3 quin properato ad nos venias, praeterea invenitur (cf. Rönsch, coll. phil. p. 44) apud Heges. Ennod.

IV. Verba nonnulla afferro, quae ad rerum scriptorum sermonem recedere videntur,

a) frequentativa.1)

misitare. haec verbi forma habet, quantum video, Iulius Valerius 90, 12 doces ... litteras misitare, formam usitatam commemorat Charis. p. 255, 35 K 'misitare', invenitur apud Livium IX 45, 5. Sallust. lug. 38, 1. Plin. Front. Solin.

b) variae formationis.

praedestinare invenitur apud Liv. XLV 40, 8 sibi ... similes praedestinantibus triumphos, et in inferiore latinitate

1) haec verba frequentativa fortasse Iul. Val. ex scriptorum rerum sermone sumpsit: mansitare est apud Tacit. ann. XIII 44. XIV 42. Plin. Front. ad an. 115. Amob. VI 17. Hieron. aliosque Eocl. Iul. Val. 52, 21. 109, 37. — noscitate legitur saepe apud Plaut. (affero est. 982. mon. 1064. mil. 521). praeterea est apud Cat. LXI 223. aliquoties in Plin. sp. apud Liv. Tac. hist. II 12. Curt. Ruf. Iul. Val. 52, 4. 96, 1. Ann. XXX 5, 19. — receptare est apud Ter. Lucr. Verg. Lucan. Pers. Liv. Tac. ann. III 60. IV 41. Iul. Val. 59, 7.

apud Iul. Val. 46, 15 id enim animo praedestinabat. Prud. cath. XII 67. August. auct. pan. Max. et Const. 7.

praedocere invenitur apud Plin. Prud. part. perf. pass. huius verbi utuntur Sall. lug. 94, 1 praedocti ab dace. Iul. Val. 116, 13 praedocti Macedoniae ordines. Ammian. XIV 2, 15.

putrefacere. hoc verbum invenitur apud Varr. r. r. II 5, 5. Plin. n. h. XXIX 19; 120. Colum. III 12, 1. Pall. I 33, 1. verbo agenti utitur Plaut. most. 112 (imbem) tigna putrefacit, verbo patiendi utuntur Liv. XLII 3, 7 tectum . . . imbribus putrefaciendum (cf. Lucr. II 895). Iul. Val. 155, 18 (similiter atque Liv.) repentini imbres fluxere . . . uti . . . quaecumque usui sunt ad militiam, putrefierent.

superscribere legitur apud Sueton. Ner. 52. Plin. ep. VII 14, 3. Gell. XX 6, 14. Ict. Iul. Val. 13, 3 librum, qui . . . superscribitur.

V. Quae ad syntaxin rerum scriptorum recedere mihi videntur, nonnulla inventi.

mandare cum inf. coniunctum (cf. Draeger II 318) habent Tac. ann. XV 2 mandavitque Tigranen Armenia exturbare.⁴⁾ Mart. I 88, 10. de hac Iuli Valeri structura dicit Kuehl. in indice (p. 256) mandare plerumque regit infinitivum vel accusativum cum infinitivo, exempli causa affert 47, 20 mandato tibi reverti ad parentes tuos et saepe a. l. cum gerundivo coniunctum exstat apud Suet. Caes. 26, 3 gladiatores . . . vi rapiendos reservandosque mandabat. Iust. V 2, 5. Iul. Val. 54, 25 currum . . . in loca quaedam abduendum mandat.

exigere cum acc. cum inf. coniunctum habemus apud Suet. Cal. 43. Ict. Iul. Val. 163, 28 id . . . regi dari . . . exegit. incessere alqm aliqua re. hanc structuram invenimus apud Verg. Ovid. Liv. Sueton. Iul. Val. 107, 18.

manum alicui apprehendere habent Suet. Tib. 74. Iul. Val. 93, 8 manus rex Alexandro apprehendisset.

occupatus circa alqd. habemus apud Sueton. Val. Max. Sen. Iul. Val. 59, 28.

omnes cum gen. part. coniunctum saepe invenitur apud Livium, affert XXXI 46, 7 Macedoniae fere omnibus et quibusdam Andriorum ut manerent persuasit, hanc structuram invenimus etiam apud Iul. Val. 138, 11 omnes denique militum, qui una secum fuerant, interfectos.⁵⁾

⁴⁾ ita corr. Ernesti codicum lect. 'extarba' s. 'extarbo'.

⁵⁾ hinc loco invero obiter tractam 'participare alqd cum alqo', quae est apud Liv. Iustin., quam Iul. Val. fortasse ex rerum scriptorum sermone sumpsit (110, 7 s. . . cum matre participat), fortasse fixit per analogiam locutionis 'communicare alqd cum alqo'.

pertaesus. hoc verbum invenitur apud solos Tac. ann. XV 51 lentitudinis eorum (scil. coniatorum) pertaesus. Suet. Div. Iul. 7 pertaesus ignaviam suam. Tib. 57 semet ipse pertaesus Iul. Val., qui habet hoc verbum significatione activa et passiva, haec apud solum Iul. Val. exstat (cf. Iul. Valeri locum p. 3 s. v. vandioquentia), illam exhibet Taciti loco, quem dixi, similem: 29, 21 militiae laborisque pertaesus. 89, 2 non . . . pertaesos deos regni mei et orientis sui esse sedis existimo.

vesperascere personaliter (si licet dicere) utuntur Nep. Tac. ann. XVI 34 vesperascente iam die cf. I 65. hist. II 49. tempus usum usurpavit Iul. Val. 54, 20 quippe fugientibus et tempus horae blandebatur, quod vesperascens foeditatem fugientium . . . pertexisset.

VI. Formam notabilem affero verbo 'alere'. alitum (cf. N-W III 531) habent Iustin. Liv. XXX 28, 4. Val. Max. Curt. Iul. Val. 60, 14.

VII. His argumentis, e quibus cognosci potest rerum scriptores Iulio Valerio ignotos non fuisse, nonnulla certa, ut opinor, vestigia addo huius lectionis, locutiones⁶⁾ complures, quas praeter Iul. Val. apud scriptores, quos supra dixi, invenimus.

Iul. Val. 20, 14 Alexander . . . precario petit, ut sibi Pisas apud Olympia certaturo iter largiretur.

Liv. XXXIV 62, 10 qui . . . precario ab se iter per cum ipsam agrum . . . petisset antea apud Plaut. legitur (amph. 24 hoc petere me precario a vobis iussit).

Iul. Val. 37, 21 iubet . . . omnes undique confluentes necem draconi moliri.

Tac. ann. XIII 1 Agrippina . . . Siliano necem molita ultorem metuebat.

⁶⁾ Appendix in modum affero has locutiones, quae fortasse sumpsit ex rerum scriptoribus. Iul. Val. dist. p. 81, 3 obiecta sunt claustra portarum, antea apud Curt. Ruf. legimus IV 5, 28 obiectae a vigiliis claustrum. — Iul. Val. 101, 20 factus, quod perpetravit, substantivum 'factus' cum verbo 'perpetrare' coniunct. legitur apud Liv. XL 9, 1. — apud Iul. Val. exstat 154, 1 te cocooniae corona aurea. eandem figuram etymologiam antea apud Livium invenimus. (XXII 11, 5. XXVII 57, 11) praetero apud Suet. Tib. 17. Firm. math. III 6, 38. Aug. c. d. XVIII 23. Pass. Petr. Paul. long. 64. Paul. Post. p. 110. Schol. Germ. Bas. p. 62, 2 (cf. Thes. IV 660, 26 sqq.). — apud Iul. Val. 67, 13 legitur: id cum altius animum Stasagorae descendisset, similiter apud Sall. lug. 11, 7 quod verbum in pectus Iugurthae altius . . . descendit, et. etiam Sen. rhet. contr. I prof. 18 p. 11, 8 31. Apul. met. V 21. Spart. Ant. Get. 6, 7. Heges. I 96, 1 (cf. Weyman, l. l. p. 329).

Iul. Val. 101, 25 comparando exercitum scribendisque militibus.

Sall. Ing. 43, 3 igitur diffidens veteri exercitui milites scribere. Liv. IV 46. XXXV 2 militem ab se ipso scriptum. ibid. milites . . . scribi (apud hos scriptores exstant saepius etiam iuncturae 'exercitum, supplementum, legiones scribere', ubi apud reliquos 'conscribere' invenitur).

Iul. Val. 139, 15 consilium quod subsicere (cf. eiusdem paginae vv. 6 et 15).

Liv. XLV 18, 8 tractatio rerum . . . subiectura erat consilia.

Iul. Val. 148, 30 Alexandrum . . . habendi cupidum atque opibus inhiantem.

Tac. ann. XVI 17 Nero . . . opibus eius inhians.

Caput IV.

De Iulio Valerio Apulei antiquariorumque imitatore.

Iam in prooemio obiter commemoravi Iulium Valerium multa et verba et locutiones ex Apuleiano sermone sumpsisse et post Weymanni commentationem, quam supra dixi, affirmare possumus inter eos scriptores, e quibus Iulius Valerius deprompsit multa, principem locum obtinere Apuleium. Nonnullis verbis, quae ante Iulium Valerium apud Apuleum inveniuntur, hic usus est eo consilio, ut sermonem praeclarae latinitatis, Plautum et Terentium aliosque scriptores, imitaretur, pauca e sermone vulgari originem ducere, alia ab Apuleio ficta videntur.¹⁾ Praeterea huic capiti pauca verba inserturus sum, quae etsi apud Apuleium desunt apud Gellium inveniuntur. Atque ita quaestionem instituo, ut primum agam de

I. substantivis, quorum afferro

a) declinationis primae.

acetabula (cf. Thes. I 1138) existat aliquoties apud Plautum (cist. 49. most. 217. Pers. 229. Pseud. 173. rud. 894) Varr. Cic. Sueton. Eccl. Apul. met. VII 9. X 29, 31. XI 15. apol. 2. similem iuncturam atque apud Apul. met. I 12 inlusit acetabulam meam. invenimus apud Iul. Val. 22, 3 despectans eius acetabulam. praeterea 21, 1. 47, 25.

congruentia i. q. convenientia (cf. Thes. IV 297) de rebus incorporatis dicitur apud Sueton. Apul. apol. 15. met. XI 13, 20. Tertull. Iul. Val. 3, 21 intuere meam et Philippi congruentiam (Ps.-Call. *ἐπὶ γέρον* (de horoscopo). 117, 26 proceritudine corporis et cetera magnitudinis congruentia longe distare ab exiguitate. Eccl.

¹⁾ cf. Kroll, Rhein. Mus. I. I. p. 574 sqq.

furatrinis habent Apul. met. VI 13. X 14. translate i. q. adulterium met. VIII 3. Iul. Val. 93, 26 quod pocula hoc furatrinis genere avertisti.

invidentia exstat apud Cic. Tusc. III 20. IV 16. 17. Scrib. Caes. Aur. Apul. de dogm. Plat. II 16. Iul. Val. 120, 10.

laniena invenitur sensu proprio apud Plaut. (e. g. affero Epid. 199) Varr. Liv. metaphorice apud Apul. met. II 30 vicariam ... lanienam sustinuit. III 3. IV 24. VII 25. VIII 31. IX 1. et apud Iul. Val. 14, 12 obiectabitur lanienae.

praepotentia. habet Apul. de mundo 26. repetitur Tertull. (cf. Hoppe I p. 64) et Iul. Val. 8, 8 in orientis usque venit praepotentia possessionem. 41, 28 (in carmine) nostra praepotentia.

prosapia (cf. Rhein. Mus. 37, 95. Rünseh. It. p. 237. coll. phil. p. 62. 159). hoc verbum sermonis prisci est proprium,⁴⁾

adhibuerunt Plaut. (e. g. cure. 393. mere. 634 affero) Cat. saepe Apul. met. I 1. III 11. VI 23. VIII 2. IX 35. X 18. apol. 18. Tertull. (cf. Hoppe I p. 36). Symm. (cf. Kroll p. 37). Iul. Val. 13, 12 prosapiam defluxisse. 63, 3 prosapiae tuae principes.

suppetisae. hoc verbum aliquoties (Rassow affert octo locos) occurrit apud Plaut., praeterea invenitur apud auct. h. Afr. Sueton. Apul. met. III 26. VI 27 qui suppetias ei ferre posset. IX 37. apol. 40. Ecd. Iul. Val. habet 80, 5 qui ... vobis suppetis fuit.

*truculentia*⁵⁾ de caelo dicitur apud Tacitum ann. II 24. de homine apud Apul. met. IX 36 iste sermo truculentiae hominis nutrimento fuit. huius verbi eadem significatione utitur Iul. Val. 25, 7 pbesse etiam patris in filium truculentiam.

b) declinationis alterius.

*cognomentum*⁶⁾ invenitur apud Plantum (Pers. 60. Pseud. 976), assiscunt Apul. flor. 7 (p. 7 Kr.). Alexandro ... cui ... cognomentum magno inditum est. de dogm. Plat. I 1. Gell. XVIII 7, 1. Sall. fr. apud Gell. XVIII 4, 4. Tacit. Iul. Val. 138, 2 (similiter atque Apul.) cui cognomentum Soter erat.

figmentus habent praeter Apul. met. IV 27 et Gell. V 12, 12. XX 9, 1. Tertull. (cf. Hoppe I p. 62) Ammian. Spart. Lactant. VI 12 (p. 682^M). Iul. Val. 57, 3 figmenta viventium. 143, 25 quamvis in singulis figmentis fuerit ... admiratio.

⁴⁾ cf. Cic. Tusc. 30 et eorum, ut utamur vetere verbo, prosapiam. Quint. I 6, 30 sq. vobis a vetustate repetita ... exanclare prosapia. et VIII 3, 38 prolem dicere innotatum est, prosapiam innotum.

⁵⁾ ambigitur de Plauti loco, quem afferunt lexica, trac. 675. cf. app. crit. ad h. l.

⁶⁾ hoc verbum esse comicorum et eorum scriptorum qui antiqua aut obsolescentia retinebant observavit Madvig (ad. Cic. de. fia. II 15).

filum i. q. forma.⁷⁾ haec significatio solum in prisca latinitate et apud archaistas et apud Iul. Val. invenitur. affero Plaut. mere. 755. Apul. met. IV 23 virginem filo liberalem. Iul. Val. 12, 16 filo pulcherrimum. 93, 18. filo oris. apud Ammian. quoque exstat haec significatio.

fluentum dicitur de flumine praecipue a poetis, Lucret. et Verg. num. pl. eundem usum adhibuit Apul. met. VI 15 rauca Cecyti fluente. Iul. Val. habet 104, 2 Strangae ... fluente. 129, 21 aequae fluente. 164, 25 Nil ... fluente. num. sing. exstat apud Apul. de deo Socr. 19. met. VI 18. Auson. Avien.

indumentum primus habet, quantum video, Gavius Bassus ap. Gell. V 7, 2 indumentum illud oris. praeterea Apul. flor. 9 (p. 10 Kr.) indumenta, quibus indutus, similiter Gell. XVI 19, 12. Tert. (cf. Hoppe I p. 62) Aur. Viet. Iul. Val. 92, 19 indumentis pedum. Alio sensu reperimus hoc verbum iam apud Sen. nat. qu. IV 13, 10, id quod repetitur Macrobi. Ecd.

infortunium. quod verbum priscae latinitatis proprium exstat apud Plaut. amph. 286. Liv. Hor. saepe apud Apul. affero met. 16. IV 27. V 12. VIII 1. 12, 15. IX 23, 31. X 5. Ammian. Symm. (cf. Kroll p. 37). apud Iul. Val. 64, 1 qui cumvis tuorum infortunio subfragaria.

meditullium. hoc verbum usurparunt Serv. (ap. Cic. top. 36). Sen. fr. Apul. met. III 27. V 1. X 32. XI 24. Iul. Val. 37, 13 principium ex meditullio esse factum. 133, 5 cursus sui meditullium.

ministerium i. q. ministri, servi habent Tac. Sueton. Plin. Lampr. Ammian. Apul. met. III 2 me ... publica ministeria producunt. apud Iul. Val. invenitur 3, 19 qui aderant sibi ex ministerio regali.

palatium a poetis dicitur (Ovid. Verg.) de sedibus deorum. apud Apul. legitur met. V 1 magno lovi fabricatum caeleste palatium. cf. Iul. Val. 144, 13 ad caelum suscipienda palatia. simili significatione reviviscit hoc verbum in ling. rom. Kört.⁸⁾ s. h. v. affert it. 'palazzo', val. 'palat', prov. 'palatz, palais', francog. 'palais' etc. quae de causa verisimile videtur hoc verbum esse sermonis vulgaris.

pelagus (gr. πειλαγος) imprimis utuntur hoc verbo poetae (Verg. Hor. Ovid.), haec atque illae apud Sen. Plin. Tac. Iust. Val. Max. saepius apud Apul. invenitur. affero apol. 30 (ubi bis est) met. V 21. 31. XI 5. 16. Iul. Val. habet 1, 21 ut ...

⁷⁾ cf. Kroll. Rh. M. I. 1. p. 577. Weyman. I. 1. p. 345.

⁸⁾ hoc siglo denotavi Körtling. Lateinisch-Romanisches Wörterbuch². Paderborn 1907.

bastes ... pelago mergerentur. hoc quoque verbum recurrit in ling. rom. Kört. affert s. h. v. it. 'pelago' hisp. 'pielago' etc.

sessibulum exstat apud Plaut. poem. 268 et apud Apul. met. I 23 et Iul. Val. 33, 26 his sedecim sessibulis. 44, 7 sessibulo dei. videtur sermonis prisici esse proprium.

signaculum i. q. signum apud Ecl. Tert. apol. 21. Prud. psych. 360, exstat, significatione 'sigillum' reperitur apud ICt, et apud Apul. flor. 9 (p. 11, 6 Kr.) etiam anulum in laeva aureum faberrime signacula. eodem modo intellegitur apud Iul. Val. hoc verbum de inscalptione annuli auri (p. 7, 19) consignare anulo auro ... cui inscalptio erat solis effigies et leonis caput hastili subiecto. ad haec verba recurrens dicit infra (8, 6) sed quoniam signaculum quod solis forma visebatur subter leonis caput hastile quoque adiacens erat.

Quibus substantivis adiungo deo, quae etsi apud Apul. quantum video, non invenitur, tamen, cum apud Gell. exstat et Apul. et Gell., quo sunt studio antiquitatis, arte inter se cohaerent, ea de causa hoc loco aliquo iure enumerantur.

habitaeculum est primum, quantum video, apud Gell. V 14, 21. praeterea exstat apud Ammian. Pallad. Pacat. Eocl. Iul. Val. 159, 11 Troglodytas ... qui subter terram ... sibi et habitacula laborsvere.

interpretamentum invenitur apud Petron. 10 (p. 11, 2 B) et Gell. V 18, 7. VII (VI) 2, 2. Iul. Val. habet 11, 2 interpretamenti sui fidem fecerat. 134, 1 eiusque interpretamenta haut ququam nobis et dissertare audebat.

c) declinationis tertiae.

ad ac primum quidem affero pleraque substantiva verbalia in syllabam-tor cadentia, quae primus Apul. habet.

adversator (cf. Thes. 1847) est apud Apul. de deo Socr. 5 quem adversatorem malis in omni vita ciebo? et August. Iul. Val. habet 99, 3 per favisores tui deos nostrique adversatores quaeso. favisor⁴ est ante Iul. Val. apud Apul. apol. 93. et apud Gell. XIV 3, 9. et post Iul. Val. apud Symm. laud. in patr. 3. apud reliquos scriptores multo crebrius in usu sunt 'favitor' (apud priscos, Plaut. aliosque) et 'fautor' (inprimis in aerea latinitate).

⁴ Ita cum epit. et P scribendum esse mihi videtur. Kuehl. del. 'quod' et ex T 'subterque' suspexit.

⁵ Ita mea quidem sententia simpliciter et recte Volkm. sanavit hunc locum occurrant. cf. Kuehl. app. crit. a. h. l.

⁶ de hoc verbo in syllabam-tor terminato in hoc contextu agere me esse optimum arbitrabar.

auxiliator (cf. Thes. II 1615) exstat apud Apul. de deo Socr. 5. praeterea apud Petron. Quint. Tac. ann. VI 37. Ammian. XIV 10, 14. Hegeles saepe apud Eocl. apud Iul. Val. 41, 3. 79, 3.

insecutor exstat apud Apul. met. VII 2 quo velocius ... insecutoribus ... abderet sese. Iul. Val. 95, 25. Tertull. (cf. Hoppe I p. 57). Prudent.

subiugator reperitur apud Apul. de dogma. Plat. II 7 qui est suffragator bonorum et malorum subiugator. et apud Iul. Val. 44, 12 eumque fore ... hostium subiugatorem.

β) tum commemoro complura substantiva in syllabam-tas terminata.

curiositas invenitur apud Cic. (ad. Att. II 12, 2). Tertull. apol. 25. Apul. saepe. affero met. I 12. III 14. V 19. VI 20, 21. IX 12. 13. 15. XI 15. 22. 23. Spart. Vopisc. Macrob. August. apud Iul. Val. habemus 127, 21 ad aliam partem eadem nobis curiositate rimantibus. hoc verbum recurrit in ling. rom. Kört. s. h. v. dicit: it. curiosità und dementsprechend in allen übrigen Sprachen. qua de causa hoc verbum sermonis vulgaris proprium esse mihi videtur.

nimietas exstat apud Apul. aliquoties. affero met. II 16. III 10. VIII 8. IX 18. 25. apol. 19. post eum habent Arnob. VII 26. Eutrop. Pallad. Iul. Val. 129, 6 nimietate luminis. 144, 15 praenimietate auri. Ammian.⁷ cf. etiam Rönsch. It. p. 52. coll. phil. p. 117.

parilitas exstat apud Apul. met. II 10 in amoris parilitatem. et Gell. XIV 3, 8 parilitas virtutum. et Eocl. Iul. Val. habet 97, 8 ubi non discriminis parilitate protahi bellum Darius vidit.

rotunditas invenitur apud Vitruv. Sen. nat. qu. IVb 11, 3 pinae proprietates est ... rotunditas. Plin. Apul. flor. 9 (p. 11, 10 Kr.) pressula rotunditate. Macrob. August. aliosque Eocl. apud Iul. Val. legitur 10, 29 post omnem rotunditatis illas ambitum circueisse.

Quibus substantivis unum mihi licet adiungere, quod apud Gell. est, apud Apul. autem, quantum video, non invenitur.

sollemnitas post Gell. II 24, 15 habent Tertull. Solin. Ammian. Auson. Lamprid. Vopisc. ICt. apud Iul. Val. est 105, 25 lex dicitur religiosaeque sollemnitatis datur. 106, 21 idem enim vobis conventus, eadem sollemnitates. 107, 8 sollemnitates vobis et certamina gymnica erunt. hoc verbum in ling. rom. invasit. Kört. s. h. v. affert it. 'solemnità'. prov. 'solempnitat-r'.

⁷ cf. Hassenstein, de syntaxi Ammiani Marcellini (Königsberg 1877) p. 17. Palander.

francoz. 'solemnité' etc. Gell. igitur hoc verbum e sermone vulgari sumpsisse videtur.

γ) duo substantiva in syllabus -tudo formata inveni.

beatitudo (cf. Thea. II 1794) Cic. de nat. deor. I 95 fingit verba 'beatitas' et 'beatitudo' et uno hoc loco habet. postea recurrit apud Apul. saepe. affero de deo Soer. 3 p. 123. 4 p. 127. 22 p. 172. de dogm. Plat. II 1. 10. 22. 23. met. V 3. VI 29. IX 11. X 33. et apud Arnob. aliosque Eccl. et saepe in inferiore latinitate. Iul. Val. habet 98, 17 in hac fortasse beatitudine. 102, 3 ex illa regia beatitudine. 115, 1 quae sint ad beatitudinem necessaria. 123, 8. 151, 15.

celtutudo exstat apud Apul. de mundo 33. Olympo, qui est celsitudinis summae. Vell. II 94, 2. Amasian. (cf. Hassenstein p. 15. 18). August. serm. 318. Ict. legitimus apud Iul. Val. 143, 5 celsitudo moliminis.

δ) deinde substantiva in syllabam -o cadentia secuntur. ac primum quidem unum masculinum affero.

perō exstat apud Catonem Verg. Iuven. Sidon. Apul. met. VII 18 peronibus suis ab aquae madore consulens. Tertull. apud Iul. Val. est 126, 27 peronibus quippe crura omnia pedesque muniri.

tum enumerō substantiva gen. fem.

coniugatio i. q. copulatio (cf. Thea. IV 323) exstat apud Apul. flor. 18 (p. 29 Kr.) coniugatione quadam mellis et fellis. Tertull. i. q. concubitus apud Arnob. V 21 patrem cum filia... uxoria coniugatione miscere (cf. II 16). Solin. 26, 3. Iul. Val. 32, 8 dei cum matre per somnium fuerit coniugatio.

insecutio primum invenitur apud Apul. met. VIII 16 metu incertae insecutionis. post Apul. apud Iul. Val. 103, 12 exstat. reformatio invenitur apud Sen. ep. 58, 26. Apul. met. III 24. 25. XI 13. Ict. apud Iul. Val. habemus 167, 7 Milesiis etiam ad reformationem oppidi sui dari...

Adiungo duo substantiva, quae apud Gellium leguntur.

professio sensu proprio i. fere q. sententia, enuntiatum usurpat a Planc. in Cic. ep. a Vell. Col. Tacit. Pallad. Gell. VI (VII) 3, 24 quod erat... opinio sine professione. apud Iul. Val. invenimus 146, 29 accipio... professionem dignam viro.

malcedo. quod verbum, si quid video, primum exstat apud Gell. XIX 9, 7 quae... nullam malcedinem Veneris... haberet. praeterea est apud Cyprian. Sidon. Boeth. Iul. Val. 106, 1 ad malcedinem aurium.¹⁾

¹⁾ cum dubitatione quadam adieci verbum 'properatio' (cf. Rinech. coll. phil. p. 37) quod habet Cic. (ep. V 12, 2 XVI 27, 1). Sell. fr. Amasian.

ε) agmen claudunt substantiva gen. neut.

caelamen²⁾ (cf. Thea. III 64) habent Ovid. met. XIII 291. Apul. met. V 1 parietes... argenteo caelamine continguntur. de deo Soer. 2 p. 121. flor. 7 (p. 7 Kr.). Iliad. lat. 630. Iul. Val. 161, 7.

gestamen i. q. ornamentum. haec significatio, quae exstat apud poetas. Verg. Aen. III 286. VII 246. Ovid. Val. Flacc., fortasse ex Apul. (flor. 9 (p. 10 Kr.) et calcamenta, quibus erat inductus, et gestamina, quibus erat conspiciendus. cf. met. XI 4)³⁾ nota erat Iulio Valerio (cf. 107, 11 Aegyptios, quibus aureae quoque coronae gestamen... est permixtus.

unguen habent post Cat. r. r. 79 in ahenum caldam unguen indito. Verg. Pers. Val. Flacc., invenitur etiam in inferiore latinitate, apud Apul. flor. 19 (p. 33, 2 Kr.) os... unguine odore delibutum. Iul. Val. 165, 5 unguibus... quae servandis corporibus sunt. Pallad. Eccl.

d) declinationis quartae.

conditus (cf. Thea. IV 147) urbium: Apul. apol. 24 (p. 33 Kr.) veteranorum militum novo conditu splendidissima colonia sumus. Censor. 4. 12. 16, 7. Iul. Val. 32, 10 urbis quam maxima conditum. 43, 21 super civitatis illius conditu. 165, 16 auctor conditus. itia. Alex. 22 i. q. creatio: Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 40. i. q. occultatio: Auson. 205, 17.

natatus. quod verbum reperitur apud poetas. Stat. silv. I 5, 25. Auson. Moc. 90. 275. 344. Claud. IV cons. Hon. 348. rapt. Pros. III 333. praeterea apud Apul. met. V 28 marino natatu. Pallad. agric. I 17, 2. Symm. VIII 23, 3 (cf. Schulze l. l. p. 129). Augustin. serm. 126, 3. Fulg. myth. I praef. p. 14 M. Iul. Val. habet 95, 16; 21.

Unum substantivum adiungo, quod apud Gell. invenitur: esus est apud Varr. Cels. Gell. Hieron. Tert. Iul. Val. 38, 31 quod sit essi anguibus.

II. Tum paucis dissero de adiectivis, quae Iul. Val. ex Apulei sermone sumpsisse mihi videtur, ac primum affero

a) declinationis primae alteriusque.

Hoc loco non separo adiectiva, quae apud Apul. inveniuntur, ab iis, quae apud solum Gell. exstant.

aequaevus (cf. Thea. I 993) exstat apud poetas, Verg. Sil. Stat., apud Auson. Symm. Macr. aliosque scriptores inferiores

XXXI 5, 3. Apul. flor. 1. intubens properatio est. Iul. Val. 103, 17 addita est Alexandro properatio.

²⁾ de Val. Flacc. loco. II 636, iudicium incertum est.

³⁾ alio sensu i. q. osus habet hoc subst. met. VII 21.

latinitatis. Apul. flor. 18 (p. 30 Kr.) civis aequaeus. apol. 14 (p. 21 Kr.) Iul. Val. 13, 18 (indicare . . . inter aequaeos.

beluinus (cf. Thes. II 1863) reperitur apud Gell. XIX 2, 2 beluina voluptatibus. apud Ambros. aliosque Eccl. apud Iul. Val. exstat 162, 3 (in describendo monstro) quae insecta corporis, erant omnia beluina.

brutus (cf. Arch. I 253. Thes. II 2215 sq.) de rebus dicitur apud Lucr. Her. Apul. de deo Socr. 4 p. 126 (Oud.) aliosque scriptores. de animalibus dicitur apud Naev. Pacuv. Cic. ep. Tort. aliosque. Apul. apol. 30 met. VII 9 non sum . . . tam brutus. Iul. Val. 150, 10 effigies, quas . . . divinus esse vel brutissimus sentiat. gradus superl. postea apud Cassiod. recurrit. cf. etiam Kört. s. h. v.

caninus (cf. Thes. III 251 sq.) exstat apud Plant. cas. 973 et a. l. Varr. Lucil. Ovid. Quint. Val. Max. Pers. Eccl. Apul. met. VI 20 caninis latratibus. Iul. Val. 162, 4 caninis capitibus lupinisve (apud Ps.-Call. est *αἰ πορομαι λύντων καὶ ἀγρίων κενέρι*).

congruus (cf. Thes. IV 303 sq.) est apud Plant. mil. 1114 cum illa . . . congruus sermo. Apul. met. VII 1 congruo . . . consensu. Pall. Ammian. Synm. ep. VI 26, 2. or. I, 17 (Paucker, Vorarbeiten) simplicissime apud Eccl. Iul. Val. 12, 14 ne matri quidem ad similitudinem congruus.

corniculatus (cf. Thes. IV 958) exstat apud Apul. de deo Socr. I seu (scil. luna) corniculata seu dividua sit. Augustin. Isid. semel apud Mart. Cap. i. q. cornibus praeditus apud Iul. Val. 16, 22 corniculata fronte.

cunctabundus habent Liv. Tac. Claud. Quadr. Apul. met. VIII 5. XI 12, 27. flor. 2. Iul. Val. 83, 18. 87, 12. 115, 25.

errabundus invenitur apud Liv. Curt. auct. b. Afr. Catali. Lucr. Verg. Vitruv. Laet. Apul. met. V 27 errabundus. Iul. Val. 141, 22 amplexi . . . aut errabundi.

improspere est aliquoties apud Tacit. postea invenitur apud Gell. et Iul. Val. 49, 21 fortunae posset ansam improspere dare.

includus legitur apud Plant. Pseud. 174, postea apud Tac. Sall. Liv. Val. Placc. Flor. Apul. saepe. afferro met. I. 2. III 11 (includae vestrae familiae. cf. Iul. Val. 57, 26 (in carmine) includa proles) IV 8. VI 4. VII 5. VIII 16. X 30. 31. 33. apol. 17. flor. 15 (p. 19 Kr.) praeter Iul. Valeri locum, quem attuli, commemoro 55, 19. 58, 13 (in eodem carmine) viscus includum matris. 70, 2. 135, 21.

innumerus habent Lucr. Verg. Ovid. Tacit. ann. XII 29. 56. Apul. apol. 36 (p. 47, 26 Vliet). Iul. Val. 74, 14 civitates innumerae. 74, 19 classem innumerae.

intemeratus exstat apud Verg. Aen. III 178. Tac. ann. I 49 et a. l. Ovid. Val. Placc. Stat. Apul. flor. 16 (p. 22 Kr.) integrum et intemeratum . . . beneficium. Iul. Val. 49, 1 ius legationis intemeratum sibi vellet.

morigerus¹⁾ quod adiectivum adhibuerunt Plant. Lucr. Apul. met. II 5 tunc minus morigerus reformat. apol. 14 (p. 21 Kr.) ad . . . nutum . . . morigera. 74 (p. 85 Kr.) ad infandis morigerus Iul. Val. 19, 25. 20, 4 morigerum (equum) circumducit. 25, 22 redde te marito morigeram.

mundanus proprie usurpatum legitimus apud Apul. saepe. de mundo 29. [Asclep. 7. 8. 10. 11. 12. 17. 18. 28. 32. 37 est i. q. gr. *δωδός*, aliam significationem habemus, i. q. gr. *κοσμοποιός* in Cic. Tusc. V 108] Macrob. somn. Scip. II 16, 26. II 11, 8. Capitol. Chalcid. Iul. Val. 10, 26 hunc (scil. filium) post ambitum mundani laboris . . . periturum. 11, 7 notans etiam mundana secreta (cf. Ps.-Call. *οὐρανοποιός* καὶ κοσμοποιός ἀστρογία) 17, 5 rex . . . mundanae (cf. Ps.-Call. *κοσμοποιός*).

occiduus invenitur apud Ovid. Gell. XIX 17. Apul. apol. 56. Ammian. Chalcid. Paul. Nol. Iul. Val. 67, 30 occiduo orbe disposito (cf. Ps.-Call. (paulo post) *κοσμοποιός* καὶ ἀπὸς τῆς θείας πόλεως). 121, 7 (de sole dicitur) marcentior vero viseretur occiduus. ad verbum convertit verba Ps.-Call. *δέσμων* καὶ *δοκίμοι* τρεπὸς ἄστρου. 133, 5 occiduo (scil. sole) loquacem fieri (cf. Ps.-Call. *θεῶν ῥέλιον δέσμων*). gen. neutr. pl. exstat 89, 3 ad occidua . . . migraturi sint.

opiparus (cf. N-W II 167) invenitur apud Plant. capt. 769. mil. 107. Pers. 549. Apul. met. V 15 opiparis muneribus. X 13. de deo Socr. 22. Iul. Val. 57, 1 templum opiparum. 158, 11 per plana et opipara loca (cf. Ps.-Call. *χώρας ἀποθήρη καὶ ἐδαίματα*).

permirandus est in tmesi apud Gell. III 6, 1 per hercle rem miranda. Iul. Val. habet 126, 8 serpentium genera permiranda.

prober, in cuius locum in aurea latinitate probrosus substituitur, post Plant. most. 407 patronus an cliens probior²⁾ sicut habent Gell. I 5, 2 maledictis compellationibusque probris. IX 2, 9 animalia . . . probra. et Iul. Val. 16, 9 probra rem fecerat.

¹⁾ falso Kuebl. in indice (p. 251) moriger scripsit. N-W II 7, qui proster locos, quos dixi, affert Plant. capt. 966. Curc. 160. Ammian. XVII 1, 1 ubi eodem forma exstat, conset: *Notwendig aber ist morigerus*.

²⁾ hoc loco codices inter se discrepant, editores recentiores (Leo, Lindsay) scribunt 'probror'.

sedentarius post Plant. aul. 513 sedentarii sutores. habent Plin. pan. Trai. 76. Apul. met. I 2 fatigatioses sedentarium. Iul. Val. 39, 26 sedentarium deum. cf. Ps.-Call. *ἑδονος ἑδονος ἀποκαθεζόμενος*. 93, 14 adversum Darium coenare sedentarius iussus Alexander. 150, 26.

subscivus legitur apud Cic. Plin. (ep.) Sen. eadem significatione, quam invenimus apud Apul. met. III 8 subscivica sollicitudo. VIII 23. de deo Socr. IV. apul. 31. et apud Arnob. utitur Iul. Val. 78, 26 (similiter atque Apul.) subscivici⁴) motus.

sudus. Non. p. 31, 21 affert locos Lucil. Verg. Plant., apud quem saepe hoc verbum est. Cic. neutr. 'sulum' pro substitutivo utitur. praeterea est apud Apul. met. XI 7 nudo sudoque luminis proprii splendore. similiter Iul. Val. 143, 6 sudo quodam et ignoto lumine. Apul. de deo Socr. 2 suda tempestate. Iul. Val. 164, 6 sudo die.⁵)

b) declinationis tertiae adiectiva

a) in syllabam-is terminata.

commendabilis. hoc adiectivum invenitur apud Liv. XXXVII 7, 16. XL 5, 5. Vell. Val. Max. apul. 15 qui vero minus se commendabilem formae putaret. Iul. Val. 135, 28 regina... commendabilis ex aetate.

coronalis est apud Apul. met. I 10 flammis coronalibus. et apud Iul. Val. 12, 10 coronalia obsequia eidem undique confuebant tum Macedonia... cf. Ps.-Call. *στεφανοφορίας δὲ καὶ καὶ τῶν Μασσηδονίων*. In hoc loco vertendo fortasse Iul. Val. hoc adiectivum ipse finxit.

dapsilis est apud Plant. aul. 167. most. 982 (cf. etiam Lor. ad Pseud. 381). Apul. met. XI 3 dapsilem copiam. Iul. Val. 9, 7 dapsilem... lasciviam. 49, 16 convivio dapsili. 101, 21 agros dapsiles. 127, 28 stagnum... dapsile.

inopinabilis reperitur apud Gell. XVII 9, 18 inopinabilis latebra. XVII 12, 1 materiam... inopinabiles. XII 1, 23. Aurel.

¹) Ita scripi Krollio auctore. codices exhibent 'subscivus'.

²) obiter tango adiectivum 'limpidus', quod legitur apud Catell. Plin. Vitz. Col. Apul. met. XI 16. flor. 20 (p. 34 Kr.). Pertinasse hoc adiectivum fuit apud Iul. Val. I, 18 ex fonte limpidissimo. Etsi Kueblerus, qui Iuli Valerii libri primi caput primatum et initium copitis albertus deponitum ex epitomae supplere, lectionem 'limpidissimus', quam epitomae plerique codices exhibent, meliorem ratus in textum recepit, locum commendatum est epitomae scopis pro verbis obsoletis et inusitatis Iuli Valerii plerumque substituitioe usitatae sic hac re nonnulla collegit Gellio I, 1, praef. p. XV). Praeterea epitomae codex R habet 'limpidissimus' (cf. Iuli Zuecheri editionis app. crit. s. h. l.), quo de codice Mueller in Iulio Valerio edendo haec lectionem accepit. verbum ipsum sermonis vulgaris proprium esse videtur (cf. Kör. s. h. v.).

Vict. Ammian. Iul. Val. 70, 2 belli studiis, quibus... inopinabiles fuimus. 126, 1 inopinabili magnitudine.

β) in syllabas varias formata.

competens exstat apud Apul. flor. 16 (p. 20 Kr.) personas rebus competentes. apul. 36 exemplum rei competens. de mundo 30. Gell. XIX 13, 3. Ict. Iul. Val. 34, 18 turbis competentibus (q. q. satis magnis). 90, 7 competentem ad militantium numerum. 156, 17 ago gratias competentes. grad. comp. habemus 48, 21 competitorum ad Darii iactantiam comparatio. praeterea invenitur hoc adiectivum apud August. Chalcid. auct. pan. Max. et Const.

congregex (cf. Thes. IV 297) invenitur apud Apul. met. VII 16 equinis armentis namque me congregem. Tert. (cf. Hoppe I p. 65) Solin. Auson. Prudent. aliosque Eccl. Iul. Val. 36, 30 congreges... aves. 42, 25 caelium congregem. 107, 2 ad decem vigintive hominum numerum congreges.

perpes reperitur apud Paeuv. (Non. p. 88, 20). Plaut. Amph. 752 et a. l. prisciae latinitalis, asciscunt Apul. met. IX 11 perpeti nocte (cf. II 22 perpetum noctem) apul. 73 (p. 84 Kr.). Tertull. (cf. Hoppe I p. 41) aliique Eccl. Iul. Val. 41, 22 (in carmine). 151, 12 longum maerorem et perpetum. 155, 21 perpeti labore. hoc verbum sermonis prisci proprium esse mihi videtur.

primas¹) (cf. N-W I 662) invenitur apud Apul. met. II 19 apud primatem feminam. Ammian. Eccl. recentiores Ict. Iul. Val. 46, 29 primates legatos. 120, 3 primates suos... obviare... iubent.

III. Adiectivis adiungo adverbium, quae Iul. Val. ex Apuleio sumptisse mihi videtur.

caelitus (cf. N-W II 736. Thes. III 75) invenitur apud Apul. de dogm. Plat. I 12 omnia, quae caelitus mortalibus exhibentur. Ict. Eccl. Iul. Val. 54, 16 adversari sibi caelitus ἢ id Persae interpretati. 145, 7 quam si caelitus septem astra discurrere. 164, 8 effigies... caelitus habitur (similiter dicit Ammian. cf. Thes. I l.) cf. Ps.-Call. III 33 p. 147 M. *ἐξάνη μίγας ἀστέρος καταχόμενος δε τοῦ ἀθανάτου καὶ τῆν θάλασσαν*.

¹) similibus formationibus adiect. 'nostras' fortasse Iul. Val. sumpsit ex Apul. met. XI 17 mundi nostraris. constat forma 'nostratos' apud Iul. Val. 143, 36 forma 'nostratum' 131, 7. 141, 36. 'nostratis' 52, 3. 128, 0. 'nostrata' 124, 6. 137, 8. 'nostratis' 75, 16. praeterea exstat apud Cic. Tuscul. epist. Gell. Colum. Plin. Sueton. (cf. etiam N-W I 663. II 124. 126).

²) Ita habent A et P. 'caelitus'. quod censuit Maehly, in textum recipiendum esse, sicut Kaebel. fecit, non arbitrator. etiam in Thes. (I l.) haec coniectura non comprobatur.

decoriter (cf. Rönisch, It. p. 152) est apud Apul. met. V 22 decoriter impeditos. XI 3 decoriter confluebant. et Iul. Val. 33, 24 vicis decoriter . . . distincta. 101, 6 decoriter . . . providit.

dextrorsum. hoc adverbium utuntur (cf. N-W II 745) Aeneas apud Cic. de div. I 44) Hor. (in sat.) Liv. Apul. met. VI 29 me . . . dirigere dextrorsum. flor. 2 laevorsum vel dextrorsum. Iul. Val. 122, 2 sol . . . oriens ex laevo dextrorsum curriculum exsequatur.

fabre. hoc adverbium plerumque cum verbo 'factus' coniunctum invenitur, rarius alia iunctura exstat, apud Melam Sil. Apul. affero met. II 19 vitrum fabre sigillatum. IV 32 simulacrum fabre politum. Iul. Val. 3, 7 adeo fabre absolutum. 135, 24 impendio fabre. grad. superl. est apud Apul. et Ammian.

impedio (cf. Rönisch, It. p. 345) cf. Iuli Valeri locum antecedentem. eundem in modum exstat hoc adverbium cum verbo coniunctum apud Apul. met. II 18 cum impendio excusarem. X 4. de deo Soer. 20. apol. 3. 15. 32. 61. Solin. Hieron., cum grad. compar. coniunctum apud Plaut. Ter. Cic. (in ep.) Gell. (cf. etiam N-W II 599).

incassum (cf. Thes. III 522) habent Plaut. Poen. 360. Lucr. II 1060. 1065 et a. l. Verg. Colum. Ammian. aliique inferioris latinitatis scriptores. Eccl. Apul. apol. 97 bestia in cassum haviit. Iul. Val. 118, 22 incassum . . . profunditas.

incunctanter (cf. N-W II 717) exstat saepe apud Apul. met. IV 8. 21. IX 1. 36. X 23. XI 6. 30. Laet. (cf. Bünem. Laet. I 15, 26). Mart. Cap. Cyprian. Symm. ep. III 67. Ennod. Aur. Vict. ICt. Iul. Val. tantum grad. comp. adhibuisse videtur. 85, 27 incunctantius⁵⁾ persuaderet.

incuriose exstat apud Liv. VIII 38, 2. Tac. hist. I 13. Gell. II 6, 1 incuriose . . . verbum positum. Vopisc. Aur. 2. Iul. Val. 135, 25. — grad. comp. incuriosius habent Liv. XXIX 32, 2. Plin. n. h. XVI 110. Veget. mil. I 7 p. 11, 11 L. Tac. hist. IV 28. Apul. apol. 101 me . . . incuriosus habiturum. Iul. Val. 21, 19 tam incuriosius salutasse. 138, 9 incuriosus contendente.

intrinsicus (cf. N-W II 680) exstat apud Cat. Varr. Lucr. VI 1147. saepe apud Coham. Sueton. Cels. Ammian. Eccl. Apul. flor. 23 bene intrinsicus compactum. de deo Soer. prol. (ex Apul. flor.) 3 et a. l. Iul. Val. 39, 25 simulacrum intrinsicus sedens. 75, 4 ut intrinsicus eos . . . vincam. 132, 13 intrinsicus viseres.

⁵⁾ in P hic locus ita legitur: quo iter suis incunctantibus persuaderet.

iugiter (cf. Rönisch, It. p. 150. coll. phil. p. 67. Paucker, Suppl. I p. 439) est apud Plaut. Apul. de mundo 30 machinam . . . iugiter terminatam. Ammian. XVII 13, 11. Auson. (bis). Veget. Hieron. aliosque Eccl. Mamert. Cael. Iul. Val. 25, 29 pendentiibus iugiter. 35, 20 quibus iugiter ablutis.

iuxtim (cf. Rönisch, It. p. 149) invenitur apud Liv. Andron. (Non. p. 127, 34) Clytemestra iuxtim. Laer. Sueton. Apul. flor. 23 ubi iuxtim concessit⁶⁾ Iul. Val. 33, 28 iuxtim in mare. 37, 25 iuxtim . . . iubet adiacere. hoc adverbium exstat etiam his locis 43, 3. 52, 20. 101, 8. 161, 16 (cf. etiam N-W II 572).

largiter (cf. N-W II 730) invenitur apud Plaut. Epul. 485. Truc. 903 et a. l. Caes. (in h. G.) Cic. (in ep.) Lucr. Sueton. Hor. (in sat.) Apul. affero met. IV 7. VIII 16. 26. 28. IX 22. XI 18) Leky (p. 16) commemorat apol. 28. Symm. (cf. Kroll I. 1. p. 34). Iul. Val. 26, 4 ei largiter . . . testimonio fuit. 105, 11 erit illi ad solatium largiter. 109, 18 agamus largiter diis . . . gratias.

miseriter (cf. N-W II 731) habent Cato Liber. (CRF p. 364, 149) quem affert Rönisch p. 152. Catull. LXIII 49. Apul. met. VIII 5 auxilium miseriter roganti Prisc. Iul. Val. 98, 12 miseriter agitabat. 104, 5 spirantem miseriter offendit.

omnifariam est apud Apul. met. II 20. flor. 7 (p. 8 Kr.) de deo Soer. prol. (ex Apul. flor.) l. 3. Gell. XII 13, 20. Tertull. (cf. Hoppe I p. 70). Macr. Capit. Vopisc. Caes. Iul. Eccl. ICt. Iul. Val. 132, 25 usus ferri . . . omnifariam ignoraretur. 134, 24. hoc loco commemoro 'trifariam', quod adverbium iam apud Livium invenitur, postea apud Apul. de deo Soer. I. apol. 49. Tertull. (cf. Hoppe I p. 71). Iul. Val. 154, 7 huius mundi magnitudinem universi trifariam divisore.

opipare est apud priscae latinitatis scriptores, imprimis apud Plautum; ex Apuleio affero met. V 8 ex opipare reficit. de deo Soer. 22 villas opipare exstruant. apud Iul. Val. legitur hoc adverbium 149, 25.

oppido (cf. Rönisch, It. p. 237. Kalb, Rom. Juristen p. 71. N-W II 602. Dziatzko-Hauser ad Ter. Phorm. 317. Quint. VIII 3, 25) exstat apud Plaut. Ter. Liv. auct. b. Afr. Cic. (in ep.) Apul. met. II 16. 20. 25. III 9. VII 11. X 23. XI 29. de deo Soer. 20. de mundo proem. p. 289. apol. 20 p. 436 (Oud.). 26 p. 452. 62 p. 533. flor. I. Gell. Iul. Val. 15, 8. 135, 27. Tertull. (cf. Hoppe I p. 48).

pessum (cf. N-W II 732 sq.) invenitur apud Plaut. Aul. 598. rud. 395. Truc. 36 et a. l. Sall. Ovid. Sen. Tac. Iul. Val. 95, 15

⁶⁾ apud eundem pro prepositione exstat met. II 18 iuxtim se ut addidit.

equum . . . pessum tractum. Apul. met. V 6 pessum deiciat. V 10 eam pessum . . . deiecero.

primitus (cf. N-W II 740 sq.) habent Lucil. (Non. p. 154, 25) Varr. in aurea latinitate omnino vix inveniuntur, postea est apud Val. Max. Gell. I 8, 1. VII 2, 8. X 8, 2. XII 14, 2. Tertull. Lactant. saepius apud August. Iul. Val. 30, 12. 118, 3 primitus . . . anceps . . . fortuna . . . videbatur.

properiter (cf. Rönisch, II, p. 152) est apud Paevium (Non. p. 155, 8) et Accium (ibidem), Apul. met. I 22 quibus properiter lectis. VII 25. X 27. Seren. (apud Diom. 513, 11) Auson. Iul. Val. 97, 12 quam properiter passet. 137, 21 properiter picturam . . . deferat. idem adverbium Volkmannus restituit 56, 15 properiter admoliretur.

quaqua (cf. N-W II 635. Wölflin, Die Geminatio im Lateinischen (Sitzb. d. bayr. Akad. 1882) p. 455) legitur apud Plaut. (Epid. 674 mil. 92) Sueton. Apul. met. IV 6. XI 4, 24. Ammian. Iul. Val. 94, 24 quaqua raptim arma capere.

undiqueversus sive -versum (cf. N-W II 673) scriptum legitur apud Lucr. II 1053. Justin. Gell. VII (VI) 16, 6. XII 13, 20. Apul. met. IV 5. apul. 75 p. 554 (Oud.) Eocl. Macr. Mart. Cap. Iul. Val. 37, 8 undique versus adlapsus.

usque quaque (cf. Lely p. 61) invenitur apud Plaut. Poen. 105. Cic. (bis) Gell. (cf. Holtze I 87). Apul. met. IV 2. XI 29. flor. 16 p. 68 (Oud.) Iul. Val. 143, 8 usque quaque lucebant omnia veste serica.⁹⁾

IV. Ad verba transeo, quae Iul. Val. e sermone antiquariorum, imprimis Apulei, sumpsit, ac primum quidem afferre nonnulla verba

a) frequentativa.

dissertare est apud Plaut. Men. 809. Catonem Tacitum Iul. Val. 134, 2 interpretamenta . . . dissertare audebat. absolute dicitur hoc verbum apud Gell. VI (VII) 14, 9.

incursare invenitur saepe apud Plaut. (affero Bacch. 1148, Poen. 819) Cic. (in ep.) Ovid. Liv. Tacit. Apul. met. VII 17, 27. VIII 27. Cels. Tertull. Plin. Ammian. Iul. Val. 25, 9 et Alexander filius incursatus.⁷⁾ 51, 19 Alexandrum . . . Asiam incursantem. 53, 23. 72, 17. 88, 12. 113, 7.

insultare sensu proprio (i. q. insilire) reperitur apud Ter. eun. 285 ne tu istas (scil. fores) faxo calcibus saepe insultabis

⁹⁾ dubium est nam Iul. Val. adverbium 'mansuetus' ex Apuleiano sermone sumpsit (met. IX 39). exstat apud Iul. Val. 9, 32.

⁷⁾ It. ex P. et epitoma scribendum est pro Knoblerii lectione 'incursatus', in A legitur 'incursatus'.

frustra (cf. Apul. met. II 26 calcibus insultare) Verg. Horat. Ovid. Tac. Sil. Ammian. Apul. met. X 31 nudis insultantes gladiis. Iul. Val. 20, 4 tergum quadrupedis insultat. praeter eos locos offert alios Müller l. l. p. 138.

motare invenitur apud Verg. eel. V 5. VI 28. Ovid. met. IV 46. Gell. XIII 3. I. August. de ord. I 24. Arnob. IV 21. Prud. ham. 596. Paul. Nol. carm. XXVII 345. Avien. Arat. 91. Iul. Val. 9, 17.

sessitare habent Cic. Brut. 59 quam deam in Periclis labris scriptis Eupolis sessitavisse. Apul. de dogm. Plat. I 15 ipsaque sessitandi regio est. Iul. Val. 3, 18. 10, 9 cum . . . Philippus sessitaret. 160, 20 simulacrum columbae sessitabat.

suspectare i. q. suspicionem habere exstat apud Tacit. Apul. apul. 29 ad suspectandam magiam. 92 ob unum divortium suspectanda. Iul. Val. 9, 10 praegnantem Olympiadem . . . suspectaret. 94, 18 id . . . quod evenerat, . . . animo suspectant. Aurel. Vict. eadem huius verbi significatio recurrit in ling. rom. cf. Kört. s. h. v.

vicitare exstat apud comicos saepe, cf. Rönisch, II, p. 215, quibus locis adiungo Truc. 315. ab antiquariis denovo scribitur, usurpat Iul. Val. 21, 25 quicumque illa dea vicitant.

visitare i. q. videre exstat apud Plaut. Pers. 20. Vitr. Apul. met. IV 18 forma tantae bestiae noctu praesertim visitata. flor. 9, p. 29 (Oud.) quanta ante me . . . nunquam visitata est. deo Socr. 20. Iul. Val. 117, 28. 131, 10 et a. l. cf. Kuehl. ind. p. 259.⁸⁾

b) secuntur aia verba composita, quae cum praepositione 'cum' formata sunt.

collectari invenitur apud Sen. Iustin. Plin. Colum. Apul. met. II 32 ut quemque conlectantem offenderam. Gell. XII 5, 9 (habet eandem part. formam). Tertull. (cf. Hoppe I p. 12), alioque Eocl. Iul. Val. 164, 2 rex . . . cum illa pernicie conlectatus.

commigrare legitur apud comicos, Plaut. Pers. 138. trin. 1084. Ter. Andr. 70. Turpil. fr. Cic. ad Qu. fr. II 3, 7 in tuam commigrabis. Liv. Tacit. Aur. Vict. Apul. apul. 98. relictia matre ad patrum commigravit. Iul. Val. 35, 9 universos eodem commigrare.

congelascere (cf. Thes. IV 272) est apud Gall. (XVII 8, 8 consideremus cur . . . vina rarenter congelascant. et infra 8, 10).

⁸⁾ fortasse Iul. Val. ex antiquariorum sermone sumpsit 'deconsare' quod verbum post Plaut. Bacch. 443. rud. 682. exstat apud Ovid. Silvest. Gell. VI 3, 6. VII 16, 11. Tertull. (cf. Hoppe I p. 281. Iul. Val. 8, 33. 49, 1. Greg. Tur. (cf. Bonnet p. 471).

August. aliosque Eocl. Ammian. Macrob. Iul. Val. 91, 34 qui (scil. fluvius) congelascit.

conspicere (cf. Thes. IV 463) est apud Gell. VI 3, 12 ne patres... conspicerent et Iul. Val. 82, 23 omnes... conspicere,¹⁾ quid facto melius reperissent. hoc verbum coniecturis Haasii Rubenii Gronovii apud Senecam in textum receptum est, apud Livium in verbum 'concipere' immutatum a Weissenbornio Hertzio.

boni consulere²⁾ (cf. Thes. IV 580, 71. Antib.³⁾ I 314) invenitur post Plaut. Truc. 429 Varroem Catonem apud Plin. Sen. Sueton. Apul. saepius, affero ex magno locorum numero met. VIII 9 boni... consules, si... concesseris. eandem structuram habet Iul. Val. 68, 10 boni vos consulturos, si... commedetis. 90, 31 boni... consules, si... videris. 140, 7 boni consulere, si... uxor... redderet. praeterea Apul. apol. 16, 99. flor. 7 (p. 27 Oud.) met. VI 3. et saepe Iul. Val. locos collegit Kuebler (cf. ind. p. 243), et Symm. I 20, 3. 30. IV 58, 1. VIII 49. III 11, 1.

convallare (cf. Thes. IV 814) habet Gell. XII 13, 30 terris omnibus convallatis, praeterea est apud Ps. Tert. et Iul. Val. 45, 2 undique fluminibus convallantibus, alio Gellii loco (VI [VII] 3, 44) et apud Ammian. XXX 4, 20 hoc verbum coniectura in textum inserere conati sunt viri docti.

c) agmen claudere verbis sequentibus.

abligurire (cf. Thes. I 106. N-W III 318) invenitur apud Enn. satur. fr. (v. 17 ed. Vahl.) mox cum alterius obligurias bona (ut est in Vat., cum praebeat Leid. abligurias) Terent. Sueton. Apul. met. X 14 abligurribam. Iul. Val. 57, 2 omnem illam de farina lineam obligurisse,⁴⁾ praeterea hoc verbum invenimus apud Apul. apol. 59 patrimonium omne... abligurivit. et apud Arnob. VII 7.

adminiculari (cf. Thes. I 727) sive adminiculare exstat apud Varr. Cic. de fin. V 39. Censor. August. Gell. II 90, 6 Homericis versibus... adminiculari potest. XIV 2, 1. Iul. Val. 63, 16 Masis adminiculantibus.

admoliri (cf. Thes. I 761) aliquoties apud Plaut. (e. g. affero asin. 570. rud. 598) invenitur, praeterea apud Curt. Apul. met. VI 10 Psyche manus admolitur (similiter dicit flor. 7 (p. 25

¹⁾ in A est 'conspicere', in P 'conspicere'.
²⁾ cf. Quint. 16, 82 sic enim 'consul' a consulendo vel a indicando: nam et hoc 'consulere' veteres vocaverunt, unde adhuc remanet illud 'rogat boni consulas' id est bonum indices.
³⁾ hoc loco Kueblerus suspicatur 'abligurisse'.

Oud.) manus admolitus) et a. I. Iul. Val. 46, 8 Alexander... admolitus violentiam. 56, 15 scribit omnis phalangas suas armaret⁵⁾ aut... properiter⁶⁾ admoliretur.

apage (cf. Thes. II 205. Leky 58) saepe exstat apud comicos, Plaut. Bacch. 73. trin. 258. Ter. eun. 706. et a. I. Vatin. ad Cic. (ep. V 10^a, 1), praeterea Afran. Varr. auct. ad Her. Apul. met. I 17. de deo Socr. 5. Mart. Cap. Mar. Merc. Iul. Val. 145, 26 apage... hoc a me nomen.

asserere i. q. affirmare, de hac significatione dicit Thes. II 865 quae significatio quibus temporibus orta sit incertum est, cum de antiquissimis locis dubitare liceat. usitatissima est significatio inde ab Apuleio (cf. met. X 7 vera adseverare atque adserere, de dogm. Plat. II 106. Iuli Valerii⁷⁾ locos collegit Kuebler (cf. ind. p. 240) 58, 20. 103, 10. 132, 5. 161, 12.

callere (cf. Thes. III 165) est aliquoties apud comicos, Plaut. Poen. 574. Ter. Ad. 533. Liv. Iul. Val. 29, 26 magisterio callentium, verbum agens habent Cic. Liv. Lucr. Hor., poseat Apul. (cf. Leky p. 21).

cernuare (cf. Rösensch. It. p. 170) habent Varr. (apud Non. p. 21, 8) Apul. met. I 19 denique corpus... in flumen naene cernunt, similiter dicit Iul. Val. 95, 14 utriusque... cernuantes in profundum fluminis ruunt, praeterea 23, 7 dexter e mediis cernuntique persimilis, et apud Front. Prud.

coruscare i. q. micare habent Verg. Solin. Apul. met. V 1 parietes solidati massis aureis splendore proprio coruscant. cf. Iul. Val. 149, 16 coronam auream adamantibus coruscantem, praeterea Apul. met. III 28. XI 23 solem candido coruscantem lumine, similiter Iul. Val. 143, 6 lumine coruscaret. (cf. Thes. IV 1076).

diffamare exstat apud Ovid. Tacit. Apul. met. I 12 me diffamat probris. IV 10. 32. Gell. Eocl. (cf. Rösensch. It. p. 190). Iul. Val. 133, 26 responsum diffamatum, etiam in ling. rom. (cf. Kort. s. h. v.).

disperescere est apud Plin. n. h. II 173. V 63. Apul. met. IV 26. de deo Socr. 4 (p. 127 Oud.) summa ab infimis tanta interpedo... disperescat. flor. 15. Iul. Val. 104, 27 quod disperescit regiam nostram aut plebeculae dignitatem. 155, 28. 158, 19 magnitudine fluminis disperescit.

effigiare (cf. Rösensch. p. 160) est apud Apul. apol. 14 imagines variis artibus effigiatas. flor. 1. Tertull. Minuc. Fel.

⁵⁾ ita Valmannus textum restituit.
⁶⁾ fortasse ex inferiori sermone, ubi persaepe exstat, haec significatio Iulii Valerii nota fuit.

Prud. Ammian. Iul. Val. 4, 21 effigiat ex cera corpusculum feminae. 161, 21 aquila . . . adeo effigiata, tertio quem Kuebl. affert loco, 137, 20, codicum lectio recta esse mihi videtur. In AP est 'efficiat', Kuebl. suspicatur 'effigiet'.

eiulare saepius habet Plaut. aul. 318 plorans eiulans, similiter 727. 796. merc. 682. Cic. Apul. met. III 1. 8 (part. praes.). IV 24 altius eiulans. VII 27. Gell. Iul. Val. 104, 9 flens eiulansque. hoc verbum propriam videtur esse sermonis vulgaris, cf. Kört. s. h. v.

fabulari exstat saepe apud comicos, Plaut. capt. 535 quid fabulabor? Ter. Phorm. 654. Liv. Tacit. Sueton. Quint. Apul. de deo Saec. prol. 4. Gell. XIX 13, 1. Iul. Val. 124, 15 cum hisce barbaris fabulari. 162, 4 qualem Scyllam homines fabulantur.

hariolari est apud comicos, Plaut. as. 316. 579. cist. 746. mil. 1256. rud. 347. 1141. Ter., Cic. (in ep.) de divin. Pompon. Apul. met. II 7 quod . . . iam inde hariolar. Iul. Val. 70, 27 humanitatem . . . et amicitiam hariolari.

incommodare est apud Terent. Cic. (in ep.) de fin. Quint. Apul. met. VIII 3. apol. 68 ne quid filius suis . . . incommodaret. Gell. Ict. Iul. Val. 117, 2 supra omnia, quae possunt in proeliis incommodare.³⁾ 125, 8 neu si quid secus atque ut speraverant incommodaret.

infuit (cf. N-W III 632) i. q. incipit habent Plaut. rud. 51 laudare infuit formam virginis. Lucr. Verg. Val. Place. Liv. Apul. (cf. Weyman l. l. p. 345) met. VII 4 infuit . . . seiscitari. VIII 28 infuit . . . semet ipsum incescere. apol. 77 infuit generum . . . oburgare. Iul. Val. 10, 23 infuit regem docere.

inoleo exstat apud Verg. verbum agens invenitur apud Gell. XII 5, 7 natura . . . induit nobis inolevitque . . . amore nostri. Iul. Val. 41, 14 inolitum nomen tuum urbi. Maer. Anson.

interminari saepe reperitur apud comicos, Plaut. asin. 363. Ter. eun. 830. Andr. 496, semel apud Hor. epod. V 39 ubi perf. part. passivo usurpat. praeterea habent Gell. XV 22, 8 interminatus est praecipitque ut . . . immitteret. Rutilius Lupus. Ict. Ecol. Iul. Val. 61, 7 interminatur tripodae . . . se substaturum. 134, 4 interminatus interpreti necem. 162, 21 interminatatur quam sancte.

laevigare invenitur apud Varr. r. r. III 11, 3. Plin. Colum. Apul. met. 12 aspritudinem fabularum . . . incunditas levigabit. IV 1 omni sarcina levigatos. Gell. Iul. Val. 135, 25 saxis . . . laevigatis. Diom. Pallad.

³⁾ Ita coec. Volkmarus.

nutricare (cf. Rönseh p. 156) exstat apud praesae latinitatis scriptores, Plaut. merc. 509. Varr. Laelii., tum apud Cic. n. d. (verbum dep.) Petron. Apul. (verbum dep.) apol. 18 cum pauperas . . . nutrita est, Tertull. Arnob. Iul. Val. 4, 5 filium nutrituram, fortasse verbum vulgare est cf. Kört. s. h. v.

obfirmare exstat apud Plaut. Pers. 222. Pacuv. Accium Catonem, reviviseit apud Apul. met. X 10 obfirmatus mira praesumptione. Iul. Val. 46, 4 ab ingressu apud arcere Alexandrum obfirmaverunt, 59, 9. part. perf. pass. habet 70, 8 obfirmatus sententias, grad. comp. II, 23 opus est obfirmatorie conatu. hic grad. comp. invenitur etiam apud Cic. ad Att. I 11, 1.

obumbrare exstat apud Ovid. Verg. Quint. Iust. Tacit. Apul. met. II 17 feminal . . . palmula . . . obumbrans. XI 30 non obumbrato . . . calvitio. Iul. Val. 129, 27 tenebris . . . omnia obumbrantibus. 146, 28 nostras glorias obumbraverit.

prodigere habent post Plaut. aul. 380. Varro Saltust. Tacit. frequentant antiquarii, Apul. de dogm. Plar. II 4 patrimoniam prodigit facultates. Gell. II 27, 5. Ammian. Ecol. Iul. Val. 19, 1 sumptus . . . ne prodigeris.

promicare habent post Naev. (Non. p. 65, 4) Apul. Iul. Val. Ammian. alio sensu i. fere q. erumpere. affero Apul. met. III 10 lacrimis rursus promicantibus. III 21. X 29. Iul. Val. 150, 9 flammis . . . ex oculis decorum . . . promicantes.

redhibeo habent Plaut. merc. 419. most. 800 et a. l. Cic. (de off.) Gell. IV 2, 7 redhiberi posse quasi morbosum. XVII 6, 2 qui redhibitus . . . receptusque sit. Ict. Tertull. Iul. Val. 140, 26 eum nobis . . . sospitem redhibeto.

sublimare (cf. Rönseh, It. p. 169) exstat post Ennium (Non. p. 170, 9) apud Vitruv. Apul. met. III 21 in altum sublimata. V 16. Bor. 2 (p. 8 Oud.) altissime sublimavit. Aurel. Viet. Ammian. Macrobr. Iul. Val. 79, 15 maiestate hac regia sublimatus. 82, 15 illum incrementis bellicae rei . . . sublimari.

subserere habent Apul. met. VII 28 subserentis manibus exsolvit. saepe Ammian. semel Colum. Ulpian. Iul. Val. 49, 18 proditionem . . . sibi regis Darii subsereret.

supernare exstat apud Gellium IX 9, 15 gaudia . . . quasi in summo pectore supernantia. Iul. Val. 1, 15 quae omnia cum supernare coepissent, praeterea apud Macrobr. sat. VII 12, 14.

superstistere habent Apul. met. VIII 11 superstitit sicarium. XI 24 tribunal ligneum iussu superstitii. (cf. Müller l. l. p. 142.) Iul. Val. (absolute usurpatum) 161, 21 aquila aurea superstitebat. Ammian. XXIX 1, 31.

suppetiari reperitur aliquoties apud Apul. met. I 14. IV 16. VII 7. VIII 17. 20 suppetiari miserimo seni. Iul. Val. 54, 13 sub-

petiari laborantibus. 94, 29 regi . . . subpetiata est . . . lampas (locus Ciceronis (ad Att. XIV 18, 2) est corruptus).

viare exstat apud Apul. met. X 5 vianti marito. VI 26 quis vianium. flor. 1. Iul. Val. quoque habet part. praes. 126, 25 vian-tibus non simplex habitus . . . fuerat. praeterea apud Ammian.⁷⁾ Solin.⁸⁾ (cf. Rönseh, It. p. 162. coll. phil. p. 67).

virere huius verbi part. praes. 'virens' invenitur apud poetas, ut Horat., et antiquarios, Apul. et Gell., Iul. Val. habet: 141, 11 arboreas . . . virentes . . .⁹⁾

V. Praeter formam usitatum nonnulla verba habent aliam, quae saepe in prisca et inferiore latinitate, minus crebro in aurea invenitur. eius generis verba complura in Apuleiano et Valeriano sermone reperi.

absque (cf. Thes. I 185) praepositio i. q. sine exstat apud Apul. (cf. Lely p. 28) de dogm. Plat. II 23 absque hac virtute. et a. I. Min. Fel. Ammian., saepe in inferiore latinitate. apud Eocl. saepissime apud Iul. Val. 159, 5 absque capitibus. praeterea ex magno numero affero 118, 12. non absque 22, 24. 24, 22. 32, 13. 59, 15. 92, 16. 119, 15. 135, 26.

exambire huius verbi formam inusitatum 'exambient' habet Iul. Val. 42, 24 (in carmine). fortasse metricis causis commotus hanc formam, ut finem versus (trim. iamb.) feliciter expletet, adhibuit. hae verborum formae (in syllabas -ent terminatae) inveniuntur imprimis inde ab Apul. (cf. NW III 326 sq.) et. met. VI 19 ubi similem formam habemus 'redies' etc. apud Eocl.

expergitus. hanc part. formam inusitatum invenimus (cf. NW III 571) apud Lucr. Apul. met. II 14. 26. IV 22. apol. 43. Arnob. V 1. Iul. Val. 162, 14 cum (Alexander) expergitus foret. 43, 6 Kuebl. lectionem T 'expergiscitur' in textum recepit, in A est 'expergitus'.

fortassis (cf. NW II 605) invenitur apud Plaut. raro in aurea latinitate, saepius in inferiore, apud Apul. (cf. Lely p. 47) met. V 9. Iul. Val. 52, 6.

⁷⁾ de Ammiano, Apulei imitatore, cf. Eeck. PW I² 1851 et libros, quos ibi commemoravit. Etiam si hunc libellum perlegeris, multos locos invenies, e quibus cognoscitur Ammianum Apuleianum sermone esse imitorem.

⁸⁾ de ratione, quae intercedit inter sermonem Apuleianum et Solinianum, cf. Weyman EphW 1896 p. 910.

⁹⁾ fortasse Iul. Val. ex Apulei sermone sumpsit verbi 'marcere' praes. part. 'marcens', quod invenitur apud poetas, Ovid. Hor. Stat. Sil. apud Tacit. Val. Max. Apul. met. IV 24 marcentes oculos. XI 8 marcentem animum, grad. comp. 'marcentior', dicitur de sole apud Iul. Val. 121, 8. — protestari quod verbum inveni apud solos Apul. met. X 28 fidem protestata. Macrobi. Sat. Iul. Val. 107, 22. benevolentiae . . . studium protestati sunt.

de formis, quae sunt derivatae a radice fu-, fuam, fust, fuant, cf. ea, quae collegit N-W III 600 sq. habent Plaut. Eon. Liv. Andron. Pacuv. Terent. Vergil. Apul. (e. g. affero apol. 92) Auson. Symm. (Kroll p. 33), affero Plaut. Bacch. 156. Amph. 985. Epid. 619. Iul. Val. 148, 26 vester iam fuam. 138, 21 ubi percitus⁷⁾ a Candaule rex fuat.⁸⁾ 153, 4 editae fuant.

pronominis 'meus' voc. sing. 'mi' de femina intellegitur apud Apul. (cf. N-W II 368). affero met. IV 26 mi parens (i. q. mater). IV 27 mi herilis (i. q. domina). V 26 mi soror. VIII 8, praeterea apud Eocl. Iul. Val. dicit 11, 8 mi mulier. 25, 17 mi mater. 157, 13 mater mi.

opulens (cf. N-W II 23. 167) hanc formam invenimus pro usitata 'opulentus' apud Sall. Iug. 69, 3. Apul. met. VIII 15 castellum frequens et opulens. X 19 matrona . . . pollens et opulens. de deo Socr. 22 (p. 171 Oud.) omnia opulenta, omnia ornata. Eocl. Iul. Val. 77, 23 opulens et abundans. 130, 17 oppidum quoddam opulens et abundans (animum intende ad verborum compositionem apud Apul. et Iul. Val.).

portentuosus exstat apud Apul. met. IX 38 portentuosius crucis. Iul. Val. 128, 23 homines senis manibus portentuosius. 155, 26 portentuosus plurima eiusmodi. praeterea haec forma pro usitata 'portentosus' exstat apud Ps-Cyprian.

pro forma pron. rel. usitata 'quibus' invenitur forma 'quis' (cf. N-W II 469 sq.) saepissime apud poetas, in Cic. ep., apud Varr. Sall. Plin. in inferiore latinitate, apud Apul. met. III 21 quis leniter fluctuantibus. et a. I. Iul. Val. 112, 29 ex quis facile noscatis. et a. I.

cas. abl. adi. 'vetus' terminatione -i formatus (cf. N-W II 85 sqq. ubi copiose de formis 'vetero' et 'veteri' agitur) exstat apud Plaut. Plin. in inferiore latinitate. Gell. IX 14, 20. Iul. Val. 30, 16 veteri milite. 33, 19 a veteri compositione.

virginal pro forma 'virginale' reperitur (cf. N-W I 287 sq.) apud Apul. apol. 34 veretillum et virginal. Solin. 1, 67. Prud. Iul. Val. 7, 18 mulieris virginal. et infra 7, 25 virginal feminae.

VI. Ut Iul. Val. multa verba sumpsit ex antiquariorum sermone, imprimis Apulei, ita ei syntaxis quoque Apuleiana non ignota fuit et, quamquam nonnulla huius generis non solum apud Apuleium, verum etiam apud reliquos scriptores hae atque illae inveniuntur, etiam hae in re Iul. Val. ex Apuleio pendere affirmaverim. Quo meliore fructu de hac re quaestio iniretur,

⁷⁾ cod. exhibent 'peritus', quod sensum non efficit. locum sanavit Valkm. coniectura 'perit'.
⁸⁾ ita scripsit Kuebl. comprobante Valkmanno.

antea syntaxis Apuleianam pertractari necesse erat, id quod fecit Leky, cuius libellus maximae mihi utilitati fuit hanc rem perscrutanti. Quae commemorato digna mihi videbantur, sequentibus verbis tractabuntur.¹⁾

De attributo et appositione.²⁾

Saepe Apuleius coniungitur *deverbiis* duo substantiva, quorum alteram attributi loco est. (cf. Kozlöl, der Stil des Luc. Apul. Wien 1872 p. 257 sq. Leky p. 11 sq.) affero met. VII 11 puella virgo. similiter Iul. Val. 55, 4 virginibus filiabus

De notionibus praedicativis.

Praedicativa nonnunquam ab Apuleio per anticipationem scripta videntur (cf. Leky p. 14). ex Iul. Val. excerpiti: 5, 10 optum quidem vultum . . . texitis velamine. (simplicius Ps-Call. *συντάξις αὐτὸν τὴ ἀπόδειξις*.)

De casibus.

a) de genetivo.

1. Persaepe gen. pendet e neutris pronominum apud Apuleium (cf. Leky p. 15) met. I 12 quid rei et saepe a. l. eandem habemus usum apud Iul. Val. 83, 3 quid rei cf. 118, 22. 46, 24 quid virum. 93, 28 quid mobilitatis. 167, 5 eboris quod. 33, 20 ad id loci cf. 149, 22. 37, 23 eo loci. 5, 11 id promissi. 109, 2 id

¹⁾ quibus ex fontibus Apuleius haec in eo hausit, exponere supercedo. Quod si indagatur eris, Leky ipse tibi edocendum erit. Ceterum non ignoro dubitari posse utrum haec an illa structura a Iul. Val. sumpta sit ex Apuleio.

²⁾ obiter haec longo, quae scriptis inveniantur, ut dubiam sit nam a Iul. Val. ex Apul. sumpta sint, attributi loco habet Iul. Val. saepe substantivum cum praepositione coniunctum. praepositio 'de' exstat: 34, 14 Ciceronem de Nativitate et Dinocrates Rhodensium structuram ostensa iuxta impositam. 37, 1 omnem illum de facina linam. 59, 19 de Dario matrem. 94, 25 perquam de cestibus. 96, 8 periculum de multitudine. (per gen. obiect.). 122, 26 quidquid de hac laboro (similiter 96, 25 quidquid de Stranga. per gen. part.). 134, 8 mortem . . . de externis (cf. Apul. met. VII 22 mortem de lupis). 145, 4 trichiniam de saxi genere. 155, 9 supplementum de gente (similis usus praepositionis est 26, 7 reddito de Mithena). 161, 24 istae (scil. aetores) de auro. cf. etiam Draeger II p. 38. praepositio 'ex' est: quaecumque ex hostibus (96, 4) pro gen. part. praeterita 107, 8. 166, 3. 157, 22 sinus ex auro, alter . . . argentum iunium intende ad varias dicendi rationem) cf. 161, 8 saepe hic sinus exstat p. 143, affero v. 19, 21, sq. effugias . . . e marmore . . . metallo. 26 curus . . . e porphyris lapide, praepositionem cum' adhibet Iul. Val. 44, 9 statusam . . . cum . . . inscriptio. 46, 1 cum cataphractis viros (cf. Apul. met. 112 illa cum gladio. 47, 25 loculos cum auris, praeterea commentario 120, 5 obviare advertenti iubent cum literis. 103, 8 effugios cum luminibus lampadarum, quae a materia argenti . . . ostentationibus iunium intende ad usum praepositionis 'a') de similibus structuris Apul. cf. Kozlöl p. 331 sq. Leky p. 12. — adinagere hoc loco mihi licet constructionem ad sensum, quae vocatur, usitatum apud multos scriptores. ex Iul. Val. affero 62, 20 invenitur Alexander Thebas canaque diripere . . . festinat. 119, 4 irent quisque securus in suo. de Apuleiano usu vide Leky p. 12.

voti. 162, 9 id monstri. 147, 26 istud iniuriae. 98, 19 ad id consilii. 160, 12 multa opum. 157, 17 in ulteriora regionum. 150, 19 inter cetera laboris et gloriae. 159, 7 cetera oris. cf. etiam Hoppe II p. 20 sq. 106, 5 ex incerto regiae incitationibus³⁾ similiter apud Apul. (Leky p. 16). de hac re cf. Draeger I² 448 sqq.

2. Saepe Iul. Val. gen. pronominis 'suus' cum substantivis coniungit. hic usus ante Iul. Val. praecipue apud Apul. invenitur (cf. Draeger I² 472. Rönsch, coll. phil. p. 74) ex Iul. Val. affero 41, 20 fata sui. 51, 5 ambitu sui. 57, 15 favore sui. 62, 28 sui misericordiam. 63, 22 maiestate sui. 94, 6 admirationem sui. 105, 16 sui dignitate. 114, 22 perniciem sui. 121, 18 de exemplo sui. 142, 9 sui conspectu. de usu Tert. cf. Hoppe II p. 18. Etiam genitivos 'mei' et 'nostri' habet Apul. (cf. Draeger I. l.) e. g. affert ex Apul. met. II 25 nostri vim praesentariam. cf. Iul. Val. 61, 14 in nostri contumeliam. 112, 23 legationem mei. Praeter has pronominum formas apud Apul. usitatas Iul. Val. utitur etiam forma 'vestri', quae apud Apul. deest (cf. Hildebr. ad. met. V 3) 62, 4 vestri murorum. 148, 27 ex praedicatione vestri. 154, 12 a cognitione vestri.

3. mille Apul. cum gen. coniungit, praeter locos, quos Leky p. 16 affert, exstat met. X 1 mille armorum. idem habet Iul. Val. 61, 22 armorum mille. (cf. Draeger I² 106 sq. N-W II 301 sqq.)

4. apud Apul. met. VIII 7 legitur: parentum suorum . . . reverens (cf. Leky p. 16). eandem structura recurrit apud Iul. Val. 93, 1 nihilum reverens nostri. aliorum scriptorum locos videbis apud Leky I. l. — increpare alqm alicus rei (cf. Draeger I² 487) hanc structuram invenimus apud Sueton. Apul. apol. 77 levitatis et inconstantiae increpitus. similiter dicit Iul. Val. 31, 25 ignaviae eos increpitus. 66, 22 increpare vatem falsidicantiae. — nudus cum gen. coniunctum exstat (cf. Draeger I² 478) apud Sall. Jug. 79, 6 Quint. IV 1 Apul. met. V 2 vox quaedam corporis sui nuda. inde ab Ovidio apud poetas, apud Iul. Val. 116, 24 nudos armorum. — 'moris est' invenitur apud Sen. Tac. Plin. Ulp. Val. Max. per parenthesis, si licet dicere, apud Iul. Val. 119, 13 ut . . . vobis moris est. cf. Apul. flor. 1 ut . . .

³⁾ In deditis habet Iul. Val. pleonastice substantivum 'res' cum gen. coniungere (cf. Draeger I² 499) hanc structuram saepe habet Tert. (cf. Hactel. Wien. Sitzber. 1860 (phil. hist. Kl.) patrist. Stud. III 21). Ex Iul. Val. affero: 21, 7 rem periculi cf. 97, 11. 89, 30 rem timentis. 23, 10 rem belli. 60, 10 rem militae cf. 48, 27. 82, 14. 118, 14. adlio hac hincursus commemoratio dignos: 39, 29 quem depositi locum i. q. locum, ubi exa deposita erant. 143, 27 vici foemem. 144, 9 veri inagnum. 147, 9 fidem veri. 108, 7 spemtionem parenti repetant i. q. spemtam primum.

religiosis... moris est. — dominari cum gen.³ coniunctum invenitur apud Ps.-Apul. Asc. 39 caelestis dñi catholicorum dominantur. Tertull. (cf. Hoppe I p. 12, II p. 24) Min. Fel. 101. (cf. Römsch, It. p. 438) Iul. Val. 156, 29 orientis omnis occidentisque dominari, 163, 6 dominare eunctorum. fortasse Iul. Val. hoc loco Ps.-Cull. secutus est, ubi est alio loco eiusdem capituli: *καταγορεύων νόμων τῶν ἰσχυρῶν*. cf. etiam Draeger I² 494.

b) De accusativo.²

1. Contra optimi sermonis praecepta Iul. Val. verba intransitiva per transitivis usurpat. — antestare cum acc. coniunctum est apud Iul. Val. 113, 17 deos viribus antestemus. cf. Apul. met. IV 8 qui robore ceteros antistabat (cf. Draeger I² 380, Müller I. l. p. 133). — impertire alqm alqre (cf. Draeger I² 561). hanc structuram scriptores raro usurparunt, cum multo saepius dicatur 'impertire alqui alqd'. Praeter eos locos, quos Ebert (act. sem. Erl. II 317) ex Plauto (cf. etiam Lindsay, Synt. of Plaut. p. 31) Terent. Nep. Sueton. Front. attulit, invenitur apud Apul. (cf. Ledy p. 20). Symm. (Kroll p. 34) Iul. Val. 8, 22 libensque te venia impertio. 99, 2 si miseratione hosce impertias. — simplicem accus. sibi asseiscunt verba, quae motum indicant. de hac usa Apuleianam cf. Ledy p. 21. Draeger I² 395. ex Iul. Val. affero 23, 18 repatriat Macedoniam. — evadere c. acc. coniunctum i. q. effugere (cf. Draeger I² 381. Hoppe II p. 14. Müller I. l. p. 136) invenitur apud poetas aureae latinitatis, Apul. Iul. Val. habet 133, 25 poemam illum capitis non evasurum. —

² obiter hoc loco alios graecismos tangere mihi licet: dat. auctoris s. graecus saepe in inferiore latinitate invenitur (cf. Römsch, It. p. 438. Hoppe I p. 8) cum part. perf. coniunctum apud Iul. Val. 31, 29 parca admodum comitatus. 94, 29 quod uti Persis visum indolentemque est. 118, 28 (Bioscia) subacta ladis foret. 110, 6 hostibus invisitatus cf. 151, 25. 126, 29 uti cunctis excrevit foret. 159, 4 multa... sunt nobis cognita. 161, 1 conspecta nobis (cf. etiam Draeger I² 429 sqq. qui Gell. quoque affert, sed non eorum cum part. perf., verum etiam cum aliis verbis hactenus dat. coniungitur Iul. Val. esse non ignotus est. Tert. quosque (cf. Hoppe I p. 29. apud Iul. Val. 17, 29 illi voluerunt. 98, 25 cunctis vni consensat. 127, 11 navigia, quae inconstibus... natebantur. 129, 12 cum illis... proelium, nobis philosophos noxatur. 132, 25 hominibus... usus fert... ignoscatur. 138, 25 intantum... vox cadit. 142, 3 incolis... nominatus. 147, 11 mihi soli Alexander habere. 153, 2 ceteris arma sumuntur. — gen. comp. in inferiore latinitate invenitur (cf. Woodfill, Arch. VII 118. Hoppe I p. 8. Römsch, It. p. 435. coll. p. 259) Iul. Valeri locos colligit Kuehl. (n. p. 243. — de verba sentiendi cum part. coniunctis cf. Hoppe I p. 143 sq. ex Iul. Val. affero 150, 2 volere... flammam... praenotans prodigie effugias.

³ de dativo. hoc loco obiter tango herodianum 'cordi habere' (cf. Theos. IV 940, 4) quae exstat apud Gell. praef. 12. II 29, 23. XVII 19, 6. Euseb. epit. 2, 4 p. 43, 25. Iul. Val. 136, 34.

incidere cum acc. coniunctum habemus (cf. Draeger I² 378. Müller I. l. p. 136 sq.) apud Liv. Tac. hist. III 29. Solin. Apul. met. VI 8 meus... manus incidisti. VII 14 proximam convallam... incidebant. Lact. epit. 29, 1 cf. Büem. ad h. l. Auson. Eocl. Iul. Val. 84, 21 incidens aquae illius vehementiam.

2. Figuram etymologicam saepius adhibuit Apul. (cf. Ledy p. 22). fortasse ad usum Apuleianum (met. IX 20 stipendia Veneri militabant) recedit id quod Iul. Val. scribit 161, 5 proclis, quae... militaverat (cf. Plant. Pers. 232 militia militator. Hor. epod. I 23, cf. Müller I. l. p. 14).

3. Verba impersonalia cum acc. coniuncta commemoro intere alqm (cf. Draeger I² 356. Müller I. l. p. 127. Hoppe I p. 10 qui hanc structuram in graecismis numerat) est apud Varr. Verg. georg. I 247. Ovid. Iustin. Eocl. (Apul. met. IV 9. VIII 31. IX 18 personaliter, si licet dicere, hoc verbo utitur). Iul. Val. 52, 2 te latuisse. Reliquis locis 2, 11. 52, 24. 103, 6. (cf. Kuehl. ind. p. 250) habet eandem structuram atque Apul. — subire alqm. apud Apul. legitimus: met. VII 2 subit me... finxisse. apud. Iul. Val. 93, 21 eiusmodi quid facere Alexandrum subit.

c) De ablativo.

1. 'opus est' cum abl. part. perf. pass. coniunctum invenitur apud Apul. (cf. Ledy p. 25), praeterea apud Gell. XV 22, 8 quod opus esset facta (cf. Draeger II 750 sq.) ex Iulio Valerio affero 6, 30 quid nunc opus facta est. item 18, 17. 78, 21. 139, 7.

2. abl. 'merito' pro praepositione 'propter' (cf. Römsch, It. p. 398) primas habuit Apul. apud 8. (cf. Sittl, Jahresber. 1891 p. 256), postea Tert. (cf. Hoppe I p. 48. II p. 31) Iul. Val. 109, 6 virtutum... et sapientiae merito (cf. etiam Kuehl. ind. p. 251), fortasse ex inferiore latinitate ei hic usus notus erat, ubi saepe exstat.

De praepositionibus.

a) cum accusativo coniunctis.

1. ad. haec praepositio saepe apud Apul. vim modalem habet (cf. Ledy p. 24). ex Iul. Val. affero 100, 22 turris ad faciem. 141, 13 ad auri gratiam colorata, sed ad magnitudinem. — saepe Apul. habet praepositionem 'ad' coniunctam cum verbis, quae plerumque dativum eas sibi asseiscunt (cf. Ledy p. 25) cf. similes structuras Iul. Valeri. 66, 12 ad spem et gaudium illi fuit. 105, 11 erit illi ad solatium. 155, 7 ad sexum sum cesserit. adiungo verbum, quod plerumque est transitivum: 106, 1 tum ad maledicem aurium... procurari tum ad delectationem oculorum.

2. apud. pro praepositione 'in' usurpat (cf. Arch. XIII 345 sq. Theos. II 337 sq.) apud comicos (cf. Brix ad Plaut. mil. 930.

Ter. Ad. 517) cf. etiam Halm. Cic. Verr. IV 48. apud Apul. (cf. Lely p. 26) apud Iul. Val. 3, 3 quod apud Aegyptum a dis acciperam.

b) cum ablativo coniunctis.

1. ab. Iul. Val. 120, 4 habet: primates, quos scilicet a sapientiae modo censent. eundem huius praepositionis usum antea invenimus apud Apul. (cf. Lely p. 27).

2. ex. hac praepositione adverbialiter fere in modum aliquotiens utitur Apul. (cf. Lely p. 27) cf. praeterea Kroll de Symm. p. 32. eundem usum affectat Iul. Val. 20, 7 ex cursu. 145, 23 ex facili (pro adverbio). 162, 22 ex fide. deinde similiter atque Apul. apud Iul. Val. 108, 18 ex voto (i. q. secundum votum) cf. 138, 17. deinde affero: ex praesenti i. q. in praesenti 65, 9. 162, 16. locos collegit Kuebl. (ind. p. 245). — de locutione Apuleiana 'e re', de qua iudicium incertum est, cf. Lely p. 27 adn. 1. apud Iul. Val. inveni 17, 27 e re est scire vos. similiter 108, 29. causalem vim inveni 68, 13 e qua re.

3. de. saepius apud Apul. verba dicendi coniunguntur cum praepositione 'de', non cum acc. (cf. Lely p. 29). inveni apud Iul. Val. 47, 2 de hoc negitantes. similiter 68, 5 de Atheniensibus spes mihi erat dextros mihi satis et obsequentes futuros.

4. in. ab eleganti sermone plane abhorret 'locus' verbi abl. cas. cum praepositione 'in' coniungere. Sed ut apud Apul. nonnumquam hic usus exstat (cf. Lely p. 30), ita Iul. Val. non ignotus est. affero 21, 7 quo in loco. 22, 17 sexto in loco. 108, 9 quam editissimo in loco. 159, 18 congesto in loco. (cf. etiam Draeger I² 520 sq.)

De participio.

1. Coniugationem periphrasticam, quam vocant, adhibere Apuleius in deliciis habebat. Lely p. 35 complures locos Apuleianos affert, ubi partic. praes. cum formis verbi substantivi hic scriptor coniungit. ex Iul. Val. affero 121, 27 videns ille sit atque omnium sciens (de hac re cf. Landgraf-Blase, Gramm. III² 256).

2. Ablativi absoluti, quibus subiectum deest, apud Apuleium non raro inveniuntur (cf. Lely p. 35) apud Iul. Val. inveni: 132, 5 persistentibus adserentibusque.

De parataxis sententiarum.

Apuleium parataxis saepe adhibuisse docet Lely p. 41. Weyman I. 1 p. 348 affert Apul. met. II 30 et comparat met. V 15 (subet citharam loqui: psallitur. tibias agere: sonatur. choros

canere: cantatur.) cum Iul. Val. 77, 25 alimoniam petit: protinus parent. auro indiget: sunt vegetalia ditia. militem quaerit: animis volentibus praesto sunt.

De sententiis interrogativis.

'Quid' eodem significato atque 'cur' habet saepe Apul. (Lely p. 45), idem observamus apud Iul. Val. 48, 16 quid . . . perturbamini. 76, 6 quid ergo . . . Alexandrum provocamus? et a. l.

De sententiis relativis.

1. quod. huic verbo Apul. pleonastice adiungit 'enim' (cf. Lely p. 49) eum imitatus Iul. Val. dicit 164, 21 quod enim sciret.

2. saepius omittit Apul. 'magis' ante 'quam' vel apud 'tanto-quanto' e. g. affero de mundo 9 quanto repentinus, tanto vehementer (cf. Lely p. 49 sq.) similem usum invenimus apud Iul. Val. 153, 11 tantum . . . honore dives est, quantum cetricibus insignitur. (cf. etiam Hoppe I p. 51.)¹⁾

De pronomibus.

1. pronominis indefiniti 'nullus' nom. et acc. cas. usurpat Iul. Val. etiam eo loco, ubi in aurea latinitate dicitur 'nemo' et 'neminem' (cf. Arch. III 27). hunc usum non usurparunt Cic. Caes. Liv. Sall., cum reperiamus apud Plaut. (Lor. ad Pseud. 282) Quint. VIII proem. 16. Sueton. Extr. Veget. Ammian. (cf. Hassenstein p. 31). Cassian. Ennod. Symm. or. II 19 etc. praeter eos locos, quos affert N-W II 522 ex Plauto, commemoro Men. 99. praeterea Apul. met. III 14 nulli . . . ac ne tibi quidem ipsi adseveranti. IV 11 nulli nostrum. VI 27 cum nullus adforet, qui . . . VII 17 nullus . . . desinebat. Iul. Val. 106, 10 nullum sapientum. 109, 6 quem . . . dignum fortuna sua nullus addubitet.

2. quanti i. q. quot. de hoc usu cf. Broukh-Burm. ad Prop. I 5, 10. Bönem. Lact. IV 15, 16. Hildebr. Apul. met. VII 9. Rönsch. It. p. 336. Draeger I² 104. Hoppe II p. 106. ex Iul. Val. affero 123, 5 quanti qualesque meorum etiam proelis cedere? quanti vero adepti desiderata? 154, 24 equites, quantas vultis.

¹⁾ hoc adiungo: 'et ne' apud Apul. nonnumquam occurrit (cf. Lely p. 54). sum hac in re Iul. Val. (43, 14 mandatur, ut ne . . . demararet) Apul. secutus sit dubium est.

²⁾ obiter haec commemorare, quae Iul. Val. ex Apul. suspensio affirmare non audeo, 'aliquis' in sententia negativa insolite invenitur apud Apul. (cf. Lely p. 63). apud Iul. Val. est 16, 32 ne sit vobis aliquis. — 'aliquis' pro pronomine 'alter' promissa usurpat Iul. Val. e. g. affero 103, 19 utraque duo, quorum nomen alteri Deas erat, alius vero Ectus Ariohartanos. hunc usum non ignorat Apul. (cf. Lely p. 64).

De particulis.

enim hanc particulam saepissime Iul. Val. ab initio posuit. Exempla afferre longam est ac supersedeo; si pervolves eius librum, in omni fere pagina exempla huius usus invenies. idem observamus apud Apul. (cf. Ledy p. 57), sed multo rarius quam apud Iul. Val. (cf. etiam Spengel. praef. ad Ter. Andr. 7 p. XXVII. ad Andr. 91. Ad. 168).

De gradatione.)

Ad gradum positivum adiungit saepe Apul. 'quam', ut notiois vim auget (cf. Ledy p. 65). apud Iul. Val. legimus: 97, 12 quam propter posset. 183, 25 iuro quam sancte. 162, 22 interminatur quam sancte.

De verborum quorundam proprio usu.

1. Apud Apul. locutionem 'paululum' aut 'minimum demutare a' invenimus (cf. Ledy p. 67). similiter dicit Iul. Val. 161, 14 ut nihil demutat ab ea lyra. 24, 19 ut nihilum de Centaurosum Lapitharumque convivio demutarot.⁷

2. Verbo 'commodare' intransitive utitur Apul. (cf. Ledy p. 67). ex Iul. Val. commemoro 151, 10 nihil homini commodare praesentiam (hoc loco 'commodare' idem valet atque 'utile esse').⁸

3. Compleures structuras inusitatas Iuli Valeri, quae ad sermonem Apuleianum recedere mihi videntur, commemoro. — attractionem relativam, quam vocant idem qua cf. Foerster, die Kasusgleichung des Relativpron. im Lat. Fleckeis. Jahrb. Suppl. 27 p. 176. 181 sq.), invenio apud Iul. Val. 117, 10 hieco, quibus dixi, diebus, usum inversum (cf. Bach, de attractione inversa. Straßb. 1888) reperi 107, 23 ii, quibus sunt auctores huiusce, hortor ac moneo, ut se prodant (cf. etiam Rönch, It. p. 443). — Apul. met. V 11 sat est quod ipsae vidimus. similiter Iul. Val. 92, 3 sat igitur sit quod... senseritis. etiam Ter. Phorm. 708 (?) — esse cum inf. coniunctum saepe invenitur post auream latinatatem (cf. Draeger II 293 sq. Hoppe II p. 47). Iuli Valeri loca, quae enumerare longum est, conlectos vides in

⁷ obiter hoc loco commemoro neutri, superi, adverbii loco usurpatam Iul. Val. 103, 25 cautissimum confrastrans, quem usum Iul. Val. e sermone Graeco sumpsisse videtur. grad. pos. constat: 11, 25 leno librisse (quem usum videtur apud Ovid. (cf. N-W II 191) invenimus). sed lectio non certa est. Knoll cont. 'pleni'. Anshold 'boni'.

⁸ verbo transitivo utitur 151, 19 si hominem demutareris. usum Iul. Val. hoc verbum alia significatione f. q. se inclinare usurpare videtur. cf. 82, 27 cum in sese pulchra vices... demutarant. 96, 25 hincis e curru regio demutat ad curru. sed 23, 25 Philippum... in Cleopatrae nuptias demutantem. cont. Eberhard 'demutantem'.

⁹ structurae 'commodare alicui aliquid' loca collegit Kuehl (ind. p. 242).

Kuehl ind. (p. 245 sq.). — praecipere cum acc. c. inf. (cf. Draeger II 315 qui exemplum huius structurae affert Apul. met. II 5) exstat apud Iul. Val. 166, 24 praecipere ei uxorem Roxanen... dari. cf. 166, 16. 167, 5; 8. (cf. Paucker, de latin. script. hist. Aug. (Dorpat 1870) p. 126 sq. Hoppe II p. 53). — petere cum acc. c. inf. invenitur apud Sueton. Gell. Hygin. Iul. Val. 155, 8 eam se petere ibidem desiderare inque eius locum supplementum de gente postulari. (cf. Draeger II 386.)⁹

De ubertate orationis.

1. 'Universi omnes' dicitur ponit Apul. (cf. Ledy p. 68) qui usus recurrit apud Iul. Val. 35, 8 iubet omnes... universos eodem commigrare.

2. iam iamque habet Apul. met. III 14. VIII 29. 31. (cf. Ledy p. 69). praeterea affero ex Iul. Val. 95, 30 iam iamque adesset.

3. Inde ab Apuleio saepe verbum 'instar' coniungitur cum praepositione 'ad' (aut 'in'), quae supervacanea videtur. cf. de hac re N-W I 727 qui affert ex Apul. met. I 26. II 9. 21 etc. ex Iul. Val. 145, 9. 159, 10. 165, 20.

4. Pleonasmii in modum dicit Iul. Val. I, 14 ex cera imitabatur navigii similitudinem. 24, 13 cruce laeso et vulnerato. 73, 5 agitur... super tractatu, utrumne... 91, 25 tete ipso pro te utore intermuntio idem pronomina apud Apul. pleonastice repetito (cf. Ledy p. 70) cf. 118, 18 nostra inter nos prolelitio. addit gen., qui eandem fore significationem habet: 78, 26 metus vos formidine solverem. 130, 28 densitate nimiae crassitudinis. 146, 15 adrogantiam nimiae prudentiae (cf. Hoppe II p. 18 sq.). praeterea notabilia sunt 44, 6 in aedem templumque. 105, 23 aedes... templumque. 38, 27 colendo oportere. 95, 31 ne, inquit, ne sit...⁹

VII. Denique locutiones affero, quas Iul. Val. ex Apul. sumpsit. Plerasque composuit iam Weyman (l. l.), nonnullas com-

⁹ appendiculae in modum affero huiusmodi: dignor cum inf. coniunctum habebimus apud Verg. alioque poetis, Sueton. Apul. met. VI 9 dignatus est socerum salutare. apul. 43 (p. 499 Oud.) quam dignatus sum initiare. Iul. Val. 6, 12 ultra adesse dignatur, 10, 4 necesse convenio dignatus est... vitare cum inf. coniunctum invenitur apud Gell. X 21, 2. Her. Sen. Sulp. Iul. Val. 70, 16.

⁹ obiter commemoro consecutionem temporum, similiter atque Apul. (cf. Ledy p. 54) Iul. Val. haec in re Eberhardem usum adhibet quam pro optinoruro scripturam leges licet. affero ex Iul. Val. 38, 19 noceret, totum... sit... libitum, verum... eolobruetur. 42, 17 fovetur, ne quis... noceret. 47, 2 pergant exigere, quisquam... foret. cf. 121, 38 pergat... sciscitari, oitiam mentiri... non oporteret. 81, 38 ne passeret, procedunt. 122, 1 quisit, quoniam... existimerent. etc.

moravi locis praecedentibus (cf. e. g. p. 41 s. v. cernuare, s. v. coruscare, p. 47 s. v. mille, etc.), compares, quas ipse invenit, addidi, veniam a lectore peto, si me hanc atque illam praetermississe inveniet.

Iul. Val. 1, 29 magno risu dissolutus est.

Iul. Val. 3, 5 consule super cupitis cf. 10, 17, 69, 12, 98, 24, 113, 3, 140, 21, petitus adneret jitis. Alex. 53 referunt cupita.

Iul. Val. 3, 5 et cum verbis — 14, 12 et cum dicto. cf. 24, 16, 61, 9, 146, 4. — 24, 1 et una cum dictis — 27, 8 cum his dictis. cf. 28, 24, 82, 5, 147, 12. — 39, 15 et his dictis. cf. 45, 18.

Iul. Val. 5, 20 cum te lectulo collocaris.

Iul. Val. 5, 22 explora vultus illos.

Iul. Val. 6, 81 onere (de fractu uteri dicitur).

Iul. Val. 8, 6 adiacens erat.

Iul. Val. 9, 4 cum auribus... usurpasset, 15, 3 oculis usurpare.

Iul. Val. 9, 23 promptum os porrigebat (draco) (ut 'lubentiam' demonstraret).

Iul. Val. 10, 17 morte praeventus est.

Apud. met. III 7 Milonem risu maximo dissolutum. cf. X 15 risu maximo dirumpantur (Otto, Sprichw. p. 301. Arch. VIII 408 sq.)

Apud. met. V 6 cupitis adnat. cf. 23. IX 18.

Apud. met. I 6 et cum dicto. cf. 16, 17, 18, 22. II 5, 10, 15, 24, 28. III 13, 15, VI 21. VII 28, VIII 19, IX 7, X 22. — VI 21 his dictis — III 14 cum isto fine sermonis. cf. IV 7.

Apud. met. II 6 (te) blande lectulo collocavit.

Apud. met. V 11 meos explorare vultus. cf. apud. 15 (p. 21, 20 Kr.).

Apud. met. 19 onere (eadem significatione utitur).

Apud. met. I 23 erit tibi adiacens. quod part. cum verbo substantivo coniunctum invenitur etiam apud Ecl. cf. Thea. I 663 sq.)

Apud. de deo Soer. 1 visu usurpamus. 29 vocem... auribus... usurpatam. ibid. infra. non modo auribus... verum etiam oculis... usurpasse. (Plant. cas. 631. Loer. 1301. paneg. XII 2 p. 272, 12 B).

Apud. met. VII 11 promptis saviolis adlubescibat.

Apud. met. X 11 sive praeventus est sive morte praeventus

est. (cf. Ovid. trist. V 4, 32. Iustin. XXXII 3, 3).

Apud. met. VI 22 leges elementorum et viros siderum.

Apud. met. VI 10 sic ad illum (Venus) cf. II 25, VI 22.

Apud. met. VI 19 ad istum caelestium siderum chorum. de mundo 1 agens stellarum choros. cf. 29. de deo Soer. 2 caeli chorum (Pa-Cyprian. spect. 9 p. 11, 13 H. Claud. Mamert. II 12 p. 149, 12 E. Eurip. El. 467. vita Theognii anal. Boll. X p. 81, 9).

Apud. met. IV 5 per altissimum praecipit in vallem proximam... praecipitant. IV 12 repentino et inopinato pulsu praecipit inegit.

Apud. met. VI 1 sese... intulit. Apud. met. V 26 sororem tuam... nuptis coniugabo.

Apud. met. I 4 (te) prandio participabo. cf. IX 33 (Sulp. Sev. chron. I 53, 6 p. 54, 25 H).

Apud. met. X 2 provenisse (de filio dicitur).

Apud. met. VI 18 et aes si forte prae manu non fuerit (cf. Leky p. 28. Draeger I² 640 sq. Hoppe I p. 45).

Apud. met. IV 33 diebus plusculis. cf. VII 1. IX 41. X 2 post dies plusculos. (Gell. XIII 2, 2. Marcell. emp. p. 6, 1 H plusculis diebus. Macr. sat. I 2, 2 per plusculos dies).

Apud. met. X 8 ut res est... cognoscite. 16 cognito quod res erat. cf. IX 25, X 24, 28. de mundo 19. apud. 13 ut res est. 93 uti res fuit, ita dicere. de

Iul. Val. 11, 18 cursus astro-
rum motusque elementorum.

Iul. Val. 14, 18 Phlippon...
sic ad illum.

Iul. Val. 15, 6 easque (stellas)
in coeli choro lucentes. 145, 8
stellasque... caelestem chorum
agere.

Iul. Val. 15, 11 praiceps homi-
ninem adpellens impulsu im-
proviso praecipitat.

Iul. Val. 23, 5 infert sese.
Iul. Val. 23, 26 matrem...
nuptis coniugabo. cf. 166, 12, 22.

Iul. Val. 23, 26 vos participabo
convivio. cf. 49, 16, 59, 3. —
52, 25 (honore). 57, 19, 95, 29
(facto). 109, 10 (regno). 135, 17
scientia.

Iul. Val. 24, 7 filios... pro-
venturos.

Iul. Val. 24, 10 poculum, quod
sibi prae manu erat.

Iul. Val. 24, 24 post complus-
culos dies. cf. 164, 1.

Iul. Val. 28, 4 quibus, ut res
erat, cognitis cf. 47, 2, 95, 7,
149, 12. — 85, 10 prouide ut
res erat. non est cur hoc loco
scribatur perinde cf. Skutsch,

Forsch. z. lat. Gram. und Metr. 185. etiam 96, 21 proinde (ita T) melius fuerit.

Iul. Val. 29, 1 propter illam adsistens.

Iul. Val. 30, 6 manum duci commodat obsecutaram.

Iul. Val. 33, 5 multo denique itineris exanclato. cf. 127, 3. 158, 9. — 131, 13 labore . . . exanclato.

Iul. Val. 47, 7 in enodando (de somnio dicitur).

Iul. Val. 49, 16 convivio . . . affluente (affluente? cf. autem Kuebl. ind. p. 239).

Iul. Val. 54, 17 fuga facessunt. Iul. Val. 59, 8 obseratis urbis suae claustris.

Iul. Val. 60, 9 neque me fugit . . . sed (orationis initium).

Iul. Val. 63, 34 'quam vellem' inquit. cf. 139, 27. 147, 19.

Iul. Val. 64, 80 uti adesset . . . magnopere contendunt.

Iul. Val. 64, 24 certamen luctae proficitur.

Iul. Val. 67, 25 ne verbis quidem temperavers.

Iul. Val. 68, 7 dietis vos insolentibus velitatos.

Iul. Val. 69, 25 quousque tandem Aeschines. (fortasse Iul. Val. ante oculos versabatur initium Cic. Cat. I 1).

deo Socr. 21 proinde ut res est est (cf. etiam Lcky p. 22 sq.).

Apul. met. II 23 quam propter adsistens cf. V 28. VIII 13. X 21. (cf. Thes. II 900, 3 sq.)

Apul. met. III 12 iussis tuis obsequium commodare.

Apul. met. VI 4 exanclatis laboribus. cf. XI 12. 15. Petschenig, Zeitschr. f. Ost. Gymn. 1891 p. 748.

Apul. met. IV 33 praecepta sortis enodat.

Apul. met. VI 24 cena affluens

Apul. met. IV 20 fuga facesso. Apul. met. III 28 horreum . . . claustris . . . obseratum.

Apul. met. VI 13 nec me praeterit . . . sed (orationis initium. cf. Sall. or. Maeri 3 p. 119, 22 J^o).

Apul. met. VI 4 'quam vellem' inquit. cf. III 12. 20 (Cic. Brut. 248, fin. III 10. Curt. III 12, 26. Suet. Nero 10).

Apul. met. II 18 magno opere . . . contendit . . . osculae interestem (Suet. Vit. 4).

Apul. de dogm. Plat. I 2 de lucta certaverit.

Apul. met. IX 36 saltem verbis temperare noluit. (Tacit. hist. I 69. Suet. vit. Luc. p. 51, 3 Reiff.)

Apul. met. VIII 25 contra me velitaris iocis apol. 2 adversum te . . . calumnias velitatur. (Gell. VII (VI) 11, 1).

Apul. met. III 27 quousque tandem inquit Lucif. mor. esse pro dei fil. 12 p. 310, 11 H).

Iul. Val. 70, 4 cum tu sunseris et . . . persuaseris.

Iul. Val. 74, 2 orationis plusculum.

Iul. Val. 77, 16 videte denique.

Iul. Val. 91, 17 stupore defixi.

Iul. Val. 91, 22 en . . . adsum (orationis initium).

Iul. Val. 93, 26 equid, inquit, hoc est, quod . . . ?

Iul. Val. 94, 27 intempesta iam nocte.

Iul. Val. 95, 24 demirantique, quae gesta sunt.

Iul. Val. 95, 24 cassum laborum.

Iul. Val. 95, 27 gostae rei seriem explicat.

Iul. Val. 97, 12 fugam capessit.

Iul. Val. 97, 29 ad incitas deduxisset.

Iul. Val. 99, 17 in eam sententiam vadit. (auctor itin. iocose se gerere videtur, si (62) scribit: neque difficile ceteri pedibus in sententiam secuti regis exemplum (qui curru effugit) paria consulant).

Apul. met. VII 4 eique sunsisse ac denique persuasisse. cf. IX 25. apol. 93. — IV 11 suadens persuadere (Sen. epist. 71, 30. Aug. cat. rud. 8, 2. de nat. boni 44 p. 881, 11 Z).

Apul. met. IV 29 terrae plusculum.

Apul. met. III 23 specta denique.

Apul. met. III 22 stupore defixus cf. IX 11. XI 14. de dogm. Plat. II 4.

Apul. met. XI 5 en adsum (orationis initium).

Apul. met. IX 6 equid istic est? ait.

Apul. met. I 10 nocte intempesta. (etiam apud Cic. aliosque scriptores).

Apul. met. IV 12 narratissime . . . quae gesta sunt. cf. V 31. VIII 1. IX 21.

Apul. Bor. 17 (p. 79 Oud.) cassus labor (cf. Thes. III 521, 16. Sil. Stat. Plin. Excl.) cf. Lcky p. 34 adn. 1.

Apul. apol. 61 omnem ordinem gatae rei . . . percensuit (Suet. Claud. 37. Dares 11 p. 13, 9 M).

Apul. met. III 5 fugam capessunt (cf. Thes. III 309. Sall. hist. fr. Liv. aliique scriptores).

Apul. met. III 28 ad extremas incitas deducti (cf. Plaut. Poen. 907. Lucil. III 101 (p. 9 Marx). XV 513 (p. 35 Marx)).

Apul. met. II 7 pedibus in sententiam meam vado. cf. VI 32 (Otto, Sprichw. p. 276. Arch. VIII 34).

Iul. Val. 99, 20 redditorum scilicet matrem. cf. 163, 12.

Iul. Val. 102, 2 ipsis etiam orbatus adfectibus. cf. 89, 27, 139, 10. (adfectus i. q. homines amati Kuebl. ind. p. 239.)

Iul. Val. 104, 5 vulneratum atque adhuc spirantem.

Iul. Val. 108, 2 qui eius consilia praevertent.

Iul. Val. 108, 16 crucibus adfixos. cf. 47, 3, 48, 30 crucibus subligi. cf. 108, 9.

Iul. Val. 109, 2 quod in commune proficiat.

Iul. Val. 114, 9 sanctissimi milites (in contionando).

Iul. Val. 117, 17 laudem . . . capture.

Iul. Val. 120, 2 flagrantiam solis.

Iul. Val. 124, 3 Prasiniae . . . quae civitas.

Iul. Val. 127, 21 curiositate rimantibus.

Iul. Val. 130, 26 propter arctis sarcinis strictis.

Iul. Val. 132, 3 ut impossibile . . . arbitratu.

Iul. Val. 132, 8 locum arboribus consitum.

Iul. Val. 136, 26 Ammonis dei, quem maximum et praesentissimum scimus, 92, 21 regem . . . ut deum praesentissimum

Apul. met. VI 6 data scilicet poenas. cf. IX 42.

Apul. de dogm. Plat. II 22 curissimis orbatus adfectibus (cf. Thes. I 1191, 73).

Apul. met. III 3 interemptos ante pedes ipsis spirantes adhuc. cf. IV 5.

Apul. met. IV 5 consilium meum praevertit ars deterrima.

Apul. met. III 9 cruci adfigatis. (cf. Thes. I 1212, 54).

Apul. flor. 9 (p. 38 Oud.) quod in commune expediat.

Apul. met. III 3 Quirites sanctissimi (in contionando).

Apul. de deo Socr. prol. 4 laudem capto. Ammian. XXV 4, 7. cf. Thes. III 378, 73.

Apul. met. IV 1 flagrantia solis. cf. IV 17, 31. VI 12 (Georges s. v. flagrantia. Ambros. hex. IV 3, 9. comm. Bern. in Lucan. VII 5 p. 220, 16 Us.).

Apul. met. I 5 Hypate quae civitas. cf. X 35.

Apul. met. V 22 curiosa rimatur.

Apul. met. III 28 raptimque constrictis sarcinis. cf. IV 21, XI 26.

Apul. met. I 20 nihil impossibile arbitror. (impossibilis praeterea invenitur apud Quint. Inst. Dig.)

Apul. met. V 1 locum arboribus consitum. cf. VIII 18, X 30 (Hertz ad Gell. XIX 12, 7).

Apul. met. III 12 praesentissimum nomen. cf. XI 12.

demirati. 150, 28 augustissimum numen.

Iul. Val. 139, 17 neque enim ab interfectione . . . mulieris temperabit. cf. 147, 7.

Iul. Val. 141, 1 conustum donis . . . reddam.

Iul. Val. 143, 28 quos (currus) et cursum agere opinare et moveri omnia non discredere (in describendo artificio).

Iul. Val. 145, 10 ad instar integrae domus . . . opere circumferaneo.

Iul. Val. 146, 33 gladius meus . . . comes.

Iul. Val. 147, 16 vidua . . . hic sederem.

Iul. Val. 155, 20 nudo vestigio.

Iul. Val. 156, 24 certe illud tibi iam Homericum adest, quod illic sapientissimus gloria-tur: multigenasque urbes hominum moresque notavi.

Iul. Val. 162, 1 prioris corporis pars pube tenuis.

Iul. Val. 163, 14 pro bone Iuppiter.

Apul. apol. 2 ut aegre Lollius Urbicus ab eius pernicie temperarit. cf. 48 (p. 506 Oud.).

Apul. met. V 15 muneribus . . . onustas . . . reddidit. cf. V 8.

Apul. met. II 4 credes illos ut vere pendentes racemos . . . nec agitationis officio curore (in describendo artificio).

Apul. met. IV 13 ad instar circumferaneae domus. cf. III 2, IX 4.

Apul. met. III 5 gladiolo, qui me comitabatur. cf. II 18.

Apul. apol. 76 vidua . . . domi sedisset. cf. met. IV 32 (Passio Bonosi 5 p. 612 ed. Ratisb.).

Apul. met. V 20 nadoque vestigio (Gaudent. Brix. p. 56 Gell. Verg. Aen. VII 689 sq. vestigia nuda . . . pedis).

Apul. met. IX 13 nec immerito praesae poeticae divinus auctor apud Graios esummae prudentiae virum monstrare cupiens multarum civitatum obitu et variorum populorum cognita summas adeptum virtutes cecinit.

Apul. met. I 6 pube tenuis cetera corporis. Verg. Aen. III 426.

Apul. met. III 26 pro Iuppiter hospitalis.

Caput V.

De verbis locutionibusque inferioris
latinitatis propriis.

Colliguntur hoc capite ea verba et locutiones, quae in sermone scriptorum inferioris latinitatis inveniuntur, in sermone vulgari, quantum video, desunt affero¹⁾

I. substantiva

a) declinationis primae

aditacula *ἄρ. σῆρ.* Iul. Val. 152, 19 (cf. Thes. I 692).

continentia (i. q. ea, quae continentur) invenitur in inferiore latinitate, cf. Thes. IV 700, 46 sqq. apud Iul. Val. est 51, 16 talem continentiam scribit. Cf. Ps.-Call. γράμματα . . . ἐκτροχίῳ περιζώνουσ' αἴθρες.

dinoscentia exstat apud Aug. de civ. dei 74, 12. Iul. Val. 34, 26. 87, 15 evitata hoc astu dinoscentia. 91, 13 pulvis . . . omnem dinoscentiam . . . confudisset.

evidentia i. q. perspicuitas invenitur apud unum Iul. Val. 84, 16 delectatus eius (scil. fluminis) evidentia. 100, 27 propter saxi illius evidentiam. alia significatione apud Apul. Cels. Quint. etc.

exerescentia *ἄρ. σῆρ.* Iul. Val. 141, 14.

expensa. quod verbum proprium esse sermonis Ict. videtur. exstat apud Claud. (laud. Stil.). Ulp. Vulg. Iul. Val. 19, 5 expensam tamen eorum fieri.

falsidicentia *ἄρ. σῆρ.* Iul. Val. 67, 1 increpare vatem falsidicentiae. cum hoc verbo compono verbum "veridicentia", quod exstat apud solum Iul. Val. 2, 22 veridicentiae tuae non refragatur. 29, 24 veridicentiae isti testis accedo. 66, 14.

gesticula (ita scribendum esse ex Iul. Val. cognoscitur, lexica habent gesticulus) invenitur apud Tert. apol. 19. Iul. Val. 19, 26 gesticulam mansuetudinis luserat.

¹⁾ Verbis, quibus adscripti *ἄρ. σῆρ.*, apud solum Iulium Valerium, si quid video, reperuntur.

indigentia (i. q. inopia) est (cf. Rönsch. coll. phil. p. 71) in Vulg., apud Heges. Ambros. de Isaac 7, 60. Aug. serm. 345, 5. ep. 82, 16. Iul. Val. 101, 20 vitam ab indigentia laxiorem. 155, 18 indigentiam calciamentorum.

inobsequentia *ἄρ. σῆρ.* Iul. Val. 78, 18 eorum culpa inobsequentiae argueremini.

nuptia *ἄρ. σῆρ.* Iul. Val. 5, 3 agebat mecum nuptiae secretum.

pecua *ἄρ. σῆρ.* Iul. Val. 56, 4 una servitii pecuisque. praesentia imprimis invenitur apud Ecl. affero Tert. adv. Marc. II 5. Aug. c. d. V 9 (ubi agit de praesentia dei). Mart. Cap. I 32. II 159. praeterea Iul. Val. 2, 28 nomina, quibus uti ad praesentiam solemus. 151, 10 nihil homini commodare praesentiam. (cf. etiam Rönsch. II. p. 219).

versura. huius verbi singularem significationem invenimus apud Iul. Val. 107, 4 mercaturarum versurae.

b) declinationis alterius

commilitium de hominibus dicitur ab Iul. Val. 33, 6 fessum commilitium refecit. et Ammian. XV 8, 4 (cf. Hassenstein p. 13).

conlimitium invenimus apud Solin. 49, 6. Iul. Val. 155, 28 flumen, quod dispescit huiusmodi conlimitia. Ammian. XV 4.

conventiculum²⁾ i. q. locus quo convenitur (cf. Thes. IV 844, 73) saepe apud Ecl. Ict. Amm., affero Laet. V 11, 10. Arnob. IV 36. apud Iul. Val. est 33, 23 frequentem . . . communitium conventiculis antea apud solum Tac. ann. XIV 15.

incentivum, neutr. adiectivi 'incentivus' (quod invenitur apud Varr. Prod. Firmic.) exstat in inferiore latinitate (cf. Rönsch. II. p. 107. coll. phil. p. 40). saepe apud Ammian. Arnob. IV 33. Oros. Prud. Mar. Victorin. Iul. Val. 29, 14. 47, 3 his . . . incentivis exstimulatus. 86, 19. 114, 27 magnum . . . incentivum praestitisti.

penita, -orum (subst. gen. s.) primus habere videtur Iul. Val. et post eum Mart. Cap. Iul. Val. 1, 11 aulic penita. 42, 19 telluris huius penita. 146, 5 in penita perducit. 150, 24 sacri loci penita. ad ipsum invenitur apud Plaut. asin. 41. Vitruv. Varr. Apul.

repositorium i. q. sepulcrum *ἄρ. σῆρ.* Iul. Val. 166, 26 repositorium corpori meo fieri.

satellitium habet ante August. doct. Chr. III 18 Iul. Val. 27, 24 satellitio stipatus.

²⁾ falso dicit Kuehl. in ind. (p. 243) 'conventiculus'.

sputamentum (cf. Rönsch, It. p. 24) habent Tert. de spect. 30 sputamenti dedecoratus. August. ad Oros. c. Prisc. 11. Iul. Val. 22, 7 abstersit elementa sputamenta.)

c) declinationis tertiae

a) substantivum in syllabam -tas terminatum

possibilitas exstat apud Arnob. I 44. Amm. XIX 2, 15. Pall. Mart. Cap. Iul. Val. 41, 14 possibilitate res caret (cf. Rönsch, It. p. 53. coll. phil. p. 60. 170.)

β) substantiva in syllabam -o terminata.

abusio (cf. Thes. I 237 sq.) exstat apud Cic. or. 27. auct. ad Her. Quint. aliisque locis, ubi significant eam figuram rhetoricam, quam Graeci vocant *αὐτοψύχου*. i. q. 'usus pravus' saepe in inferiore latinitate. Iul. Val. habet 50, 12 abusione huiusmodi in ultionem contumeliae . . . consurgit.

admiratio i. q. res admiratione digna habent (cf. Thes. 1740) auct. ad Her. III 14, 24. Plin. n. h. X 80. XVI 168. XXXVI 95. Iul. Val. 130, 21 talis nobis obicitur admiratio.

agnitio. vox rara apud antiquiores; semel habet Cic. crebrescit inde a s. II (cf. Thes. I 1350 sq.) similiter atque Iul. Val. (150, 29 agnitionem confessus esset olim visitati dei) hoc verbo saepe Eccl. utuntur.

coruscatio (locos collegit Rönsch, It. p. 71. 311. coll. phil. p. 71) saepe invenitur apud Eccl., Ambros. August. c. d. XXII 22 etc. Iul. Val. habet 11, 29 fulgurum coruscatio. cf. Thes. IV 1073.

defensatio *ἄξ. σῆ.* Iul. Val. 148, 5 aberit Antigono defensatio.

editio i. q. partus exstat apud Ict. Tertull. adv. Iud. I. Iul. Val. 12, 5 editionem ipsam elementis . . . cordi fuisse.

γ) adiungo haec substantiva

crepitaculum (Thes. IV 1069) de ludo puerorum dicitur apud Quint. IX 4, 08. Nomen ccl. III 30. Iul. Val. 51, 22. Arnob. II 39. IV 21. VII 32. Hieron. epist. 108, 28. Mart. Cap. 17. IX 27. de sinistro et tyrpiano Apul. met. XI 4. equitium (cf. Rönsch, It. p. 30) invenitur apud Col. VI 27, 1. saepius apud Ict. Iul. Val. habet 12, 39 viri, qui Philippi armata vel equitis curabant. septennium, est apud Val. II 31, 3. Praed. dittoch. 23. Eutrop. IX 22. Firm. de scr. prof. vel XIII 1. Iul. Val. 153, 4 saedem post septennium in exercitum dimittantur.

stannum (= Zinn), hic sensus exstat inde a s. IV (cf. Beckmann, Beiträge z. Gesch. d. Erdk. IV p. 233) Iul. Val. 132, 25 unum ferri acervum vel stanni. cf. Ps.-Call. *καὶ στέρεθ' ὅθ' ἀνέχεθ' αἰὲρ ἄνεργον ἔθερ γαλακὶς ἔθερ αὐτοῦρεθ'.*

δ) adicio verbum 'fragilitas', quod habent Plin. n. h. XII 65. XXXIV 146. August. c. Secundus. 19. Iul. Val. 97, 2.

evacuatio *ἄξ. σῆ.* Iul. Val. 83, 29 Volkmannus recte, ut opinor, immutavit in verbum 'vacatio', antecedit enim 'militiae'.

fabulatio est in Vulg. psalm. 118, 85. Mart. Cap. VI 189. Firm. math. V 9. Iul. Val. 22, 11 hinc soluta est fabulatio.

fortitudo i. q. firmitudo est apud Iul. Val. 87, 17 propter galaeae fortitudinem. Hieron. Macrob.

inscalptio exstat apud unum Iul. Val. 7, 19 annulo, cui inscalptio erat. 100, 25 lapide, cuius . . . inscalptio adeo tenuis erant.

inspiratio est apud Iul. Val. 61, 6 (Kuehl. hoc loco scripsit 'dei in se spiratione cessante', sed T omisit 'se', scribendum est 'inspirations', fortasse in Ps.-Call. fuit *ἐκπνοαία*) Solin. 7, 23. Tertull. de pat. I. Chalcid.

insulcatio *ἄξ. σῆ.* Iul. Val. 33, 29 ad memoriam veteris insulcationis.

inustio invenitur apud solum Iul. Val. 16, 23 quod inustio . . . fortuita . . . eius coxae . . . insederat. cf. Ps.-Call. *ἐκπρόβη ἐν τῷ μηρῷ αἴθερ ἕρκεσμα*. 145, 5 igneae . . . maculae vel inustiones (Ps.-Call. *ἄσπερα καὶ ἄσπερα ἐπὶ τοῦ σῆ.*)

luditio *ἄξ. σῆ.* Iul. Val. 47, 26 pila, quod eius congruat cum tua aetate luditio.

mensuratio habent gramat. vet. 359, 11. Iul. Viet. art. rhet. 3, 5 p. 379, 12 H. Iul. Val. 161, 1 eius capacitatis . . . mensuratio.

proceritudo est apud Solin. 1, 87. Iul. Val. 40, 6 obeliscos . . . proceritudinis erectissimae. 143, 16 (columnarum) proceritudo, proeliatio *ἄξ. σῆ.* Iul. Val. 118, 18 nostra inter nos proeliatio.

provectio est apud Lact. V 11, 8 (p. 585 A Migne) Chalcid. Tim. 74. Iul. Val. 153, 11 ea nobis stipendia sunt, haec provectio.

submersio (cf. Rönsch, It. p. 78) invenitur apud Eccl., Arnob. V 35. Augustin. serm. 162, 2. Chalcid. Tim. 59. Iul. Firm. Iul. Val. habet 1, 19 ut simul cum submersione illius cerne . . . etiam omnes hostes . . . pelago mergentur.

supplicatio. huius verbi num. pl. habet Iul. Val. eadem significatione atque 'preces', quem usum apud reliquos scriptores non invenit. 101, 10 Graecis supplicationibus obsecrantes.)

ε) praeterea afferre: munus i. q. vestimentum habet Iul. Val. 126, 25 vestibus . . . neque incuriosa munus fuerat necessaria. — permissio i. q. coitus exstat apud Iul. Val. 122, 3 permissio maribus ac feminis. — vertigo i. q. globus exstat apud Iul. Val. 160, 29 adhaerent illi trophoei orbis foris ad medium vertiginis caelibus. 161, 10 vertigo quaedam ad nodum mundi figurata.

γ) substantiva in syllabam -tor (aut -sor) vel -trix terminata. copulator (cf. Thes. IV 920) est apud Iul. Val. 26, 3 parenthesis copulator. Aug. c. Iul. op. imperf. 3, 138. de nupt. et concup. II 9.

dilargitor *dx. sig.* Iul. Val. 18, 6 inconsideratior dilargitor. inessor habent Iul. Val. 1, 20 cereis inessoribus. 159, 19 currus . . . inessore aureo laboratus. et Symm. ep. II 48, 1. obsecutor est apud Tertull. adv. Marc. IV 9 et Iul. Val. 113, 3 uti se obsecutoribus ad cupita (aliter Ps.-Call. *ἔχον δὲ εὐρώς αναμάχους ἕως εὐλών μεθ' ἑαυτοῦ*). sustentatrix est apud Euseb. hex. III 5, antea apud Iul. Val. 77, 21 laborantibus et dimicantibus idonea sustentatrix.

δ) substantivum gen. neutr.

praecantamen *dx. sig.* Iul. Val. 1, 17 praecantamina loquebatur.

d) declinationis quartae.

compactus *dx. sig.* Iul. Val. 95, 6 (imago) fatiscente compactu procidit.

conflictus i. q. proelium exstat saepe in inferiore latinitate (cf. Thes. IV 257), apud Iul. Val. est 87, 13 cepto conflictu (cf. Amm. XXV 1, 18).

congregatus (cf. Thes. IV 290) *dx. sig.* Iul. Val. 105, 27 hominum congregatu.

desitus *dx. sig.* Iul. Val. 162, 8 cum desitu spiritus.

imitatus habent Iul. Val. 96, 27 eiusdem imitatu. Auson. perioch. Odys. XIV.

impetus hoc verbo utitur Iul. Val. significatione 'magnitudo': 141, 18 grana illis quo glandes impetu.

inconspectus *dx. sig.* Iul. Val. 124, 26 eque inconspectu nostro . . . evanescent (Volkm. legit 'conspetu').

latratus est apud Solin. 15, 7. Iul. Val. 48, 20 cambus . . . mos est . . . latratibus indulgere (cf. Ps.-Call. *ἀσπαρ σοι οἱ νέκεις ἐν τοῖς δίδυμοις*).

luctatus est apud Plin. Tertull. Iul. Val. 20, 20 pugillatus . . . atque luctatus.

praescitus *dx. sig.* Iul. Val. 52, 7 quae sint . . . regi praescitui.

provectus habent Iul. Val. 82, 25 in hosce provectus . . . procurantibus. Aug. c. d. IX 18. XI 12. Sidon. ep. IV 4.

stratus inusitate dicitur apud Iul. Val. 43, 11 animantium stratu (idem valet quod 'trucidatio').

traditus *dx. sig.* Iul. Val. 40, 4 accepisse . . . traditu veteri.

vibratus est apud Iul. Val. 9, 24 eum . . . linguae vibratu. Mart. Cap. 887.

II. adiectiva

a) declinationis primae alteriusque.

Ae primum quidem affero complura in syllabas -bundus formata.

amplexabundus (cf. Thes. I 1994) *dx. sig.* Iul. Val. 104, 10.

aurigabundus (cf. Thes. II 1500) *dx. sig.* Iul. Val. 20, 6.

eiulabundus *dx. sig.* Iul. Val. 97, 26.

natabundus *dx. sig.* Iul. Val. 84, 18 natabundus exit (cf. Ps.-Call. *ἀποδυομένους ἐνδύσασθαι*).

nixabundus *dx. sig.* Iul. Val. 21, 25.

viabundus *dx. sig.* Iul. Val. 141, 5 (cf. Ps.-Call. *ἀδείκασθαι*).

praeterea commemo 'reptabundus', exstat apud Sen. de vit. beat. 18, 2. Iul. Val. 5, 18 draco . . . reptabundus (Ps.-Call. *ἀδείκασθαι ἔργαζομαι*). 9, 13. 38, 22 reptabundi . . . invasore (Ps.-Call. *ἔργαζομαι εὐρήθρον*).

Tum alia adiectiva in syllabam -us terminata secuntur.

auctiusculus est apud solum Iul. Val. 91, 6. 93, 18 (cf. Thes. II 1194).

fortunarius exstat apud unum Iul. Val. 55, 8 in haec . . . fortunaria dispositis. 98, 7 stabilia fortunaria. adiungo adiectivum eiusdem formationis: stantarius *dx. sig.* Iul. Val. 131, 9 stantaria morte (fortasse scribendum est 'stalaria', in P est: tantarum mortem, quae verba sensum non efficiunt).

gratulatorius habent Capitol. Max. et Balb. 17. Iul. Val. 12, 1 solatia gratulatoria. 142, 24 coena gratulatoria. adsero adiectivum eodem modo formatum 'transitorius', quod est apud Suet. Entr. Lampre. August. Boeth. Cassiod. Iul. Val. 131, 1 neque id . . . transitorium fuit.

interammanus habent Lamprid. Alex. Sev. 56, 6. Iul. Val. 152, 16 interammanum . . . locum.

pellinus *dx. sig.* Iul. Val. 126, 28 femoralibus uti pellinis

(Ps.-Call. *περὶ μύθους δεγματίσθαι*).

praelepidus *dx. sig.* Iul. Val. 4, 11 ore praelepidum.

sacriculus *dx. sig.* Iul. Val. 6, 24 ut purgatione sacricula procurem.

saporus (cf. Rönshch. It. p. 141) est apud Lact. III 16, 5 (p. 397 A Migne). Prud. ham. 751. cath. IV 94. Iul. Val. 141, 19 grana . . . saporu.

visendus i. q. perspicuus est apud Iul. Val. 100, 24 e lapide visendo. praeter hunc locum haec significatio inveniri non videtur. i. q. 'visu dignus' exstat apud Cic. Vatin. 31. Plin. n. h. XVI 242.

Adiungo adiectiva terminatione participiali -tus formata.¹⁾
 incommunicatus *dx. sig.* lul. Val. 24,7 filius incommu-
 nicatus (cf. Ps.-Call. *πεποιθεσ παῖδας* C add. *δημογενοῦς*).
 praecipeditus *dx. sig.* lul. Val. 91,8.
 praepigneratus est apud lul. Val. 20,14 praepignerato
 osculo (cf. Ps.-Call. *κατακλιθεὶς αὐτῶν*) et Ammian XXIX 2,6.
 trepidatus *dx. sig.* lul. Val. 8,16 mulier trepidator.²⁾

b) declinationis tertiae
 beluillus (cf. Thes. II 1863) exstat apud solum lul. Val. 14,5
 est et vitium beluile, 163,3; 9.
 conspicabilis (cf. Rönsch, It. p. 114. Thes. IV 495) est
 apud Prud. perist. X 633. Sulp. Sev. v. Mart. XXI 1. Hilar. in
 psalm. 91,4. Rufin. Mart. Cap. August. Claudian. Mamert. Sidon.
 lul. Val. 54,24 quod e suggestu reginae tarris promptius con-
 spicabilis foret. (cf. Ps.-Call. *ἐπιθρηνησασαν δὲ ἦν*).
 contemptibilis (cf. Rönsch, It. p. 110. Thes. IV 652 sq.)
 i. q. non venerandus, despiciendus de hominibus dicitur saepe
 apud Eocl. iaffero Arnob. IV 34. Ambros. hex. V 10,39. Hieron.
 epist. 146,2. Sulp. Sev. Mart. IX 3) apud lul. Val. habemus 50,7
 homullorum . . . contemptibilium.

discrebilis *dx. sig.* lul. Val. 135,3 vox . . . discrebilis (cf.
 Ps.-Call. *φωνή . . . διακριθῆσθαι λέγουσα*).
 expiabilis *dx. sig.* lul. Val. 84,25.

femorialis i. q. feminialis. hoc ad. substantivum vim
 consecutum invenimus (cf. etiam Rönsch. It. p. 103) apud Eocl.
 aliosque scriptores. affero Th. Jrisic. I, 12. Vulg. oculi 45, 10.
 Isid. XIX 22,29. lul. Val. 126,28 femoralibus uti pellinis oportebat.
 gradabilis *dx. sig.* lul. Val. 92,2 (fluvius) gradabilis.
 imperialis exstat apud Ict. August. Capit. Aur. Vict. lul.
 Val. 46,20 Graecum et imperiale videbatur.

inefficax habent Sen. Ambros. Veget. lul. Val. 103,12
 inefficacem . . . insecutionem. 113,18 inefficacum aucliam.
 insubingabilis *dx. sig.* lul. Val. 6,9 insubingabilia foedera
 (Ps.-Call. *ἀνεχώρητα*).³⁾

¹⁾ Adiungo hoc loco part. perf. pass. 'corporatus', i. fore q. for-
 matus saepe invenitur apud Eocl. veluti apud Tertull. de pall. II (p. 1032 B
 Migne) Laet. II 10 (p. 330 M.) IV 26 (p. 528 B M). Claud. Mamert. de statu
 an. 125 (p. 720 B M) lul. Val. 150,6 homines obsequo ospitibus corporatos. cf.
 Thes. IV 367.

²⁾ Incessasse scribendum erit 'trepidanties' (Kroll).
³⁾ Procter eos locos, quos supra dixi, commemo ratio hoc locos Ps.-Call.
 quos lul. Val. imitatus est.

chlamys. lul. Val. 104,11 contigens regis chlamyde. Ps.-Call. *ἐν
 χλαμῖδι αὐτοῦ ἵστατο*. 138,19 dididema . . . in Ptolemaei caput transfert

interminis *dx. sig.* lul. Val. 39,12 mundum . . . inter-
 minem. Ps.-Call. *ἐν ἀτέλειονα ἰσχυροῦ*.

intranatabilis *dx. sig.* lul. Val. 86,2 (ita coni. Schlee,
 in P 'in tranatabilis').

ingalia i. q. matrimonium habet solus lul. Val. 5,5.

lualis *dx. sig.* lul. Val. 42,21 (in carmine) tractus lualis.
 in Ps.-Call. hic locus corruptus est.

mundialis (cf. Rönsch, It. p. 120) est apud Tert. spect. 9
 (p. 642 A M) de an. 54 (p. 742 B M) adv. Marc. V 4 (p. 476 C M).
 Hieron. ep. 43,2. aliosque Eocl. lul. Val. 1,9 mundialia elementa.
 10,28 ovum vero forma mundialis est.

persuavis *dx. sig.* lul. Val. 127,29 persuavi potu.
 poenalis reperitur apud Plin. n. h. XVIII 112. Ict. Aug.
 conf. I 13. Claud. Mamert. de statu an. I 23 (p. 720 B M). lul.
 Val. 71,11 uttionibus poenalibus.

proclialis est apud lul. Val. 96,26 currus quibus proclia-
 libus utebantur et Heges (cf. Rönsch. coll. phil. p. 84).

supplicialis *dx. sig.* lul. Val. 101,6 supplicialis . . . servitio.
 viabilis habet solus lul. Val., quantum video, 91,34 (flu-
 vium) viabilem sese . . . praebet. addo adiectivum 'inviabilis',
 quod est apud unum lul. Val. 45,4. 59,27, et 'perviabilis',
 quod uno loco (97,14) invenitur.

Adiungo adiectiva formata terminatione praes. participii:

chlamydoque suggestione . . . circumiectum. Ps.-Call. *ἄρα τὸ ἱερεὸς δαΐδης
 ἵσχυρος ἐν Ἰσραηλῶνι καὶ τῆς χλαμῖδος αὐτοῦ ἀναβῆσθαι αὐτῷ*. 149,7 coronam
 . . . adamantibus coronantes, thoracem . . . ex leryllis, chlamydem pur-
 puram. Ps.-Call. *ἀναβῆσθαι ἰσχυροῦ καὶ δαΐδου καὶ ἰλλῶν καὶ
 Ἰσραηλῶν καὶ χλαμῖδα . . . ἀναβῆσθαι*.
 exoptabilis, raro hoc ad. invenitur, quantum video, apud solus
 Float. Stich. 305. Lucil. sat. 53. XI 297. lul. Val. 42,2 urbes . . . cunctis
 exoptabilis sacra. Ps.-Call. *ἕως δὲ αὐτῶν ἀναβῆσθαι . . . locus est corruptus*.
 falcatus. lul. Val. 53,32. 143,25 currus . . . falcatus. Ps.-Call. *ἄρα
 δὲ Ἀναβῆσθαι καταβῆσθαι*.

gentiliter, quod invenitur apud Sol. II, a. 20,6. Cyprian. ep. 55,4.
 aliosque Eocl., dixisse lul. Val. 144,9 videtur ex. *ἰσχυροῦ* imitates.

melos (Naev. Aec. Pacuv. Varr. Cat. Hor. Lucr. Anson. Eocl.) lul.
 Val. 62,25 melos . . . canere. Ps.-Call. *ἰσχυροῦ μέλος ἀναβῆσθαι*.

multitudus multibus . . . est . . . vitandandi scientia. habet lul.
 Val. 2,24. cf. Ps.-Call. *αὐτοβῆσθαι*.

oratoria loci aut lul. Val. 12,2 oratoriae. Ps.-Call. *ἰσχυροῦ ἰσχυροῦ*.
 praecursor. hoc verbum invenitur apud Liv. XXVI 17,9. Plin. pan.
 Trai. 38. saepe apud Eocl. lul. Val. 5,16 praecursor tibi . . . dei mox aderit.
 (Ps.-Call. *αὐτοβῆσθαι καὶ ἀναβῆσθαι τῶν θεῶν*) praeterea 6,1. 88,10.
 quinquiesingus *dx. sig.* lul. Val. 32,36 (in carmine) vertice quin-
 quiesing. vertit verba Ps.-Call. (in carmine) *αὐτοβῆσθαι καταβῆσθαι*. addo
 verbum similiter formatum: quinquovertex *dx. sig.* lul. Val. 39,3 quin-
 quoverticum . . . urbem. in Ps.-Call. qui hoc loco male docturatus est,
 videtur legi *ἐν αὐτῶν ἀναβῆσθαι ἰσχυροῦ*.

aurigans i. q. aureus ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 144, 15 aurigantem colorem (cf. Thes. II 1506).
 ignicans ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 141, 18 grana . . . ignicantis.
 inobsequens dicitur de rebus apud Sen. n. q. praef. 16. de bestiis apud Sen. Phaedr. 1068. de hominibus apud Tert. adv. Marc. IV 17 (p. 401 B M) et apud Iul. Val. 53, 13 censeo igitur, ut (ad) ὃ adorandum me venias, ne contra ὃ inobsequens poenam pro venia merearis.

III. adverbia.

adverbiū 'colliniatē' grad. superi. habet his Iul. Val. 137, 20 eum quam colliniatissime efficiat ac depingat. (Ps.-Call. ὀνομαστικῶς τὸν Ἀλέξανδρον). 143, 26.

coniugaliter (cf. Thes. IV 322) habent Iul. Val. 8, 31. Aug. ep. 157, 39. c. Iul. V 10, 41.

daedale ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 161, 21 aquila . . . effigiata daedale. adiectivum habent aliquotiens Ean. Lucr. Verg.

dedecorosius huic comp. grad. invenimus apud Ict. Hieron. in Is. XVI 58, 10. aliosque Eccl. Iul. Val. 86, 29 dedecorosius evasisse.

dignanter est apud Vopisc. Symm. ep. V 63. Ambros. ep. XXI 20. Iul. Val. 57, 21. 94, 1. Greg. Tur. (Bonnet, le latin de Grég. de Tours, p. 469).

discriminosus ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 84, 20 id factum . . . valedudinem . . . discriminosus leerat ὃ (Ps.-Call. γαῖανός, δεικνόν).
 discursim ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 62, 17 obire discursim. (Macrobbi locus (sat. VII 1, 1) incertus est).

improperiter ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 94, 21.
 indignantius videtur exstare apud unum Iul. Val. 86, 1, cum grad. pos. habent Ammian. XV 1, 3. XXVII 3, 5. Arnob. III 7.

letaliter est apud Plin. n. h. XI 206. Amm. XIV 5, 8. XXVI 6, 3 etc. Aug. c. Iul. Pelag. II 33. Iul. Val. 27, 26 letaliter letos. 103, 24 letaliter vulnerant.

IV. verba

a) frequentativa
 dignitari est apud solum Iul. Val. 44, 7 veste dignitati sunt. 63, 31.

ductare i. q. putare ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 148, 28 (Plautinus enim locus (Pers. 637) incertus est).

ὃ ad suppl. Kroellii auctore.
 ὃ fortasse 'non ultra' (Kroell).
 ὃ Ita scripsit Kroellii auctore. codd. 'viciora'.

iactitare. similiter atque Eccl. Tert. (cf. Hoppe I p. 29). Sulp. Sev. vit. S. Mart. XXIV 3 (p. 174 A M) qui se Ioannem esse iactitaret, Iul. Val. hoc verbo utitur 99, 24 frustra se illum hisce . . . liberalitatibus iactitare. antea invenitur apud Livium VII 2, 11. Phaedr. II 5(6), 15.

praesuspectare ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 48, 25.
 prosultare habet unus Iul. Val. 9, 17 ceteris . . . prosultantibus. Ps.-Call. οἱ δὲ ἀνεπαθόντες . . . ἐκθύβησαν. 94, 15 praedaeque (ita corr. Volkman) magnitudine prosultans.
 revecrare reperitur apud unum Iul. Val. 16, 5. 134, 27. submersari ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 125, 18. ὃ

b) cum praepositione 'cum' formata.
 commanere est apud Aug. c. d. XXII 8. Macrobb. sat. VI 8, 21. Porphyr. Iul. Val. 33, 22.

commilitare habent Flor. III 5, 23. Aug. ep. 101, 4. Iul. Val. 115, 21 bestiarum, quibus Indi commilitant. Ps.-Call. ὄργος, ἄρα ἀνεπαθόντος τὸς Ἴνδοις.

confrequentare (cf. Thes. IV 254) habent Prud. perist. I 9. inser. Hil. (in psalm.) Iul. Val. 47, 13 i. q. numero augere Col. IX 13, 13.

conlinitare habent Ammian. XXI 2, 14. Solin. 15, 3 (dep.) Iul. Val. 14, 8.

consplescendere ἄρ. εἴρ. Iul. Val. 150, 3 (Thes. IV 502).
 consisternere i. q. in planum ducere habent Manil. III 652. Lact. III 24, 8. Iul. Val. 107, 7 ut . . . dimensa spatia viae publicae consternantur. ὃ (Ps.-Call. τὰς δὲ ὁδοὺς . . . ἐπιπερόσθαι αἰ περιγυμνέσθαι). cf. Thes. IV 509, 20.

convirescere ἄρ. εἴρ. (cf. Thes. IV 879) Iul. Val. 144, 17.

c) variae formationis.
 abrelegare ἄρ. εἴρ. (cf. Thes. I 130) Iul. Val. 80, 2 abrelegastis. Ps.-Call. ἐξεβόησε.

acquiescere i. q. assentiri (cf. Thes. I 424, 17) est apud Ict. Eccl. Iul. Val. 117, 22. 119, 14. 139, 33.
 adinquirere ἄρ. εἴρ. (cf. Thes. I 687) Iul. Val. 52, 6 non ausi . . . adinquirere. Ps.-Call. μὴ τοιμάσωντες ἕρεσιον.

ὃ obiter hoc loco addigo 'circumensare', quod verbum absolute usurpat Lucr. IV 400. Diet. Paenit. Cyprian. Lact. VI 12, 12 (p. 678 B M). Ter. heaut. 512. Iul. Val. 10, 35. cum acc. coniunctum legitur (cf. Müller, l. l. p. 103) apud Plaut. ros. 253. Cat. 68, 130. Ammian. XX 7, 3. Huges. III 24, 32.
 ὃ aliam significationem i. p. praesternere, subverttere (cf. Thes. IV 509, 20 sqq.) sumpsit fortasse Iul. Val. (66, 27 cum [Darius] huius sono . . . contraxisset) ex Apul. Apol. 45 (p. 56 Kr.) ad ostium consternendos Ean. Aur. Viet.

atillare *dx. sfp.* Iul. Val. 134, 10 animum atillarent (cf. Arch. IV 243, 'attitillarent' conl. Kroll. Thes. II 1139).

celebrare iudicia i. q. habere exstat apud solum Iul. Val. 107, 15.

destinare i. q. mittere (cf. Rönisch, It. p. 385, coll. phil. p. 74) exstat apud Suet. Spartian. ICt. Eocl. saepe apud Iul. Val. (cf. Kuebl. ind. p. 244).

discredere est apud Comodian. apol. 552 et a. i. Iul. Val. 143, 29 moveri omnia non discrederes.

evanescere habent Flor. III 3, 18. Ammian. XVI 6, 3. Iul. Val. 124, 27. 125, 7. translate utuntur Ter. Liv. Cic. Tac.

exanimare i. q. mori exstare videtur apud unum Iul. Val. 129, 22, cum significatione 'interficere' legatur apud Cic. Caes. aliosque scriptores.

extuberasco *dx. sfp.* Iul. Val. 39, 6.

indilucescere *dx. sfp.* Iul. Val. 134, 25.

industriari *dx. sfp.* Iul. Val. 13, 18.

insuperare *dx. sfp.* Iul. Val. 112, 21. Ps.-Call. *ἐπιπέσει* Cor.

intercalpere *dx. sfp.* Iul. Val. 144, 8 columnas . . . intercalptas.

intervchi *dx. sfp.* Iul. Val. 132, 14 arbores caelum . . . proccritato intervectas.

intimare (cf. Rönisch, It. p. 173, coll. phil. 68, 129). quod verbum, etsi semel, quantum video, apud Apul. (de mundo proem.) invenitur, Iulio Valerio notum fuisse videtur ex inferiore latinitate, ubi saepe exstat apud Solin. Tert. Ammian. Arnob. V 33. Iul. Val. 18, 15. 40, 22. 94, 14.

invadare *dx. sfp.* Iul. Val. 160, 25.

perhorrere habent Iul. Val. 70, 13. Amm. XXIX 2, 4.

perpalari *dx. sfp.* Iul. Val. 152, 27.

perviare *dx. sfp.* Iul. Val. 95, 10 uti eum (fluvium) . . . perviare. Ps.-Call. *ἄρα τῶ δειροτόμοι.*

praestigiare *dx. sfp.* Iul. Val. 61, 17, praestigiat. (Volk. legit 'praesugiat').

praestupesco *dx. sfp.* Iul. Val. 62, 23.

praetendere i. q. excubare, in statione, praesidio esse invenitur (cf. Rönisch, It. p. 376, coll. phil. p. 11, 76, 89) apud Heges. Ambros. Tertull. itin. Alex. 8 (p. 5, 12 Volk.) Frontin. Ammian. Claudian. cf. Iul. Val. 153, 8 viginti milibus . . . in patria praetendentibus.

ratum dicere *dx. sfp.* Iul. Val. 151, 11. saepe invenitur 'ratum facere, ducere' apud Cic. aliosque scriptores.

sedere, hoc verbum invenimus saepe apud Iul. Val. singulari significatione i. q. placere, quem usum Iul. Val. excepto non

inveni. Locos collectos habes in Kuebl. ind. (p. 256), qua de causa hoc loco eos enumerare superedes.

stringere poculum i. p. exhaurire habet solum Iul. Val. 93, 22. sed 94, 3 pocula . . . haurienda.

subiugare (cf. Rönisch, coll. phil. p. 45, 124) translate usurpatum i. q. subigere habemus apud Ascon. Lact. III 8, 19 (p. 368 A M) hominem alienae ditioni subiugarant (similiter Iul. Val. 10, 25 qui omnes [scil. mundum] suae ditioni subiugaret). Lact. IV 10, 10 (p. 473 A M). Firm. Mat. de err. prof. rel. XIII 6. Iul. Val. 46, 9. 74, 16. 78, 15. 98, 3. 107, 20 hostem . . . servitio subiugasse (cf. Arnob. I 5 ut . . . populos . . . servitio subiugaret. Lact. VII 24, 4 (p. 809 A M) subiugatur perpetuae servitutij 114, 18. 151, 17; 21. Claudian. eandem significationem etiam in ling. rom. invenimus. Kört. s. h. v. affert it. 'soggiugare', sumere epistulam i. q. accipere insitate dictum habemus 156, 12.

sumptuari *dx. sfp.* Iul. Val. 101, 15 viatico sumptuari.

supervehi i. q. superare exstat apud solum Iul. Val.

141, 26. 158, 14.

suprapono *dx. sfp.* Iul. Val. 4, 23.

transiugari *dx. sfp.* Iul. Val. 3, 23 in alteram transiugari.

Ps.-Call. *ἐπίγειον γαυρόν.*

translabi habent Iul. Val. 119, 19. Claudian. in Eutrop.

1376.

transnubere *dx. sfp.* Iul. Val. 27, 20 ad sese transnuberet.

Ps.-Call. *γαυροθήρας αὐτόφ.*

V. Verborum formationes, quae commemoratu digna videntur.

anguen (cf. Thes. II 560) *dx. sfp.* Iul. Val. 39, 1 talia . . . anguina. haec forma eo mirior est, quod brevi ante verbo 'anguis' utitur: 38, 21 angues complusculi. 38, 31 anguibas.

cluere, verbum alterius ordinis imprimis apud priscae latinitatis scriptores (etiam apud Tertull.) invenitur, cum tertium ordinem habeant scriptores inferioris latinitatis, Auson. Prod. Symm. Mart. Cap. Ennod. Iulii Valerii locos collegit Kuebl. (ind. p. 241), quos hoc loco iterare longum est, (de utraque formatione huius verbi cf. N-W III 265 sq. ubi locos collectos invenies), huius verbi comp. 'pracluere' *dx. sfp.* Iul. Val. 45, 9 pracluatis.

conspirantissimus *dx. sfp.* Iul. Val. 102, 5. (cf. Thes. IV 502).

equisius *dx. sfp.* Iul. Val. 14, 3 addit equisius (cf. Ps.-Call. *οἱ δὲ ἑξωπογγόλοι εἰσως*). verbum usitatum est 'equiso'.

verbi 'malle' forma 'malebit' &c. *éq.* Iul. Val. 166, 9 (cf. N-W III 286, 621).

opinatissimus habent Iul. Val. 123, 20. Aug. trin. 7, 1.

praeter adverbii formam usitatum 'tamultuarie' invenitur 'tamultuario' &c. *éq.* Iul. Val. 62, 13.

vestras videtur esse apud solum Iul. Val., qui exhibet formam 'vestratibus' 53, 8. 87, 22.

VI. Syntaxeos notabiles constructiones, quae aut apud solum Iul. Val. aut apud inferioris latinitatis scriptores inveniuntur.

Affero miras structuras

a) adiectivorum.³⁾

dignus ad. Iul. Val. 108, 26 et a. 1.

laxus ab. Iul. Val. 101, 20 vitam ab indigentia laxiorem.

hoc loco commemoro part. perf. pass.: occupatus. inferioris sermonis propria videtur esse iunctura 'occupatus in c. acc.' Iul. Val. 100, 10 in haec occupatus.

participios alicui est apud Iul. Val. 105, 8 participem Olympiadi.

'recens' raro coniungitur cum verbo finito, est apud Luer. Ammian. Ennod. Iul. Val. 30, 17 quos... recens scripserat. (cf. Wölfflin, Rhein. Mus. 37 (1882) p. 112. N-W II 593), saepe cum part. perf. pass. (cf. N-W II 592) Iul. Val. 104, 4 recens vulneratum.

Mirum in modum Iul. Val. utitur grad. comp. adiectivorum et participiorum pro grad. pos. saepissime, ut hoc loco omnia huius usus exempla enumerari non possint. 11, 15 blandius. 11, 18 acris. 11, 26 vehementius sunt exempla unius paginae, et sic per totum librum. nonnulla huiusmodi iam apud Apuleium reperimus (cf. Lely p. 66), ad augendum hunc comp. adiungit Iul. Val. saepe adv. 'longe' pro usitato 'multo', quod est in eleganti sermone. affero 2, 9 longe celebrator. 88, 22 longe auctioribus. 124, 5 longe porrectior. 127, 22 longe numerosius. 129, 25 longe molestius.

b) verborum.

adlinere alqd alqa re (cf. Thes. I 1686), haec structura inde ab Iul. Val. 8, 24 culpa, qua adlini posses. legitur apud Auson. Symm.

'prae se agere' pro verbo usitato 'ferre' habet solum Iul. Val. 91, 11.

³⁾ obiter hoc loco commemoro: necessarius in c. acc. Iul. Val. 100, 28.

audere ad. haec structura apud unum Iul. Val. 95, 21 ad natatus... audere inveniri videtur (in Thes. s. v. audere nihil eiusmodi reperit).

communicare alicui alqd exstat in inferiore latinitate, apud Mamert. pan. Maxim. 10. antea apud Auson. Pison. (p. 15, 10 ed. Kiessl.-Schöll) communicata sunt iudicia senatui. Iul. Val. 138, 16 ei comperita communicat. (Caes. b. G. VI 13; 23 nihil est ad rem).

confiteri gratias (cf. Thes. IV 228, 1) exstat apud Iul. Val. 49, 27. 142, 18. gratiam confiteri habent Iul. Val. 109, 13 et Aug. e. d. X 29. in psalm. 66, 6.

convenire ad. Iul. Val. 96, 19 cum Strangue mobilitas... ad glaciem convenisset.

dispositum esse c. i. (i. q. constitutum esse) est apud Iul. Val. 114, 28. Ammian. Sulp. Sev. — pro structura acc. c. inf. verba sentiendi et dicendi sibi asciscunt 'quod' imprimis inde ab Apuleio (cf. Draeger II 223 sqq. Hoppe II p. 75), ex Iul. Val. excerptis: 3, 22 multa fama est, quod... abiecta me velit... 7, 27 ex quo praenosti, quod illa conceperit. 103, 11 adserentibus interruuntis, quod... Alexander laboraret. 111, 8 daces colloquia conferebant, quod... satis esse deberet. 112, 4 dictum hoc habetote, quod, si... decessit, faciam. 115, 4 dices, quod... tendere debeamus. — visitur cum acc. c. inf. coniunctum habemus apud Iul. Val. 91, 21.⁴⁾

iter festinare exstat apud Iul. Val. 103, 10. Ammian. XVI 10. XXV 8.

se gloriari videtur exstare apud solum Iul. Val. 79, 21 me gloriur gloriantisque sim.

indigere de. Iul. Val. 45, 17.

insistere ex. &c. *éq.* Iul. Val. 61, 27 e muris insistere.

interecurrere cum acc. coniunctum habemus (cf. Müller, l. l. p. 139) apud Iul. Val. 96, 28. Ammian. XV 10, 10. XXII 8, 7.

intererrare (cf. Römsch, It. p. 205. Müller, l. l. p. 139) habent Min. Fel. 10, 5. Prud. cath. VI 43. Avien. or. mar. 219. 627. Iul. Val. solus, quantum video, hoc verbum cum dat. coniungit 33, 27.

laudare alqm aleus rei. haec structura formata esse mihi videtur per analogiam locutionis 'increpare alqm aleus rei' (cf. p. 47), perinde atque 31, 25 etiam 21, 3 (laudatum studii filium) et 87, 30 (laudatum fidei ac fortitudinis) part. perf. pass. Iul. Val. habet.

nitor c. acc. &c. *éq.* Iul. Val. 34, 16. cf. etiam 61, 15. 67, 19.

⁴⁾ adiungo: adde cum a. c. i. est apud Iul. Val. 50, 28. cf. 115, 2.

obfirmare, ne. *lul. Val.* solus habet 59,9 eum ne recipient, obfirmaverant.

obsequor in c. acc. *lul. Val.* 45,23 in haec . . . obsequuntur.

providere in c. acc. *lul. Val.* 103,22 in gratiam proviros esse.

secundare ad. *dx. sup. lul. Val.* 101,22 cetera, quae ad agrorum exercitia secundarent.¹⁾

Præter eas figuras etymologicas, quas commemoravi p. 10, 23 (*adm. l.*) 49. affero

feretro ferre. *lul. Val.* 165,3.

incurrere currus (nom.) *lul. Val.* 53,25 incurrentibus curribus.

mensuram metiri *lul. Val.* 117,24.

periculum periclitari *lul. Val.* 69,11.

procursum procurrare *lul. Val.* 97,4.

seriem subserere *lul. Val.* 15,25.

¹⁾ obiter affero structuram: poscere alqd de alqo, quam habet *lul. Val.* 72,29.

Caput VI.

De verbis vulgaribus.

Iulium Valerium, cum *Pseudocallisthenem* in *Græcum* converteret, sine consilio et invitum fere multa verba et locutiones, quae in sermone, quo *populus* tum utebatur, in usu erant, recepisse non mirum est. Atque cum vocem quandam sermonis vulgaris propriam fuisse certissime eo cognoscatur, quod in *ling. rom.* reviviscit, praecipue his de verbis tractaturus ero, quorum vulgaris originis *Körting* testis est; pauca affero, quae apud *Petron.* inveniuntur, quem scriptorem multa sumpsisse ex sermone vulgari constat.

I. Ac primum quidem de substantivis acturus sum

a) declinationis primae.¹⁾

moneta i. q. pecunia est apud *Verg. Plin. Vopisc. lul. Val.* 106,26 reliqua vero omnis moneta, quae cuique est, domino permittitur. *Kört.* s. h. v. affert it. 'moneta', prov. 'moneda', francog. 'monnaie', hisp. 'moneda', port. 'moeda'.

testula dicitur apud *Nep. Arist.* 12 de ostracismo. *Col. XI* 3,31 solus, quantum visio, prope accedit ad significationem, qua utitur *lul. Val.* 10,13; 15. *Kört.* s. h. v. affert it. 'teschio'. cf. *Arch.* VI 124.

b) declinationis alterius.

conditorium i. q. sepulcrum (cf. *Römsch. It.* p. 37. *Thes.* IV 147) habent *Petron.* 111 (p. 77,14; 31 *Buech.*²⁾ 112 (p. 78,27. 79,1 B.). *Plin. n. h.* XXXVII 19. *Suet. Aug.* 18. *Cal.* 52. *Ammian. lul. Val.* 100,23. 165,4.

c) declinationis tertiae

a) in syllabam -or terminatis

crepor (*Thes.* IV 1174) *lul. Val.* 11,28 tonitruum *crepor. Inscr. chrst.* *Hisp.* 385. *Gloss. Kört.* s. h. v. affert it. 'crepore'.

¹⁾ fortasse ad sermonem vulgarem recedit: plebeccula habent *Col. ad Att.* I 16,11, *Hor.* (in ep.) *Per.* IV 8. *Suet. Vesp.* 18. *Hieron. ep.* 52,3. *lul. Val.* 20,29. 104,27.

β) in syllabam -o terminatis.³⁾

portio i. q. pars est apud Cels. Col. II 11(12), 7. Just. XXI 1, 2. XXVIII 1, 1. Amm. Ict. Iul. Val. 102, 8. Kört. s. h. v. affert it. 'porzione', val. 'portie', prov. 'porcio-s'. francoq. 'portion'. cat. 'porció', hisp. 'porcion'. port. 'porção'.

γ) in syllabas -tudo exuntibus.

inquietudo i. q. privatio quietis (cf. Rönisch, coll. phil. p. 141) exstat apud Ecl. Ambros. Salvia. in avar. II 13 (p. 205 B M). Ict. Iul. Val. 167, 17 omni reliquo munere vel inquietudine sit solutus. (Ps.-Call. tantum *ζωοργύος*). Kört. s. h. v. affert francoq. vet. 'enquetume'.

δ) declinationis quartae

rugitus est apud Sol. 15, 7. de leone dicitur apud Vopisc. Prob. 19, 5. Hieron. vit. Hilar. 6. Iul. Val. habet 19, 17 rugitus... leoninus. Kört. s. h. v. affert hisp. port. 'ruído', francoq. vet. 'ruif'. francoq. 'rut'. (cf. etiam Diez (Etym. Wtbch. d. rom. Spr.) s. his vocibus).⁴⁾

II. Iam ad adiectiva accedamus.⁵⁾

tenebrosus huius adi. grad. pos. invenitur apud Verg. Ovid. Petron. Luenn. Mart. Ecl. veluti Claud. Mamert. de statu an. I 23 (p. 720 B M), Claud. de raptu Pro. II 329. III 82. grad. comp. habent Tert. de anima I (p. 648 A M). Iul. Val. 55, 6. Kört. s. h. v. it. 'tenebroso' und dementsprechend in den übrigen Sprachen.

³⁾ obiter hoc loco commemorare: congelatio (cf. Theop. IV 276 est apud Sen. a. q. IV b 3, o. Colum. IV 8, 5. Plin. a. h. XXXI 33. Iul. Val. 95, 11 primitias congelationis invadere.

⁴⁾ praeterea commemorare: conlatas, cuius subst. cas. adi. invenitur apud auct. h. Hisp. XXXI 2. Cosentin. 18. Iul. Val. 90, 24. — suggestus i. q. locus editus, collis, tumulus est apud Cat. r. r. 154. Colum. IX 7, 1. Plin. a. h. XII 98. Iul. Val. 54, 33. 108, 16. Ecl. i. q. affere Salvia. adv. avar. II 9 (p. 197 C M).

⁵⁾ obiter adici: medius, huius adi. gen. n. vim subst. adoptam i. q. dividuum valet (cf. Rönisch, B. p. 358) apud Varr. r. r. II 7, 3. Col. de arbor. IV 5. Eutrop. alioque. Iul. Val. 192, 24 praedia quoque bellicae pars ex medio vestra fiat (cf. Ps.-Call. mirare si non id esse vide *λεπίπτες*... *παρ-εσση*). — singularis, cuius adi. num. sing. raro invenitur, est apud Plaut. dist. 301^a. Varr. sat. Men. (p. 177, 7. 197, 4 Riese) Gell. XIX 8, 5. (cf. XVIII 13, 6. de perso. sing. usu cf. Mart. Cap. III 625. apud Iul. Val. est 24, 20 nec facile sui apud omnes singula dissonantia atque etiam difficultas vel occupatio. ad Krollius coniecit hoc loco 'singulos'. (cf. etiam Ps.-Call. cuius codex A exhibet: *et de numero digne de replentur nihil (-m -la A) sustineret dymosio laerali repletores*).

III. Haec verba originem ducunt e sermone vulgari.

despectare i. q. contemnere invenitur apud Tac. ann. II 43. hist. II 30. Ammian. Aur. Viet. Iul. Val. 22, 2. eadem significatio est in ling. rom. Kört. s. h. v. affert it. 'dispettare'. francoq. 'dépiter'. port. 'despeitar'.

lactare (cf. Rönisch, It. p. 213 sq.) usurparunt Liv. Andron. (Non. p. 153, 28) Varr. Lucr. Ovid. Mart. Cels. Gell. XII 1, 17. Auson. Ecl. Iul. Val. 12, 13. 122, 4. fortasse hoc verbum proprium est sermonis vulgaris. cf. Kört. s. v. allactare.

maritare habent Suet. Tac. ann. XII 6. Iul. Val. 63, 30. Kört. s. h. v. affert it. 'maritare'. prov. 'maridar'. francoq. 'marier' etc.

obviare proprie dictum i. q. obviam ire (cf. Rönisch, It. p. 167. coll. phil. 68. 103. 123) est apud Veget. r. m. 3, 4. Hieron. ep. VI. alioque Ecl. saepe apud Iul. Val. 21, 9. 31, 22. 51, 19. 52, 9. 54, 7. 70, 17. 71, 7. 120, 8. 125, 14. 152, 6. i. q. resistere est apud Ambros. de Jacob II 10, 43 (p. 632 C M). Maer. sat. VII 5, 5. Ict. aliquoties apud Sidon. apud Iul. Val. 45, 14. 46, 23. Kört. s. h. v. affert it. 'ovviare' (valet 'prohibere'). idem valet hisp. 'obviar'. hisp. vet. 'uviar' 'ubiar' etc. (cf. Diez 496 uviar).

repatriare proprie dictum i. q. in patriam redire (cf. Rönisch, It. p. 206) legitur apud Sol. 27, 15. 33, 23. Ambros. de interpret. Iob et Dav. II 5, 19. Cassiod. var. III 18. Iul. Val. 23, 17. (cf. Arch. V 238). Kört. s. h. v. affert prov. 'repairar'. francoq. vet. 'reparier' (cf. Diez 668 repairer).

Notabilis est significatio verbi 'remittere' i. q. tradere, dedere, quae exstat apud Iul. Val. (in testamento Alexandri Magni) 167, 25 Racusium vero regionem et Bactrianam et Susianam Philippo remitto. Praeterea hunc locum similem usum huius verbi indagare non potui, eum autem proprium esse sermonis vulgaris ea de causa suspicor, quia eadem significatio exstat in ling. francoq. verbum 'remette'.

Praeterea commemorare verbi 'vincere' formam inf. fut. act. 'vinciturum esse' (cf. N-W III 588), quam habet praeter Petron. sat. 45 (p. 30, 31 B) scias oportet plenis velis hunc vinciturum. Iul. Val. qui ipse quoque inf. 'esse' verbi substantivi 'sum' omittit, 23, 16 esset... perfacile multos eum populos vinciturum.

IV. Praeterea nonnulla inveni, quae ad vulgari latinitatis syntaxin pertinere mihi videntur.

1. Praepositionem 'prae' vitibus locis Iul. Val. cum acc. coniunxit 41, 18 praecuncta vitae commoda est mortali-

coronalis 34.
corpore 65 adn. 1.
coruscare i. q. micare 41.
coruscio 62.
coruscus i. q. micans 13.
crepitaculum 62 adn. 1.
crepor 75.
cunctabundus 32.
curiositas 29.

daedale 65.
dapsilis 34.
dare c. inf. 78.
dat. auctoris a. graecus 48 adn. 1.
prop. de pro gen. cas. 46 adn. 2. cum verbo dicendi inusitate coniungitur 50.
deceat 36.
decolorosus 65.
dignari c. acc. 16.
dignare 39 adn. 1.
dignatio 62.
denotare a 72.
desitus 64.
despectare i. q. contemnere 77.
destinatio i. q. mittere 70.
dextrorsum 36.
diffamare 41.
differe c. inf. 16.
difficilis 7.
dignator 65.
dignari c. inf. 53 adn. 1.
dignitari 62.
dignus ad 73.
dilargitor 64.
dimittere c. inf. 78.
dinoscentia 60.
discrebilis 60.
discrevere 70.
discriminosus 65.
discorsus 65.
disposcere 41.
dispositum esse c. i. 73.
disserbare 38.
dives c. adn. 15.
dominari c. gen. 48.
denicum 8.
ducere i. q. fallere 14.
ductare i. q. putare 68.
editio i. q. partus 62.
effugare 41.

éolabundus 65.
enire 42.
enim ad-infinitivum penitur 52.
eniti i. q. parere 15 adn. 1.
equinus 71.
equitatus 62 adn. 1.
erabalundus 32.
esse cum inf. 52.
esse 31.
evacuatio 63.
evadere c. acc. 48.
evanescente 70.
evidentia i. q. perspicuitas 60.
prop. ex pro gen. cas. 46 adn. 2.
pro adv. positur 50.
exambire: exambient 44.
exandare 56.
examinare i. q. mori 70.
exeroscentia 60.
exigere c. a. e. i. 22.
exoptabilis 67 adn. 1.
expetere 60.
expertus 44.
experiri 16.
explicabilis 96.
extuloratus 70.

lateo 36.
fabulari 42.
fabulatio 61.
faciosus fuga 60.
factus 67 adn. 1.
falsidicentia 60.
fastidiosus c. inf. 78.
favior 28.
femorale 60.
ferre feretro 74.
ferre sese obivium 18.
festinare c. inf. 78.
festinare iter 73.
figmentum 36.
filum i. q. forma 27.
flagrantia solis 58.
fiantum 37.
fortassis 44.
fortitudo i. q. firmitudo 65.
fortaniter 96.
fragilitas 62 adn. 2.
frondere: frondentes ramus 17.
frangi esse 9.
fuas, fuat, fuant 45.

fulgidus 13.
fustrius 29.
gen. pendet a nostris pres. et ad. 46 sq.
gen. comp. pro abl. comp. 48 adn. 1.
gestiliter 67 adn. 1.
gestamen i. q. ornamentum 31.
gesticula 60.
se gloriar 73.
gradabilis 60.
gratalbundus 20.
gratalbortus 65.
habitaculum 25.
hazielari 42.
hortari aliquid in aliquid 16.
lactitare 60.
iam iamque 53.
ignicatus 68.
illicium 6.
imilicium 12.
imitatus 64.
impendere c. acc. 9.
impeditio i. q. valde 36.
imperialis 90.
imperiore aliquid aliquid 48.
impetere i. q. magnitudo 64.
impellunt 21.
impossibilis 58.
improperus 68.
improper 32.
prop. in iusitate dicitur 60.
incassum 36.
incentivum 61.
incessore aliquid aliquid 22.
incidere aliquid 49.
ad incitas deducere 57.
incelus 32.
incommodare 42.
incommunitus 66.
inconspectus 64.
incepturo aliquid aliquid rei 47.
incunctanter 96.
incuriosus: incuriosus 36.
incuriosus 96.
incurrere cursum (aom.) 74.
incurare 28.
indigentia i. q. inopia 61.

indigere de 73.
indignaster 68.
indignoscere 70.
indimentum 27.
industrius 70.
inellix 60.
infir 42.
infertivum 27.
infertendere dentibus 18.
ingensium i. q. natura 11.
inhiare opibus 24.
inlectus 5.
innumerus 32.
inobscure 68.
inobscupia 61.
inolecere 42.
inopinabilis 34.
inquietudo 76.
incoluptio 63.
insectio 39.
insecurus 29.
insecur 64.
insistere ex 73.
inspiratio 65.
insular: ad insular 58.
insubigibilis 66.
insultatio 63.
insultare 38.
inseparare 70.
integratio 4.
intemeratus 36.
intempestus 67.
intermanus 65.
intercurrere c. act. 78.
interferre c. dat. 73.
interminari (inter-minari) 42.
interminis (in-terminis) 67.
interpretamentum 28.
interpretatio 70.
interturbare 7.
interechi 70.
intinare 70.
intrantabilis 67.
intrinsecus 38.
institio 63.
invadare 70.
invicibilis 67.
invidentia 26.
invitus 13.
ire: canis ducere 78.
labere c. dat. 78.
lagula 67.
lagitor 37.

lacrare deos 17.
laxum 37.
laberare c. inf. 16. c. acc. 16.
lactare 77.
laevigare 42.
laevina 26.
lagire 7.
largeter 37.
latare c. acc. 49.
lustratus 64.
lustrare aliquid aliquid rei 73.
lustrari c. inf. 17.
lucus ab 72.
luculiter 68.
lumpidus 34 adn. 2.
lunus 5.
longe c. compar. coniungitur 72.
lualis 67.
lucicere 14.
luciae certamen 56.
lucatus 64.
luculatio 63.
luculatio 63.
masculatio 4.
maga 15.
magis emittitur 51.
male: malle 8. malibit 72.
mandare c. inf. 22.
manstrare 21 adn. 1.
manstratus 38 adn. 1.
marcere: marces 44 adn. 3.
maritare 77.
medullium 27.
medium i. q. dimidium 76 adn. 3.
melos 67 adn. 3.
mensuram metiri 74.
mensuratio 63.
merito pro praep. 'propriet' 49.
metere i. q. interficere 14.
mens: mi (voc. pl.) 8.
mi (voc. sing. gen. fem.) 45. gen. 'mei' c. subst. coniungitur 47.
mille c. gen. 47.
ministerium i. q. ministri 27.
miseriter 37.

mititare 21.
moderamen 12.
moelo ad 15 adn. 2.
molimen i. q. molire 12.
moneta i. q. pecunia 75.
morigerus 28.
moris est 47.
notare 39.
verbo movendi c. acc. coniunguntur 48.
moloclo 30.
multifidus 67 adn. 1.
mundanus 33.
mundicis 67.
mundio i. q. vestimentum 63 adn. 1.
mutabundus 66.
mutatus 31.
narigibilis 21.
necessarius in aliquid 72 adn. 1.
nostr. superl. adverbis loco 34 adn. 1.
nimicitas 29.
nisi c. acc. 73.
nixabundus 65.
necitare 21 adn. 1.
nostr: gen. 'nostris' c. subst. coniungitur 47.
nostras 35 adn. 1.
nudus c. acc. 15 c. gen. 47.
nulus pro verbo 'nemo' 51.
nuptia 61.
nutrircare 43.
nutritio 12.
obfirmare 43. obfirmare, ne 74.
obsecutor 64.
obsequi in aliquid 74.
obstruere 43.
obviare 77.
occulare 33.
occupare: occupatus circa aliquid 22. — in aliquid 72.
omnes c. gen. 22.
omnifarius 37.
omnigenus 13.
operamentum 30.
opificus 3.
optimissimus 72.

Vita.

Natus sum Christianus Fassbender Coloniae Agrippinensis a. proximi a. LXXV die VIII mensis Ian. patre Jacobo, matre Monica de gente Froth, quibus gaudeo superstitibus, fidei addictus sum catholicae.

Litterarum primæditis imbutus a. p. a. XCV adis patriæ urbis gymnasium civicum, quod est ad viam crucis, a. h. a. IV maturitatis testimonium consecutus migravi ad aliam matrem Bononiensium studiis philologicis operam navaturus. Ibi permansi usque ad a. VI. vero h. a. me contuli ad aliam matrem Monasteriensem, cuius fui civis per quinque semestria.

Examen rigorosum habitam est die VII m. Dec. a. VIII.

Docuerunt me vv. dd. Bononienses: Buscheler (?), Clemen, Deukner (nunc Regimontanus), Drescher (nunc Vratislaviensis), Dyroff, Elter, Foester, Gaußner, Jaeger, Kaufmann, Kirschkamp, Loeischeke, Nissen, Selmsen, Uamer(?), Wiedemann; Monasterienses: Androsen, Busse (?), Caser, Ehrenberg, Geysler, Hostius (nunc Gryphensis), Koch, Koepf, Kroll, Mambach, Meumann, Radermacher, Schwering, Sonnenberg, Spanghel, Streitberg, Tobler.

Exercitationibus archaeologicis interdui Loeischeke moderatore, philologie Bickelâ, francogallicis Iohetiâ lectoris Bononiensis, Mettlichâ Monasteriensis, in praeseminarium Bononiense me recepit Buscheler, praeseminarium Monasteriense sodalis fui per duo semestria moderantibus Krollis et Sonnenburgio, quorum benevolentia factum est, ut in seminarium philologicum Monasteriense reciperer, cuius sodalis ordinarius per tria semestria fui.

His viris doctissimis gratias ago maximas, praecipue Guiljelmo Kroll, qui et auctor huius libelli mihi exstitit et summa cum benignitate in conscribenda commentatione me adiuvit.

